ISSN: 1307-3966

Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği

KÜMBET

Eğitim, Kültür, Sanat ve Edebiyat Dergisi

Nisan - Eylül, Yıl: 3, Sayı: 12

Vali Recep Yazıcıoğlu'nu Aramızdan Ayrılışının 5. Yılında Saygıyla Anıyoruz

Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği

KÜMBET

Eğitim, Kültür, Sanat, Edebiyat Dergisi

ISSN: 1307-3966

Yıl: 3 Sayı: 12 Nisan-Eylül 2008 - 3 Aylık Dergi

Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği Adına
Sahibi: **Muhsin DEMİRCİ**
Genel Yayın Yönetmeni: **Hasan AKAR**
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **M. Emin ULU**

Yönetim Yeri
GOP Bulvarı Taşhan 2. Kat No: 71 Tokat P.K.: 6 Tel-Fax: (0356) 214 79 89
http://www.tosayad.com
Posta Çeki: 5334897
Hasan AKAR: 0533 557 16 54 -
M. Emin ULU: 0536 612 63 73
Muhsin DEMİRCİ: 0536 563 49 89
Mahmut HASGÜL: 0505 689 44 51
Ali BAL: 0505 389 00 33

Sanat Danışmanı:
Mimar Rıza TUNAY
Tasarım:
Kültür Ajans Tanıtım ve Organizasyon Ltd. Şti.
Konur Sokak No: 66/9 Kızılay/ANKARA
Tel: 0.312 425 93 53
Baskı:
BRC Basım
Tel: 0.312.384 44 54

İÇİNDEKİLER

YAZILAR:

ŞİİRLER:

EDİTÖRDEN

Mehmet Emin ULU

Aziz Okuyucular,

Uzun bir aradan sonra böyle bir dergiyle karşınızda olmak **TOŞAYAD KÜMBET** ailesi için büyük bir bahtiyarlık. İsminde hiç emeği olmadıkları halde kuru bir inatla **KÜMBET**'e sahip çıkanlara Gerçek KÜMBET sevdalılarının en güzel cevabı elinizdeki dergidir.

Yazıcıoğlu Özel sayısı. Dile kolay...

Yalnız Tokat'a değil bir dönem Türkiye'ye damgasını vurmuş, çok özel bir insan hakkında bir dergi çıkarmanın zorluğunu, heyecanını, aşkını, vecdini ve sevdasını çok iyi idrak ediyorum.

Yazıcıoğlu'nun beşinci vefat yıldönümünü görkemli bir törenle anmak için Dr. Ömer Balak Beyefendinin bağında yaptığımız ön toplantıyı hatırlıyorum.

O güzel bağ evi, o güzel insanı ne kadar özlemişiz. dudaklarımda yudumladığım sımsıcak çayın tadından çok, bahçenin içindeki boş havuzun içinde birkaç damla suda, ağaçlardaki yapraklarda, kıyıda köşede onsuz güneşi seyretmenin sancısını yaşayan titrek çiçeklerin kokusunda, yerdeki toprağın buğusunda, camlara yansıyan göğün siluetinde, odalardaki yorgun havada, içindeki eşyalarda; Recep Yazıcıoğlu'nu görüp, onunla konuşan, onun tenine dokunan, eliyle buluşan eşyaların; onsuzluğun verdiği acıyla takındıkları mahzun hallerinin burukluğu, bütün benliğimi sarmıştı. O yüzden fazla fikir beyan edememiş, gördüğüm manzara karşısında hasta bedenimi serin mermerlerde dinlendireceğimi düşünmüştüm.

Koca bir programdan elimizde bir dergi kaldı. Bu bile bir nimet. Buna da şükür diyorum. Türk Halkına, Devleti ve Cumhuriyeti sevdiren bir valinin hatırası, önümüzdeki yıllarda daha büyük programlarla yaşatılacaktır. Buna inancım tamdır. Yazıcıoğlu'nu hatıralarla yaşatmak, bana göre demokrasiyi ve cumhuriyeti yaşatmakla eş değerdir.

1985 yılına kadar Recep Yazıcıoğlu'nun dışında hiçbir vali Tokat'ta; Erbaa'nın Alinek köyüne; ya da Almus'un Çaykıyı köyüne gecenin bir yarısında gitmemiştir.

Araba ışıklarının aydınlattığı gecenin öte yarısında; yeni yapılan sağlık ocağı veya tek sınıflı okulda okuyacak öğrencinin aşkına, vahşi derelerin içinden çimento torbalarını sırtında çıkarırken, dizleri yaralanıp kan akan yırtık ayaklarını ıslatan, üstü başı perişan olan, bir köylüyü, o güne kadar mahkeme duvarını andıran anlayışı ayaklar altına almaktan vazgeçerek hakiki "Devlet Baba" şefkatiyle sarılarak kimse yüreğine sokmamıştır. Bu gün bile değme bürokrasi mensupları böyle bir anlayışı kolay kolay sergileyemezler.

27 Ekim 2008 Pazartesi günü Sayın Valimiz **Dr. Recai Akyel**'in *"Mikro Kredi" programında "Mutluluğun yolu üretimden geçer. Herkes bulunduğu konumda üretmek için daha çok çalışmak mecburiyetinde. Üretmeden yiyemeyiz. Bu ülkede, bu şehirde hiç kimse yalnız kalmayacak, hiç kimse ümitsiz olmayacak, hiç kimse aç kalmayacak, açıkta kalmayacak. Buna devletim adına, hükümetim adına, Tokat Valiliği ve şahsım adına söz veriyorum."* sözlerini dinlerken aynı samimiyeti hatırladığımı ifade edebilirim. Bu dergi de böyle bir düşüncenin ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Rahmetli Recep Yazıcıoğlu da üretti. Hemen her alanda... Okul, sağlık ocağı, hastane, lojman, otel, havaalanı, kültür ve daha nice alanlarda...1986 yılında Yapılan **"Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat"** Sempozyumu düzeyinde Tokat'ta Üniversite olmasına rağmen bugüne kadar bir bilgi şöleni "sempozyum" yapılamamış olması, O'nun farkını ortaya koymuyor mu? Sözü fazla uzatmaya lüzum yoktur. Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz. Derginin hazırlanmasında emeği geçen başta **Dr. Ömer Balak** Beyefendi olmak üzere, **Yrd. Doç. Dr. Köksal Pabuçcu**'ya, **Remzi Zengin**'e, **Mahmut Hasgül**'e, **A.Turan Erdoğan**'a ve **Hasan Akar** kardeşim ve derneğimizin bütün üyelerine; dergimizi gönül dağarcığında taşıyanlara, yardımlarını esirgemeyen dostlara, özellikle bizi bütün çalışmalarımızda, destekleyen Zile Belediye Başkanı **Murat Ayvalıoğlu**'na, Tokat Belediye Başkanı **Doç. Dr. Adnan Çiçek**'e ve Sayın Valimiz **Dr. Recai AKYEL**'e şükranlarımı arz ediyor, Rahmeti Rahmana kavuşan Sayın Valimiz **Recep Yazıcıoğlu**'na Allah'tan Rahmet niyaz ediyorum.

VALİ RECEP YAZICIOĞLU'NU ANLAMAK

Dr. Recai AKYEL*

Tokatlılar Vali Recep YAZICIOĞLU'nu asla unutmuyorlar. Gelecekte de unutacaklarını zannetmiyorum. Vefa göstermek asaletin bir yansıması, göstergesidir. Güzeli tasvir etmek bir iyiliktir. Çünkü güzeli her insan takdir edemiyor. Marifet de iltifata tabidir. İşte Tokatlı bu konuda da her zaman üzerine düşeni yapıyor.

Rahmetli Yazıcıoğlu, biz genç idarecilerin, kaymakamların ve valilerin timsal almış olduğu bir validir. O'nu aramızdan ayrılışının beşinci yılında bir kez daha rahmetle anıyoruz. Allah Rahmet etsin.

Türk idare sisteminde valilerin yeri her zaman ayrı ve farklıdır. Hatta Osmanlı döneminde Avrupa'dan gelen bazı devlet adamları ve uzmanlar analiz etmişler ve demişler ki, "Bu devletin güçlülüğü ve halkın huzurunun temelinde valilerin dirayeti yatmaktadır." Bu Osmanlı valilerinde de vardı, Cumhuriyet valilerinde de var. Her valimizin ayrı özellikleri var, ayrı bir bakış açısı var. Ancak Vali Recep Yazıcıoğlu'nun bir farkı olduğunu, kendini yetiştirmiş iyi bir vali olduğunu, Türkiye'nin valisi olduğunu ifade etmek lazım.

İnsanların başarılı olmasında ve fıtratlarını inkişaf ettirmesi için bazı şartlar gereklidir. Rahmetli Vali Yazıcıoğlu'nun başarılı vali olmasını hazırlayan iki tane şans, unsur vardı. Bunlardan birisi, ilk valiliğinin Tokat'ta olmasıdır. O, en başarılı dönemini Tokat'ta geçirdi. Daha sonra gitmiş olduğu Erzincan, Aydın ve Denizli valiliklerindeki çalışmaları Tokat'ı aratmasa da Tokat Valiliği dönemi O'nun idarecilik hayatında her zaman ayrı bir yere sahip oldu. Oysa Erzincan'da çok mücadele verdi. Büyük

bir depremin yaralarını sarmak için gecesini gündüzüne kattı. Denizli'de ise zaten fazla kalamadı.

Burada Tokatlıların da bir özelliği ortaya çıkıyor. Sizlerin de bir kabiliyeti, çünkü pozitif bir diyalog kurmanız, taleplere cevap vermeniz, itaatkâr ve iltifat içinde olmanız, pozitif ve olumlu diyalog içinde olmanız her zaman fayda getiriyor.

O'nun örnek aldığına inandığım Osmanlı'nın Sivas'ta görev yapan valilerinden biri var:"Gidemediğin yer senin değildir "sözüyle

* *Tokat Valisi*

ve uygulamalarıyla tanınan Sivas Valisi Halil Rıfat Paşa ile Vali Recep Yazıcıoğlu'nu birbirine yakın kategoriler içinde değerlendirmek lazım. Halil Rıfat Paşa Sivas'ta yayınladığı Tenbihnamelerinden pek çoğunda eğitime ağırlık vermektedir".Hapishaneleri azaltmak için okulları çoğaltmak "ilkesi işte. Vali Recep YAZICIOĞLU'nun da sıkı sıkıya sarıldığı ilkelerden biri. Bunu iyi yorumlayan Valimiz çalıştığı o dönemde okulu, sağlık ocağı, lojmanı olmayan köy bırakmamıştı. Diğer yaptıkları keza herkesin malumudur. Eserleri işte ortadadır. Onların yine benzeşen bir yönleri vardır ki biri Sivas'tan diğeri Tokat'tan Aydın'a vali olarak gitmişlerdir

RECEP YAZICIOĞLU

Kaza kaderleri mi? Vatan için doğanlar
Hizmet aşkıyla yanıp bu yola baş koyanlar,
Kahveci mi? Çağırdı proje üretmek için?
Sizi unutmayacak gözü yaşlı milyonlar!

Trafik canavarının en sonuncu halkası,
Bir sismik olay gibi yayıldı şok dalgası,
Öz vatan evladını aldı götürdü bizden,
O, halkın sevgilisi, memleketin sevdası!

Ektiğin tohumların gün be gün yeşerecek,
Fikirlerin yarında tez olup işlenecek
Ey vatan sevgilisi! Recep YAZICIOĞLU
Gök kubbe var oldukça, bu halk seni sevecek

Mustafa HOŞOĞLU

TÜRK HALKININ VALİSİNE

Adı Recep YAZICIOĞLU
Görevi halkın valisi, hamisi
Sevdi seni Alevisi, Sünnisi, Safisi
Sevdi seni işçisi, memuru, çiftçisi

Bazen şoför oldun bazen çiftçi
Bazen işçi oldun bazen emekli
Hatta belkide köşedeki simitçi
İşçinin, emeklinin, esnafın hamisi

Aydın, Erzincan, Denizli derken
Daha yapacağın çok şey varken
İnsanlara insanlığı anlatırken
Trafik canavarına neden sen

Bazen ak kağıt oldun bazen kara kalem
Sen geldin düzenbazlık yok oldu sırra kadem
Tanrı seni bizden çok sevdi tutuyoruz matem
Seni unutmayacağız anacağız hep dönem dönem

Mehmet BUDAK

Ben, O'nun başarısında Tokat'ın şartlarının da rol oynadığını düşünüyorum. Zaman zaman bu böyledir. Ben de, Elbistan Kaymakamlığı'ndan Tokat'a vali olarak atandığımda, Elbistanlılar ardımdan, "Biz işte, böyle kaymakamımızı vali yaparız" diye kendi kendilerine pay çıkarmışlardı. Ve demek ki, ilçemizin kaymakamı vali oluyorsa, biz de il olmalıyız diye düşündüler. Elbistan çok güzel bir ilçe ve il olmaya çalışan bir ilçe. Şimdi gerçekten de bürokrasi ile halk arasında güzel iletişim çok önemli.

İkinci bir faktör de Rahmetli Yazıcıoğlu döneminde bir proje vardı. Devlet-Millet işbirliği projesi. Devlet Planlama Teşkilatı'nın yürüttüğü bir proje idi ve pilot il olarak da Tokat seçilmişti. Yani hükümet, o günkü yönetim, devlet-millet işbirliği projesinin gerçekleşmesi için bütün kolaylığı rahmetli Yazıcıoğlu'na gösteriyordu. Dolayısıyla yaptığı başarılı çalışmaları Ankara'ya yansıyınca O, her hangi bir bakanlıktan para istediğinde hiç ikiletme olmuyordu. Bunlar Valimizin başarılarını perçinlenmesinde büyük etken oldu. Bununla beraber ben Tokat'a geldiğimde vatandaşın benden istediği "İkinci Yazıcıoğlu "olmamdı. Tabi, bu şu demek, Tokatlı'nın gönlünde hâlen Yazıcıoğlu sevgisi var. Allah gani, gani rahmet eylesin. Ne mutlu ki vatandaşta böyle bir sevgi bıraktı. Ne mutlu ki Tokatlılara böyle bir vali ile tanıştılar ve ona daima vefa örneği gösterdiler.

KAÇ RECEP YAZICIOĞLU?

Yavuz Bülent BAKİLER*

Ben Recep Yazıcıoğlu'nu Tokat Valisi'yken tanıdım. Tokat / Niksar'da, âşık Emrah'ı anma merasimine, eski valilerimizden Rıza Akdemir ile birlikte davetliydim. Yazıcıoğlu da Niksar'a gelmişti. Bir üniversite öğrencisinden farksızdı. O kadar genç, o kadar hareketli, bereketli bir adamdı. Niksar'dan Tokat'a döndük. Beni makam arabasına alarak, Tokat'a hakim bir tepe üstüne, bir biblo gibi kondurduğu vilayet misafir evine götürdü. Hayran oldum. Sonra Ankara'nın bin derslik yapılması için gönderdiği parayla nasıl üç bin derslik yaptırdığını, kırkyedi sağlık ocağı tahsisatıyla nasıl yüzkırkyedi sağlık ocağının inşa edileceğini gerekçeleriyle ortaya koydu. Hayranlığım bir kat daha arttı.

Basından şikayetçiydi. 'Ben' diyordu, ' Tokat'a devlet ciddiyeti getirmekle vazifeliyim. Vatandaş, vilayet binasına geldiği zaman, benim memurumu kahvede oturur gibi görmesin. Masa başında sigara içilmez, sakız çiğnenmez, kazak, hırka, atkı... Örülmez! Uyuklanmaz! Bunların hepsini yasakladım. Şimdi İstanbul basını benden: Yasakçı Vali, Olay Vali, 4. Murat gibi Vali.. suçlamalarıyla bahsediyor. Bunlara aldırmıyorum. Laubaliliklerin üzerine yürümeye devam edeceğim. Fakat doğrusu üzülüyorum da. Bizim basın, doğruluğa, dürüstlüğe, çalışkanlığa, idealizme yaman bir hasım gibi davranıyor. Bu ne biçim bir iştir?'

Şimdi ağıt yakıyorlar.

Sağlığında Recep Yazıcıoğlu'ndan 'Yasakçı Vali, 4. Murat gibi Vali...' diye yaka silkenler, şimdi O'na ağıt yakıyorlar. Hayret! Bin defa hayret!

Recep Yazıcıoğlu, Erzincan Valiliği'nde de adeta destanlar yazdı. Âdeta halkın sevgilisi oldu. Halk'a hizmette parmakla gösteriliyordu. Fakat milyon kere hayret:.. Halkçı Ecevit, Başbakan olur olmaz Recep Yazıcıoğlu'nu Merkez Valiliği'ne çekerek elini kolunu bağladı. Şimdi ikide bir, AKP'den şu veya bu konuda hesap soracağını haykıran Devlet Bahçeli, sevgili Başbakan'ının kulağına çok edepli bir sesle 'Böyle bir valiyi neden geri hizmete çekiyorsunuz' diye fısıldayamadı. Bana sorarsanız Recep Yazıcıoğlu, Erzincan Valiliği'nden Merkez Valiliği'ne alındığı gün ölmüştü, öldürülmüştü.

Ve milyar kere hayret... Recep Yazıcıoğlu'nun cenaze merasimine koşan onbinler, onun mübarek naşını parmakları ucunda taşıyanlar, Yazıcıoğlu kızağa çekildiği gün, en medeni bir tavırla Başbakanlığın önünde toplanıp bu, halkımızı ve milletimizi hiçe sayan yanlış tasarrufu protesto etmediler; edemediler, olur mu bu?

Onu en son Denizli Valisi'yken Pamukkale Üniversitesi'nde 22 Mayıs günü gördüm. Ben bir sohbet toplantısı için üniversiteye davetliydim. O da, başarılı işadamlarına verilecek plaketler dolayısıyla üniversiteye gelmişti. Yemek masasında ve plaket merasiminde yan yanaydık. Çok merak ettiğim bir hususu kendisine sormuştum.

Yakaladık, savcı bıraktı.

'Efendim' demiştim '1993 yılında Sivas'ta dehşet verici bir facia yaşamıştık. Madımak Oteli'nde 32 Alevi vatandaşımız diridiri yakılmıştı. O korkunç hadiseden 5-10 gün sonra, Erzincan'ın Başbağlar Köyü'nde, aynı vahşetle 37 sünni vatandaşımız ahırlarındaki hayvanlarıyla birlikte kurşunlanıp yakılmıştı. Siz o yıllarda Erzincan'da Vali idiniz. O cinayetin failleri ne oldu? Yakalandı mı?'

- Yakalandı! Ben konu üzerinde ciddiyetle durdum. Katillerin hepsini yakaladık. Suçlarını da itiraf ettiler. Biz onları savcılığa teslim ettik. Savcı benden farklı düşünen bir kimseydi. 'Ben bu valinin yakalattığı adamları tevkif etmem' demiş, adamları serbest bırakmıştı. Adamlar da derhal kaçıp kurtulmuşlardı. Biliyorsunuz Anayasamıza göre, kuvvetler ayrılığı var. Ve 'hiçbir makam, mevki, organ veya kişi, Anayasamızın 138. maddesi mucibince, mahkemelere, savcılara emir ve talimat veremez, tavsiye ve telkinde bulunamaz' Benim yakalattığım katilleri savcı bırakırsa artık elimden bir şey gelmezdi

Şimdi bazı kimseler diz dövüyor: 'Ah' diyorlar 'Recep Yazıcıoğlu gibi on valimiz olsaydı Türkiye'nin durumu çok değişirdi'

Bırakın efendim Allahaşkına! Birine sahip çıktık da, sıra onuna mı geldi? Geçin! Geçin! Geçin!

** Şair- Yazar*

AĞABEYİM VALİ RECEP YAZICIOĞLU

Prof. Dr. M. Said YAZICIOĞLU*

İnsanın ağabeyi ile ilgili bir şeyler yazması hiç de kolay değildir. Duygusallık objektif olmayı engelleyebilir.

Onun için ben, bulunduğu görev yerlerindeki üslubu ve tavrından algılayabildiğim kadarı ile kısaca bahsederek, bazı sonuçlar çıkarmayı denemek istiyorum. Böylece, özellikle genç yöneticilere örnek olma vasfını hatırlatmış ve belki de onları bir nebze olsa da cesaretlendirmiş olurum.

Ülkenin değişik ilçelerinde 15 yıla yakın Kaymakamlık görevinden sonra, ilk valiliği olan Tokat'ta sergilediği yönetim tarzı, onu bir anda popüler kılmıştı. Millete güven vererek, Devlet-Millet işbirliğinin çok güzel örnekleri ortaya kondu. Özellikle okullaşma ve sağlık yatırımları, daha sonra bilimsel araştırmalara konu teşkil etmiştir. Sanıyorum çok zevk alarak çalıştığı Tokat ili, onun gönlünde ayrı bir yere sahip olmuştu.

2,5 yıl süren Aydın Valiliği, tabiri caiz ise hizmet için mücadele dönemi olmuştur. Zira ülkemizde hizmet etmek isteyenler mücadele etmek zorundadır. Normalde hizmet etmek isteyene herkesin yardımcı olması gerekirken, önünüze çıkan engellerle yılmadan ve azimle mücadele edilmezse başarıyı yakalama imkânı yoktur.

Aydın, onun için en sıkıntılı hizmet dönemi demekti. Siyasetin çirkin yüzünü karşısında buldu. Hizmet etmek, bir şeyler üretmek için ne kadar çırpındıysa, o kadar siyasi engellemelerle karşılaştı. Bunlara bir anlam veremedi ama mücadeleci karakteri gereği yılmadan, bıkmadan ve usanmadan yoğun bir faaliyet içine girdi. Tahmin edilebileceği gibi, kısa sürede de olsa binbir güçlükle pek çok şeyin temellerini attı. Kendisinden yıllar sonra o eserlerin bitmiş olması, belki de tek teselli kaynağı olmuştur.

Sonuçta her zaman olduğu gibi siyaset galip geldi ve Erzincan'a tayin edildi.

9 yıla yakın süren Erzincan görevine yeni bir heyecanla ve şevkle başladı, ama kısa süre sonra Erzincan depremi onu çok farklı bir mücadelenin içine çekti. Erzincan'a çok emek verdi. Şehrin adeta yeniden imarı için büyük zorluklara göğüs gerdi. Ama sonuçta yeni bir Erzincan'ın ortaya çıkmasındaki emeği ve çabası tüm Erzincanlıların şahadeti ile ortadadır. Cenazesine katılan Erzincanlıların taşıdığı **"Ufuktaki Adam"** pankartı bu anlayışın canlı tezahürü olmuştur.

Erzincan O'nu, O da Erzincan'ı çok sevdi. Başarılı bir dönem bitmiş, kendisi ile ilgili çok daha büyük illere atanacağı haberlerinin ortada dolaştığı bir anda merkeze alınmıştı.

Güçlü, verimli ve başarılı olduğu bir anda merkeze alınması onu yakından tanıyan ve tanımayan herkesi şaşkınlık içinde bırakırken, o her zamanki tevekkülü ile bu tasarrufu çok normal karşıladı. Zaman zaman karşılaşıldığı gibi dava açmak bir yana, kimseye kırgınlığı olmadığını her vesile ile dile getirdi. Devlete, üslubuna ve yönetim tarzına bu kadar süre tahammül gösterdiği için teşekkür etti.

Gerçekten 16 yıl sürekli medyada yer alıp, eleştirel tavrını her zeminde dile getirerek, bu görevi, kendi anladığı üslupla yapmasına müsaade edilmesi, ona göre teşekkürü hak ediyordu.

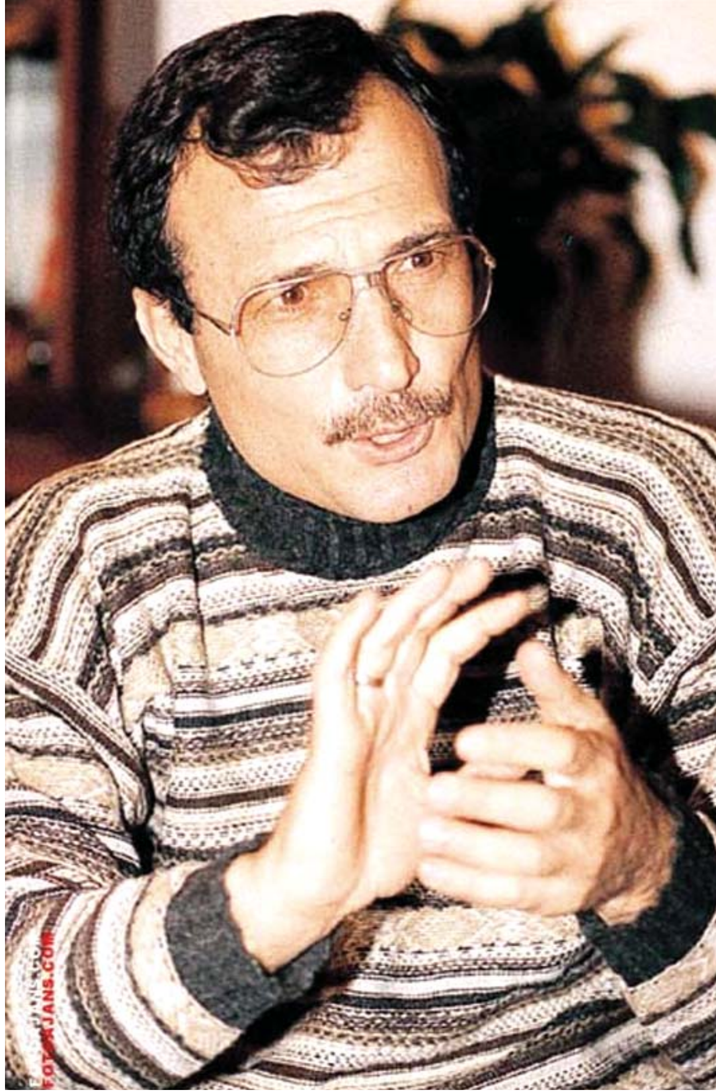
Bu kadar aktif ve yerinde duramayan bir insan, 30 yıla yakın adeta kesintisiz devlet hizmetinden sonra, genç denebilecek bir yaşta merkeze çekilince ne yapabilirdi?

Değişik il ve ilçelerden, çeşitli kurum ve kuruluşlarca panel veya konferans için gelen davetleri değerlendirdi ve Anadolu yollarına düştü. Yaz kış demeden, küçük-büyük ayrımı yap-

* *Devlet Bakanı*

madan, çoğu kez kendi masraflarını karşılama pahasına, her yere yetişmeye, birikimlerini isteyenlerle paylaşmaya koştu. Önceleri her yere gitmesi gerekmediğini söylememe rağmen, zaman içinde enerjisini ve sıkıntısını bu yolla dengelediğine şahit oldum.

Bir taraftan da hakkında açılan davalarla ilgilenmek zorunda kalıyordu. Birkaç günde bir araya gelerek savunmalarını gözeden geçirir, birlikte olurduk. Onlarca yıl ailesini ve çocuklarını ihmal etme pahasına, geceli gündüzlü verdiği hizmetlerinin karşılığı olarak, gayri ciddi ve basit konularla ilgili açılan bu mahkemeler beni, ondan çok daha fazla üzmüştür. Bütün bu olumsuzlara rağmen, kimse ile ilgili en ufak bir olumsuz ifadesine ve serzenişine rastlamamak, gözümde onu çok daha büyütmüş, geldiği olgunluk seviyesinin göstergesi olmuştur.

Bu dönemi kendini dinleme, özeleştiri yapma ve olgunlaşma fırsatı olarak değerlendirmiş, çok da fazla sevmediği Ankara'dan uzaklaşarak, halkla iç içe geçirmiştir. Bu tecrübenin kendisine kazandırdıklarını yakından müşahede etme imkânım oldu.

Nihayet 2002 seçimleri sonrası oluşan yeni hükümet döneminde Denizli Valiliğine atanmakla tekrar bıraktığı yerden başlama imkânı buldu.

Değişik duygularla Denizli'ye gitti. Kendisi ile ilgili adeta "sihirli değneği varmış gibi bir imaj oluştuğu için endişeli ve tedirgindi. Büyük beklentilere nasıl cevap verebilirim düşüncesi onu sıkıntıya sokuyordu. Ama kısa sürede Denizli ile bütünleşti. Yapısına çok uygun bir yer olduğunu anladı. Kendisi gibi Denizli'nin de atak, kabuğunu kıran, girişimci ruhu ile çabuk anlaştı. Değişik projelere başladı.

Ve 2003 Eylül ayında acı son... Ankara'ya gelirken geçirilen elim kaza ve kısa sayılacak ömre sığdırılan inanılmaz başarılar...

Onunla birlikte **"Milletin Valisi"** **"Aykırı Vali"** gibi kavramlar literatürümüze girdi. Devletin ildeki temsilcisi olan Vali, onunla birlikte millete mal olmuştu. O muhteşem cenaze merasimleri, Türk idare sistemine bu yeni kavramları da eklemiş oldu.

Yıllarını mücadele içinde geçirdi. Neyin mücadelesi?

• Mahalli İdare Reformu

• Kamu Yönetimi Reformu ile yerinden yönetim ilkesinin hayata gerilmesi gereği,

• Yerinden Yönetim için yetki mücadelesi,

• Yetki ve sorumluluk verip sonuç alma mücadelesi.

Bu düşüncelerinden dolayı Merkezi Yönetimle pek uyum içinde olmadı. Bu mücadelesi sürekli başını ağrıttı, ama sonucu da göstermiş oldu:

Güçlü isen, arkanda başarılı bir geçmişin varsa kolay kolay yıkılmazsın. Yeter ki mücadelende haklı ve güçlü ol.

Yıllar sonra mücadesini verdiği, pek çok olduğu uygulama yasalaştı, hizmetler daha süratli, etkili ve yerinden gerçekleşme imkânı buldu.

Niçin bu kadar sevildiği ve özlendiği üzerinde pek çok şeyler söylendi ve yazıldı. Özverili, dürüst, çalışkanlık gibi klâsik cevaplar tatmin edici olmaktan uzaktır. Bunların yanında söylenmesi gereken başka şeyler de olmalı. Bazı satır başları:

• Devletin ildeki temsilcisi ve en üst yetkilisi olarak Devletten çok Milletten taraf oldu. Alışılmış kalıpları yıktı. Milletin derdini dert edindi, onun için çoğu kez millet için sisteme kafa tuttu.

• Sesli düşündü ve düşündüklerini mutlaka bir fırsatını bulup toplumla paylaştı.

• Milletin devlet nezdinde sözcüsü oldu. Halkın devlete söyleyemediğini onun adına cesaretle ve yüksek sesle haykırdı.

• Toplumun güvenini kazandı. Her türlü desteği insanlardan aldı. Yerel katkılarla devletin verdiğini onlarca kez katlayarak büyük hizmetler üretti.

• Tevazuyu hiç elden bırakmadı. Masa başı yöneticisi hiç olmadı, sürekli milletin içinde onlarla birlikte onlar gibi birisi oldu. Bunun için ilave bir çaba göstermesi gerekmedi, çünkü nasıl ise öyle yaşadı ve davrandı.

Bu kadar yoğun bir mücadele ve çalışma ile 20 yıla yakın valiliğinde 3,5 yıllık bir kesinti hariç, sürekli aktif görevde kalması pek çoklarına şaşırtıcı gelebilir. Demek ki gücü icraattan alınca ve milletle bütünleşince mümkün olabiliyor.

Genç yöneticilerin Recep Yazıcıoğlu'nu iyi etüt etmelerinin mesleki açıdan büyük faydaları olduğuna inanıyorum. İnsan haklı ise, haklı olduğunu cesaretle savunuyorsa, icraatları ve ürettiklerini arkasına alıp, dimdik ayakta durabiliyorsa hakkı mutlaka teslim ediliyor.

Edilmezse ne gam…

Millet takdir edecektir.

Millet de takdir etmez ise Yaradanın şaşmaz terazisi her şeyi yerli yerine koymayacak mıdır?

Ruhu şad, mekânı cennet, takipçileri bol olsun.

BU CAN DEĞİL

"Bir kaza haberinin ardından"

Bu can değil,bu can değil
Kırılacak bu can değil,
Dönüp eserime baktım
Bunu yapan bu can değil

Parça parça olmuş teni
Daha bugün,daha yeni
Dünyada benzeyeni
Bunu yapan bu can değil.

Solmaz bahçede gülleri
Ötecektir bülbülleri
Ölçülmez çok değeri
Bunu yapan bu can değil.

Yolu irfandan ilimden
Kötü söz çıkmaz dilinden
Uzak değil hak yolundan
Bunu yapan bu can değil

Dönüp makamına baktım
Kurtul diye ağıt yaptım
Yoluna güller bıraktım
Bunu yapan bu can değil.

Nasuhbey'im der sözünü
Haktan ayırmaz özünü
Bilir Recep'in özünü
Bunu yapan bu can değil

Ayhan NASUHBEYOĞLU

Hakkari Valisi

TANIDIĞIM RECEP YAZICIOĞLU

Orhan ÖZTÜRK*

Birlikte çalıştığımız yıllarda görevli gittiğim bir İstanbul seyahatimde karşılaştığım eski arkadaşım sormuştu : 'Sen yanındasın bilirsin. Yahu bu vali solcu mu, sağcı mı?'

O sıralarda İdris KÜÇÜKÖMER 'in Türkiye'deki sağcılar aslında solcu, solcular da sağcıdır, tartışmalarının yoğunluğu içindeydik. Kendinizi boşuna paraladınız demeye gelen akademik, felsefi ve tarihi izahları yorumlamakla uğraşıyorduk.

Geçmişteki işin içine silah girince başlayan cepheleşme ortamında şekillenen kemikleşmenin eseri olarak sorulan bu soruyu cevaplamada hayli zorlandım. Sözleri, uygulamaları ile onu bir yere kondurmak mümkün gözükmüyordu... Biz kategorik bakış açıları ile hayatımızı, zihniyetimiz şekillendirmiş, bunun rahatlığı, konforu, kolaylığı ile aslında mutlu mutlu geçinip gidiyorduk.

Siyasette ÖZAL 'ı anlamasak da -ki hala tam anlamış değiliz-, beğenip oy veriyorduk ama bu vali eski köyde yeni bir şeyler söyleyip durmaya başlamıştı. Bazı valiler makamın önemini darmadağın ettiğinden filan bahsediyorlardı. Kaymakam adaylığı stajı için il tercihi yapacağım zaman birisi 'yanına gidip ne yapacaksın, adam delinin teki' demişti. Çünkü biz çok akıllıydık.

8 sene sonra 1993 yılında görüşü alınıp yanına vali yardımcısı olarak yollamıştı bakanlık...

12 Eylülden önce bu sağcılık, solculuk gibi veya solaklık, salaklık vs... etiketinden uzak kalmak öyle kolay da değildi. 'Renksiz', 'ot gibi', 'ekmek partili,' sıfatları da psikolojik olarak bir yere ait olmayı adeta dayatıyordu. Vızır vızır kurşunlar ortada gezerken herkes kafasını bir sipere gömmüştü. Bu sipere sadece fiziken değil demek ki zihnen de girmiştik ve neredeyse bir daha çıkamadık. Türkiye dışarıya açıldıkça dünyanın kaç bucak olduğunu yavaş yavaş göre göre bu siperlerin bu ülkenin geleceğini de nasıl kararttığını yeni yeni anlıyoruz.

Sağcılık ve solculuk gibi Türkiye'de insanların fikirden ziyade kültür, tarih, dış dünya, yaşam tarzları ve dine bakış açılarının ışığında şekillenen kavramlarla birilerini tanımlamak çok zordu. Siyasi tercihler, oy dağılımlarına bakınca oturmuş, istikrarlı bir ülke yapısına sahip olmadığımızı da zaten biliyoruz.

12 Eylül darbesinin sebep olduğu şok sonucu herkesin aklının başına geldiği, ben şuyum ama şuna da karşı değilim, bunu da benimserim gibi 'evet ama'lı tanımlamalar yaşanan bir toplumda, Recep Beyi anlatmaya çalışmak gerçekten zordu. Anekdotlar açısından son derece zevkli, kolay ama anlamak açısından zor... Neden ve nasıl; cenazesinde ülkenin bütün toplum kesimleri birleşmişti? Benzer manzarayı en son ÖZAL 'ın cenazesinde de görmüştük.

Valilik kararnamesi 1984 yılında köşkten iki kere geri çevrilmiş, sonunda rahmetli ÖZAL bizzat kendisi götürmüş. Kenan EVREN; 'Recep Bey için komünist diyorlar' deyince ÖZAL; 'bizim için önemli değil' demiş. Adı komüniste çıkmış pek çok kişi bu ülkede yıllarca kaymakamlık, valilik yapmıştı halbuki... Dış dünyayı, gelişmiş ülke şehirlerini gördükçe Türkiye'de devletçiliğin, komünizmin en alasının yaşandığını, hala da yaşatılmaya çalışıldığını anlamakta gecikmedik. Hele hele bu ülkenin belediyelerinin çok büyük bir kısmının komünizan bir anlayışla yönetildiğini, şehirlerdeki roman vatandaşlarımızın yaşadığı yerlere benzer lümpen manzaraları gördükçe bunu insan daha iyi anlıyor. Oysa bu ülkenin bugün pek çok yöneticisi komünizmden Türkiye'yi korumak için ne mücadeleler vermişler, ne nutuklar çekmişler, ne kanlar dökmüşlerdi...

Türkiye'de en çok soruşturma geçiren ama bunu hiç dert etmeyen, kahretmeyen birisi olduğunu çoğu kimse bilmez. 'İhmali mesuliyet yoktur, icrai mesuliyet vardır', sözünü yazdığı her savunmanın arkasına ilave etmek zorunda kalmıştır. Yine 'takdir beklemiyoruz bari tekdir edilmeyelim' sözünü de maslahata, ihtiyaçlara uygun ama usule ters icraatlarının sonunda geçirdiği soruşturma ifadelerine yazardı. Usulsüz-

* *İskilip Belediye Başkanı*

lük ile yolsuzluk arasındaki ince çizginin aynen kahramanlıkla hainlik arasındaki ince çizgi gibi çoğu zaman karıştırıldığı bir ülkenin sakinleriyiz.

Cumhuriyet tarihinde kendisini her türlü garantiler ve imtiyazlar sistemi ile donatan bürokratik yapılanmalar sonucu ihmalden dolayı işini kaybeden tek bir memur, kamu işçisi yoktur. Liyakatin değil sadakatin esas alındığı bir devlet yapısında siyaset de buna kendini uydurmak zorunda kalmıştır. Çalışanların iyi niyetten kaynaklanan hataları ise akıl, namus, ahlak, karakter gibi gidince bir daha geri gelmeyen morallerini, motivasyonlarını yok edecek uygulamalara sebep olur.

İskilip Belediye Başkanı Orhan ÖZTÜRK

Ancak teftiş elemanı bolluğunun çok sayıda olduğu, bütün resmi kurumların neredeyse her sene denetimden geçtiği bu ülkenin, yolsuzluklar sıralamasında neden dünyanın önde gelen ülkeleri arasına girdiği de hiç dikkati çekmez. Çünkü iki karpuz bir koltuğu sığdırılmaya çalışılır, ikisi de yarım yamalak olur.

Bakanlık bünyelerindeki teftiş kurullarının aslında siyasi çürümenin baş sebebi olan bakanlık yapılarını dolaylı olarak tahkim ettiğini, kurmay sınıfı sayılabilecek bu kurulların bürokratik veya siyasi değişim tekliflerine fazla yakın olmadığını kaç kişi onun kadar söyledi?

Şerif MARDİN' in ifadesiyle; fiiliyatta mahvolmuş ama kâğıt üzerinde düzenli bir Türkiye bürokratik elitlerce tercihe şayandı. Recep Beye halkın sevgisi ile bürokratik elitlerin sevgisi arasında nitelik farkı vardı. Bürokratlar özellikle yüksek tepelerdekiler 'sevgilerini' daha mahirane metotlarla göstermeyi çok iyi becerirlerdi. Sadece 3,5 yıllık merkezdeki döneminde 80'in üzerinde müfettişle tanışmak herkese 'nasip' olmaz.

Merkeze alındığı dönemlerde, savunma hazırlamak ve ifade yazmaktan vakit bulabildiği bir zamanda, tanınmış bir gazeteci ile televizyon söyleşine çıkmak üzere hazırlık yapıyordu.

Gazeteci özetle dedi ki; 'sayın valim, sizin yaptığınız yatırımlardan daha fazlasını yapan pek çok vali var. Yine pek çok vali sizin kadar halkın içerisinde, tevazu, gayret, sorumluluk, işini takip, dürüst olmak gibi pek çok konuda yine size benzeyen hatta sizi geçebilen örnekler var. Açık sözlülük, gerçekleri dile getirmek gibi konularda da yalnız değilsiniz. Ama vali denince akla siz geliyorsunuz. Siz neden 1984 yılından beri taşrada olduğunuz halde Türkiye gündemindesiniz? Taşradakiler ülke gündemine girer çıkarlar, fazla kalmazlar.

İşin sırrı nedir?'

Benzer bir soruyu beraber çalıştığım değerli bir valimiz de sormuştu: 'Basının Recep Beye olan ilgisi nereden kaynaklanıyor? Eğer bir imkân sağlamak vs… olsa bir yere kadar gider. İmkân sağlamakla, zorlama ile vs… yine olmaz.'

Recep Bey kendisinden önceki ve dönemindeki meslektaşlarının yaptıkları hizmetleri, icraatları vs… daha iyi yaptığı için değil Türk toplumun önüne farklı bir gelecek tasavvuru çizdiği, çizilen bu tasavvurun da bu milletin ihtiyaçlarına, beklentilerine çok uygun olması, Türk devletinin sahip olduğu uyduruk bir sistemin değişmesi özlemlerini seslendirdiği için konuşulan, tartışılan, takip edilen ve taklit edilen birisiydi.

Bilgisayarın proğramları gibi devletin de eskimiş bir proğrama sahip olduğunu, bundan aslında asker-sivil-bürokrat-iş adamı- sanayici dahil kimsenin memnun olmadığını, ama kimsenin de kişisel veya kurumsal meşruiyetini kaybetmeden, yanlış algılanmadan, her türlü ideolojik perspektiflerden arınmış olarak eleştiremediği bir ortamda Recep Beyin çıkışları önemliydi. Kurmay subayların yetiştirildiği İstanbul Harp Akademileri'nde verdiği konferansla en

çok alkışlanan iki kişiden birisi olmuştu. Diğeri Sakıp SABANCI idi..

Bu açıdan yine ona benzeyen kişilerden bir farkı da; hem söyleyen, kişilerle uğraşmadan olguları konuşan, hem yazan, hem de yapan birisiydi.

Recep Bey bu ülkede çok hizmet, çok yatırım yapmanın yetmeyeceğini, 50-80 senede yapılanların 2-3 senede yapılabileceğini, esas olan halkın işin içine katıldığı sistematik değişimlerin, yapısal düzenlemelerin olduğunu, devletin işletim sisteminin değişmesi gerektiğini gören, her platformda bunu konuşan, orijinal bir üslupla söyleyen nadir insanlardan birisiydi.

Bütün yanlışlıklarına, olmazlıklarına rağmen halkın dışlandığı, komünizan tarzda bürokratik anlayışın belirleyici olduğu yapılarla Türkiye'nin iddiasız bir ülke olma vahametine sürüklendiğini gören birisiydi. Başkanlık sistemini anlatırken; parlamentonun yürütmeyi gasp ettiğini, Foto Baydaş ve Sürveyan Bektaş 'ın tayin, terfi makamına gelebildiklerinden espri ile karışık dert yanardı.

Siyasi iktidarların kadro değişiklikleri ile 'oyalandığını, 'bunaltıldığını', bunun bu ülkeye yetmediğini söylerdi. Başhekimler değişir, solcusu gider sağcısı gelir, dinsizi gider dindarı gelir ama hastane kuyrukları değişmez, vali gider yenisi gelir, çok çalışkan, takipçidir, başarılıdır ama sonuçlar da yine fazla değişiklik olmaz…

Buna çare bulmak için 'sil baştan' derdi. Adeta gökten ilham gelir gibi yepyeni şeyler söyler, üstelik de ikna ederdi.

Yanlışın bile zamanla dengesinin oluştuğunu, kısmi düzeltmelerin ise dengeyi tamamen bozduğunu söylerdi. Ancak geleneksel toplum aklı bir çıkış yolunu mutedil anlayışlarla bulmasını becerirdi bu ülkede…

Günümüzdeki bazı uygulamaları; özellikle İskilip Belediyesi'nde ölçek ne kadar küçük olursa olsun nitelik açısından yapılanları görmesini gerçekten arzu ederdim. Belediyecilik tarihinde 20.000 nüfuslu küçük bir ilçede sistematik açıdan çok köklü uygulamaların çok kısa bir sürede hayata geçirildiği bir yapı hayattayken içine girdiği umutsuzluğu belki bir nebze giderirdi. Çünkü artık kamikaze metotlarının dışında bu ülkenin adam gibi bir ülke olamayacağı gibi bir psikoloji son zamanlarında üzerinde hâkim olmuştu. Bir gün espriyle karışık olarak, 'öldüğümde mezar taşıma adam gibi demokratik, modern bir ülkede yaşayamadan öldü, gitti diye yazılsın şeklinde vasiyet edeceğim', derdi.

Yaşasaydı; bunu biz yapalım, başkası dedi diye değil, mecbur kaldığımız için değil, derdi…

Bu ülkede söyleyenler yapamaz, yapanlar söyleyemez, yazamaz. Bu olgunun farklı bir örneği de Turgut ÖZAL 'dı. Hep söylediklerini yaptı. İktidara gelmeden önce ne yapacağını bilen ilk siyasi hareket Özal'dan kaynaklanmıştı. ÖZAL 'ın vali yaptığı Recep Beyden sonraki bir uygulaması da kardeşini Diyanet İşleri Başkanı yapması oldu. Bugünün idari, siyasi kadrolarının çoğu onun zamanında bu ülkeye kazandırılmıştı. ÖZAL; diğer siyasi kadrolardan farklı olarak yeni simaları siyaset, idare ve iş dünyasına kazandıracak bir perspektifin sahibiydi.

Önce Tokat sonra Erzincan, Recep Beyle beraber il olarak Türkiye'de gündeme gelirlerdi. Spor kulüplerinin bile yeterince yapamadığı bir reklamla Türkiye gündeminde sürekli anılan bu iller, rahmetliden sonra açıkça belirtmek gerekirse diğer iller gibi; ondan önce ne kadar konuşuluyorsa o kadar konuşulur, algılanır oldular. Tokat ve Erzincan denince gene açıkça belirtmek gerekirse akla önce valisi gelirdi. Vali gitti, gündem bitti gibi oldu. Akabinde Denizli; tekstildeki 1 milyar dolarlık ihracatı, sanayisi, ürünleri, horozu yanında yeni atanan valisi ile beraber Türkiye'de farklı bir yere oturdu.

Cenazesinde Denizlili birisinin söylediği söz hala kulaklarımda: 'İki ay önce babam öldü, ona bu kadar ağlamadım.' Hâlbuki Denizli'de sekiz ay görev yapmıştı. Sekiz ayda bir vali ne yapar da bu kadar benimsenir?

Hayatında ona sıkıntı çektiren, akademik lafazanlıklar ile olmadık eleştirileri yöneltenler, 3,5 yıl Ankara'da 'konuşmaktan yorulmuştur, istirahat etsin' diyenler de cenazesindeydiler ve onlar da gerçekten üzgündüler. Mesele demek ki yine sistematik bozukluklardan kaynaklanmıştı.

47 yıllık süre içinde önce ÖZAL 'a, sonra Recep Bey'e ağladığım kadar kimseye ağlamadım.

Türkiye bu iki insana neden bu kadar ağladı?

AH ŞU SİYASETÇİLER OLMASA !..

Kemal YURTNAÇ*

Biz kamu çalışanları görevimiz esnasında çevremizdeki gruplardan zaman zaman yakınırız. Çalıştığımız yöredeki halk tarafından tam manasıyla anlaşılamadığımızı, iş yaparken siyasi baskılarla karşılaştığımızı, bazı memurlarımızın nitelikli olmadığından bahsederiz.

Aslında iyi bir idareci, sık sık aynaya bakabilen ve bu yeteneğini geliştiren, olayları zamana ve mekana göre okuyabilen insandır. Ülkemizdeki genel idari anlayışa göre, tüm tehditler ve yanlış şeyler bizim dışımızdaki dünyadan ve olaylardan kaynaklanır. Kadı kızında kusur vardır, bizim uygulamalarımızda hata yoktur.! Bu bakış açısıyla şu sonuca ulaşırız. Hiçbir baskı grubu veya çeşitli olumsuzluklar olmasaydı, öğrencisiz ve okulsuz milli eğitimi çok güzel idare edebileceğini dile getiren değerli büyüğümüz gibi, biz de çalıştığımız yöreyi yorulmadan güzelce idare edebilirdik. Eğer bu anlayış doğruysa, o zaman devlet, idareci yetiştirmek için neden bu kadar kaynak ve vakit harcıyor? Ancak şurası da bir gerçektir ki, tüm baskı grupları, olumsuzluklar ve sınırsız ihtiyaçlar karşısında eğer, hedef kitleyi en az zarar ve en az memnuniyetsizlikle yönetebiliyor ve yönlendirebiliyorsanız, o zaman işini yapan, iyi bir idarecisiniz demektir. Yönetim de budur aslında…

Bu girişten sonra, Rahmetli Valimiz Recep YAZICIOĞLU ile, Erzincan'da beraber çalıştığımız günlerden bana miras kalmış ve kulak küpesi olmuş bir anımı hatırladım.

O gün, Kültür Bakanını misafir etmiştik, Bakanı uğurladıktan sonra, birlikte Vilayete dönerken araçta çeşitli konular hakkında sohbet ettik. Konu, sosyal yardımlaşma vakfının faaliyetlerine geldi. Elbette ben de, yeni ve genç bir vali yardımcısı olarak işimde iddialıydım. Bu güvenle ve aradaki samimi ortamdan yola çıkarak, daha önce birlikte çalıştığımız ve ikimizin de sevdiği bir siyasetçinin, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı çalışmalarıyla ilgili olarak beni sık sık aramasından artık rahatsızlık duymaya başladığımı ilettim. Zira kendi bakış açıma göre, işimi iyi yapıyordum ve kimsenin müdahalesine gerek yoktu. Validen de, yukarıda belirttiğim çerçevede, bunların siyasetçi ve bu tür isteklerin de sıradan işler olduğu gibi, benzeri şeyleri duyacağımı ve beni haklı bulacağını düşünmüştüm. Ama o, öyle demedi. Dur, dedi. "Bu boş ve gereksiz bir davranış değildir. Altında başka sebepler olabilir, sistemini gözden geçir, sistemde tıkanma var ki, vatandaş başka kapıya gidiyor, eğer vatandaş işini rahatça görebiliyorsa, başka bir yola müracaat etmez," dedi. Bende içimden, nasıl böyle bir şey olabilir, bunlar siyasetçi ve bu ülkede siyaset bu tarzda yapılıyor, halka yakın görünmek amacıyla arıyorlar, serzenişiyle, işi araştırmaya başladım. Gördüm ki, Vali haklıydı…Vatandaşla iletişiminde sorun olan ve yıllarca aynı işi yapıyor olmaktan sinirleri yıpranmış müracaat memurumuzun, vatandaşa iyi davranmadığını, sorunun buradan kaynaklandığını tespit ettim. İlgiliyi geri göreve alarak, iletişimi daha iyi birisiyle yer değiştirerek sorunu çözdük ve nihayetinde malum aramalar sona erdi.

Recep YAZICIOĞLU'nda, işini iyi yapan, aynaya bakmasını bilen, soran-sorgulayan, sesli ve analitik düşünebilen, sorunlar karşısında gereksiz savunma arayışına girmeden, sorunun var olduğunu tespitten sonra, cesaretle üzerine gidebilen, çözüme odaklı bir idareci tipini gördüm.

Anlattığım anekdotta, belki Vali konuya farklı yaklaşmasaydı, vatandaş memur zulmüyle yaşayıp gidecekti. İnanıyorum ki, bugün bile vatandaşımız memur zulmü ile karşılaşıyor. Kurumsal taassupluklar yüzünden bazı hizmetler yerinde ve zamanında sunulamıyor ve egemen

** Bakanlık Hukuk Müşaviri*

Yeri geldiğinde yüceltip, yeri geldiğinde de önemsemeyerek, olaylardan ve kişilerden uzaklaşarak tepkisiz kalmaktadır. Zarar edenler, halkın gereksinimlerini ve tercihlerini anlayamayan, hissedemeyenlerdir. Bu halk, hiçbir yönlendirmeye gerek kalmadan, Recep YAZICIOĞLU'na , "halkın valisi" ve "aykırı vali" gibi ünvanlar vermiştir. O da, her zaman iradesine değer verdiği halk için, egemen bürokratik kültürle adeta kavga ederek halkın hissiyatını seslendirmiş, halkın gönlünde yer etmiştir. Buna karşın halkımızda, ona karşı hislerini son günündeki uğurlamada samimi davranışlarıyla ispat etmiştir. O, hiçbir zaman sorunun başlangıcı ve sürdüreni olmamış, bilakis çözümün adresi olmuştur.

bürokratik kültür, statükonun savunuculuğunu yaparak iyi niyetle yapılan birçok şeyi doğmadan öldürebiliyor.

Buradan anlaşılacağı üzere, "empati" dediğimiz, yani kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyarak olayları okuyup, hissedebilme duygumuzu geliştirmeliyiz. Genelde toplumdaki tüm bireyler için, ama özelde idareci ve siyasetçiler için önemli olan bu duygu, olmazsa olmazlarımızdan birisi olmalıdır.

Ülkemizde halkın terazisi şaşmamaktadır. Halk, beğendiği şeyleri yaşamında önemli bir konuma getirerek tercihlerini belli etmektedir.

Cumhuriyet döneminin en renkli, anlaşılır ve insani melekelerini mesleki kariyerinin her zaman üzerinde tutabilmiş Valisini, aramızdan ayrılışının beşinci yılında, saygı ve rahmetle anıyorum.

RECEP YAZICIOĞLU ANISINA

Son umudum da yıkıldı hayallerimle
Doğacak bir güneş seninle bekliyordum
Tam bir demokrasi hocası diyordum.

Halktan biriydin, halkım diyordun
Mevki makam senin için vesileydi
Bir konuşurdun pir konuşurdun.

Adı güzel kendi güzel Recep
Tarih yazılıyordu sözlerinde
Bulunur mu? Dengin yine acep.

Köy kasaba demedin gezdin sılayı
Mazluma umut oldun zalime kabadayı
Ben Valiyim demedin oldun bizlerden biri

Atilla AKSOY

ŞEHİT DÜĞÜNÜ

"Değerli Dost Dr. Özgen KESKİN'e"

Bu evin yüzü gülmez,
Bu eve gelin gelmez,
Ne yapsın şehit anası,
Bir güzel ağlar komşuda,
Ah,bu kız bir su sunası.

Sabah gün doğduğunda
Arzuları şafaklara boyanmaz.
Yazın ağaçlar uyanır
Onun kaderi uyanmaz
Namaz kılarken ağlar
Çaresiz bir kadın da
Şehit düğünü yapılır
Bulutlardan yukarıda.

Kızlar beyazlar içinde
Gençler beyaz atında...
Melekler dans ederler
Yıldızların altında...

Prof.Dr.Elçin İSKENDERZADE
Azerbaycan

BEN RECEP YAZICIOĞLU

Yard. Doç. Dr. Köksal PABUÇCU*

Değerli Okurlar, merhum Recep Yazıcıoğlu'nun vefatının üzerinden beş uzun yıl geçti. Geçen bu yıllar bir çok şeyi eskitmesine rağmen O'nun sevgisinden hiçbir şey eksiltemedi. Sevenleri, O'nun isminin geçtiği anlarda hala kalplerinden tahassür akıtıyor; hasret ve muhabbetle yad ediyorlar. Bu, bir faninin alabileceği en büyük ödül. Bu ödülü rahmetli Yazıcıoğlu daha hayatta iken almış, gönüllerde payitaht kurmuştu…

Her yıl Tokat'ta ve Türkiye'nin birçok yerinde 8 Eylüllerde anma günleri tertip edilmekte, onu sevenler bir araya gelip 'Sevgili Valileri'ni yad etmekte idiler. Bu yıl da öyle oldu. Sevenleri O'nu anmak için vefat gününde yine bir araya geldiler. Gözleri yaşlı, yürekleri acılı, eski günlerin solmuş manzaraları arasında O'nu buldu ve yeniden kucakladılar…

Bu yazıda, kendi ağzından duyabilmeyi çok özlediğimiz Recep Yazıcıoğlu'nu bulacak; düşünen ve yorumlayan valimizi hatırlarken, kendisine uzattığımız mikrofona söylediklerini ibretle okuyacaksınız...

Gönüller Sultanı olmuş bir valinin, kendini anlatırken yüksek feraseti ile verdiği mesajlara dikkat etmenizi tavsiye eder; merhuma Allah'tan rahmet, yakınlarına ve sevenlerine tekrar baş sağlığı dilerim.

BEN RECEP YAZICIOĞLU...

"Adnan Kahveci ile aynı köyde doğdum. Trabzon Köprübaşı, Yılmazlar köyü...

1948 doğumluyum...

Kahveciler daha sonra Samsun'a yerleşti...

Biz de babamın işi nedeniyle ilkokuldan sonra Milas'a sonra da Söke'ye yerleştik...

Ankara Hukuk Fakültesini bitirdim...

16 yıl kaymakamlık, 15 yıl valilik yaptım...

3.5 yıl Ankara'da istirahat ettim. Bu yılın başından beri de Denizli'de görev yapıyorum...

Recep Yazıcıoğlu deyince akla ne gelir?

Beni daha ziyade, spor aktiviteleri ile gördükleri için o akla geliyor...

Ama benim aklıma gelen şey başkadır. İnsanların aklına ilk etapta doğa sporları gelse de benim aklıma 'Halk katılımı' gelir...

'Toplum kalkınması' gelir...

Halkın alt yapıya katılması,sınırlı kamu imkanlarıyla halk katılımını buluşturarak proje üretmek,hizmet yapmak...

Benim aklıma bunlar gelir...

Esas, Recep Yazıcıoğlu'nu tarif edin derseniz ben onu derim...

Bizim otuz yılı aşan süre içinde yaptığımız şey, halk katkısıyla hizmet üretmek ve sayısız proje gerçekleştirmektir...

Zaten idarecilerin görevi bu, yalnız bana has değil...

Bunun en çarpıcı örnekleri Özal döneminde Tokat'ta olmuştur...

Orada eğitim ve sağlıkta çok çarpıcı rakamlara ulaştık...

Bu Aydın'da da devam etti...

Ama Aydın macerası iki yıldan biraz kısa sürdü...

Eğitim ve sağlık birinci derecede öncelikliydi ve orada da halk katılımı en geniş şekilde sağlanmıştı...

Sonra da deprem, terör ve doğa sporlarıyla tanınan Erzincan geldi...

Erzincan deyince bu üç şey akla geliyor...

Biraz da bu imajını değiştirmeye çalıştım...

Erzincan'ın çok sert bir imajı vardı. Sadece terör ve depremle anılıyordu...

...

** GOP Üniversitesi Öğretim Görevlisi*

Terörle bir de psikolojik mücadele diye bir şey vardır. Yani orada hayat devam ediyor...

İnsanlar zannediyor ki doğuda hayat bitmiştir...

Bu anlamda (sportif faaliyetlerimizin) bir işlevi de oldu tabi...

Yörenin tanıtımına da büyük katkı sağladı...

Erzincan'ın doğasının bu kadar zengin olduğu fazla bilinmiyordu...

Tüm Doğu Anadolu bu yönüyle büyük bir potansiyeli ifade eder ama pek fazla işlenmiş, gündeme bu yönüyle gelmiş değildir...

....

Doğayla iç içeydi bizim köyümüz...

Ormanların içindeydi...

Doğduğumuz zaman kendimizi suların ve doğanın içinde bulduk...

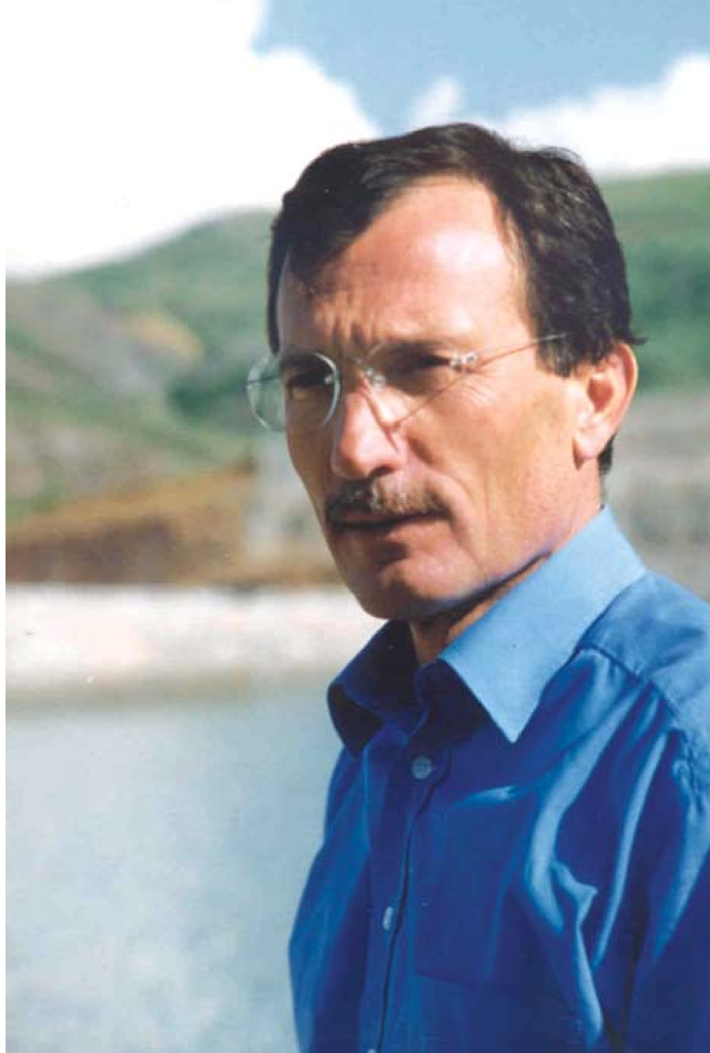
Karadeniz suyu bol, yağmuru bol, ırmakları gür akan bir yerdir...

Ama yüzmeyle tanışmam ortaokulda oldu...

Milas'ta...

Tabi temelden, çocukluktan gelen doğayla bütünleşme söz konusu idi...

Tokat'ta vali iken de su görünce hemen ya yüzerdik ya boğuşurduk...

Su kayağına Tokat'ta başladım...

Ondan sonra rafting ve diğer su sporlarının hemen hepsini denedim...

Ama bunları amatörce yapıyorum, doğala bütünleşmeyi bir yaşam biçimi olarak kabul ediyorum...

...

Doğa ve su sporlarından yapmadığım yok gibi...

Ayrıca, dağcılık,yamaç paraşütü, yüzme ve su ile ilgili ne kadar aktivite varsa imkanını yakaladığım anda hemen yaparım...

Mesela Erzincan'da yolculuk sırasında arabada soyunurduk. Orada artezyen yapan su vardı; yaz kış, kar yağarken gider, onunla boğuşurduk.

Sonra yine arabada giyinerek mesaiye yetişirdik...

Soyunma yeri olsun, kurulanma yeri olsun, duşu olsun diye bir şey aramam. Doğa sporu yapmak böyle olur zaten...

Alt yapı, üst yapı aramaya kalkarsan onu yapmıyorsun demektir.

Görev anlayışında da böyle protokoller, çok fazla şekilsel ve törensel ağırlıklar yerine, daha doğal olmaya çalışıyorum.

...

Su ile boğuşmak, stres atmanın ve dinlenmenin en iyi yoludur.

Suyun aynı zamanda tedavi edici özelliği de vardır. Biliyorsunuz, 'hidroterapi' diye bir şey var, bunun merkezleri bulunuyor. Tıbbın bu şekilde alternatifleri var, ama biz ilaca alışmışız bir kere. Onun için ben bu yatığımız spora 'hidroterapi' diyorum.

Türk toplumunun bu hidroterapiden geçmesi lazım. Çünkü biz toplum olarak çok stresli, gerilimli ve yüksek tansiyonla hayat süren bir milletiz. Dolayısıyla bu milletin suyla buluşması ve suyla boğuşması lazım ki, problemlerden biraz da olsa arınıp bir rahatlığa ulaşabilsin....

Benim çocuklarım bu aktivitelerin hepsine hemen hemen katıldılar ve zaman zaman da katılıyorlar...

Mühim olan sağlıklı bir ortamı, sağlıklı bir yaşam biçimini ve kültürünü yakalamaktır. Biz bu konuda belki bir yardımımız olur, belki öncü oluruz düşüncesiyle yapıyoruz bunları...

Bundan hem kendim bir fayda sağlıyorum hem de toplumla bunu paylaşmak istiyorum...

...

Kokan insan ve tüten insan çağdaş değildir benim anlayışıma göre...

...

Babam 75 yaşındaydı ve günde 5 km. yürürdü, sürekli hareket yapardı. Neden diye sorduğumda da 'Erzeli ömür, kimseye muhtaç olmayayım, kimsenin eline düşmeyeyim, adam gibi öleyim diye' derdi ve babam o şekilde öldü...

...

Türkiye'de yeni bir yapılanmanın tepeden tırnağa yapılması lazım.

Zaten ekonomik krizle bu sistem duvara tosladı, bunu yeniden sil baştan düzenlemek lazım. Bu anlamda bir projenin içinde yer almak isterim.

Ben Türkiye'de başkanlık sistemini savunuyorum. O da olunca zaten bakanlar teknisyen olacak, dolayısıyla politikacı bakan olmayacak.

Ülke yerinden yönetilecek, bakanlıklar tamamen ulusal ölçekte görev yapacaklar, hizmetlerin politikasını belirleyecekler.

İcraat yerinde olacak..."

Yürekten konuşuyorum...

"...Ben öyle aman aman şeyler söylemiyorum.

Söylediklerim 5 yıllık kalkınma planlarında yazan, hükümet programlarında yer alan, Meclis'ten geçmiş ama hayata geçememiş konular...

Karnımdan değil, yürekten konuşuyorum..."

Görevler gelip geçicidir...

"...Ben Mercedes'e binen, havalı cıvalı, elli yıl öncesinin ceberrut anlayışının, hikmeti kendinden menkul, erişilmez büyük adam havalarında yöneticisi hiç olmadım.

Kaymakamken kapıma ' vurmadan giriniz' diye yazmıştım. Burada da beni görmek isteyen vatandaş odama destursuz girer, ama ben halkın içindeyim daima. Hiçbir zaman kompleksli biri olmadım.

Bu görevler gelip geçicidir, insanlara tepeden bakmanın bir anlamı yok. Önümde, arkamda eskortlarla gezmek bana hava cıva işler gelir. Batıda başbakan bisiklete binip işine gidiyor. Bizde ise makam sahipleri bina olarak da mekan olarak da sarayda otururlar. Oligarşik, seçkinci bir yönetim anlayışından henüz kurtulmuş değiliz. Benim gibi yüksek sesle düşünen bir adamı birinci mevki illere getirmezler. Anadolu'da böyle idare ederler. Parti valisi de olmadım, partici de..."

Türkiye'yede bir Gandhi lazım...

"...Sevgili halkımız radikal anlayışı benimsemiş değil. Bizim halk,barajın altında kalacak fikirlere iltifat ve itibar etmiyor. Büyük partiler programa uymayan, lidere uymayan, yüksek sesle düşünen insanı içine alır mı?

Ben zaten şimdi tek kişilik parti gibiyim. Liderler beni kabul eder mi? Mesela ben kuvvetler ayrılığı için başkanlık sistemini savunuyorum.

Hiçbir zaman padişah, tek başına iktidar olan bizim başbakanlar kadar yetkili değildi. Bizde on kişilik partinin başkanı bile padişah.

Koalisyonu bir ucundan yakaladı mı ayvayı yedin. Liderler tarikat şeyhi gibi, ona biat et-

meden olmuyor. Türkiye'ye bir Gandhi lazım..."

Faili meçhulleri meşru görenler var...

"...Kafam bozuldu mu basarım telgrafı. Mağdur olmadığımız zaman demokrasi aklımıza gelmiyor.

Türkiye'de siyasi boşluğu dolduranlar sonuçlarına katlanıyorlar. Bugün siyasete sadece ihalelerle ve memur tayini bırakılmış.

Osmanlı'da faili meçhul cinayet yok, ama bakıyoruz ki şimdi bizde faili meçhul cinayetleri meşru gören anlayışlar var, üstelik 'devletin bekası için' diyorlar.

Bizde hırsızlık devlet için, uyuşturucu devlet için, Susurluk da devlet için.

Bu mübarek devlet her şeyi alıyor içine. Ne gariptir ki, bu anlayışa mensup insanlar toplumda reddedilmiyor, kahraman kabul ediliyor..."

Kendim de rahat durmam, dilim de

"...Ben kurulu düzene, kurulu sisteme, klasik anlayışlara, söylemlere isyan eden bir insanım.

Kendim de rahat durmuyorum, dilim de... Bir gün Rize valisi arkadaşım, 'Yahu sen konuşmasan, memlekette vali var mı, yok mu kimse bilmeyecek' dedi. Ben de ona 'sen de konuş' dedim. Bana dedi ki: 'Biz binde birini söylesek dilimizi keserler'. Ben de 'Siz böyle alıştırdınız, böyle gidiyorsunuz' dedim.

Artık buna alıştılar, konuşmadığım zaman, 'Bu adam öldü mü? Diye bakan bile soruyor..."

Yöneten yönetilen kopukluğu...

"...Türkiye'de halktan kopuk bir yönetim var. Halk sistemin dışında, yönetilenle yöneten buluşmuyor. Bence Türkiye'nin en büyük sıkıntısı da bu kopukluk...

Müşterek sorumluluk,hem yetki, hem sorumluluk. Çünkü yetkiye herkes talip. Ama sorumluluğa talip değil.

Türkiye'de fiili durumlar var. Yöneten yönetilen açısından bu fiili durumlar defaktodur. Kuvvetler iç içe girmiştir ve otoriter bir eğilim çıkmıştır.

Halbuki kuvvetlerin ayrılığı dengeyi sağlar. O denge kaybolunca otoriter ve tekçi bir yapı elitist, oligarşik bir yapı ortaya çıkıyor ki, bu 'halka rağmen halk için'i getiriyor. Halksız devlet olmaz. Halksız yönetim olmaz. Halksız demokrasi hiç olmaz..."

Siyaset ve siyasetçi...

"..Siyasetçi bu çarkın içinde yer alıyor. Siyaset bir dizayn, siyasetçi bu dizaynı yapamamış çünkü siyasetçi bu bürokratik devletin bir parçası olmuş. Zaten bürokrasi siyasetçiye siyasetçi bürokrasiye yaslanarak bu yapı oluşmuş ve artık idari,siyasi ve ekonomik bir rantın bölüşümü haline gelmiş...Bir panelde bir milletvekilini halk çok zorladı. O da , biz sistemi değiştiremeyiz, çünkü biz sistemin bir parçasıyız.

Biz bundan nemalanıyoruz, bu yapıyı biz değiştiremeyiz, bunu siz yapacaksınız dedi. Siyasetçi kendi bindiği dalı kesemiyor, çünkü siyasetçinin de nemalandığı bir bozuk düzen var. Bir de siyasetçinin idari siyasi ve ekonomik rant vaziyeti dolayısıyla çok kötü bir sicili var, bu sicilin düzelmesi gerekiyor. Bu sicili siyasetçi kendi kendine düzeltemez. Halk sicili bozuk olanları yolcu ederek düzeltecek sicili...onun için ben diyorum ki, siyaset bir dönem için olmalıdır.

Beş yıl bir siyasetçi için müthiş bir zaman. Eğer bir projesi, kabiliyeti varsa onu zaten ortaya koyar. Ama yapabileceği bir şey yoksa, efendim ben beş yıl staj yaptım. Beş yıl sonra icraat yapacağım der...

...

Bu sistem değişsin, esprisinde bu siyasal kemikleşme de yatıyor. Siyasilerin uzun süre siyasette kalmaları Türkiye'de siyasal istikrar gibi görünüyor ama istikrarsızlığı getiriyor. Şimdi bunların gücü bir defa halkımızın bu anlamdaki ilgisizliğinden duyarsızlığından ve eylemsizliğinden kaynaklanıyor..

Halk kendi gücünün farkında değil. Halk sürekli eleştiriyor ve ağlıyor. Bakıyorsunuz siyasetçi ağlıyor, halk da ağlıyor.

Siyasetçi ne halkın çok ilerisindedir, ne de çok gerisindedir. Kimse kimseye fatura çıkartmamalı... bizde sürekli siyasete siyasetçiye fatura çıkartılır. Sanki bunlar gökten gelmiştir. Senden icazet alıyorlar. Ben bunları söylerken, halkı eleştiriyorum ama, bu eleştiri halkı tahrik etme anlamında...Türkiye'de siyaset çok kötü bir sınav veriyor, ona rağmen ayakta... Ama bu böyle gitmez. Bu beleşçi bir olaydır. Çünkü siz ben yokum, benim adıma birisi her şeyi çözsün diyorsanız, o zaman da mevcut sistem ortaya çıkıyor..."

Demokratik devlet...

"...Bir; toplumda sözleşme olması gerekir ve bir hizmet örgütü olması gerekir. Çünkü devlet ağır bir bedeldir. Masraflı bir organizasyondur. Bu masrafın azaltılması ve bir de devletin yük olmaması lazım. İki; bir hizmet örgütü olması. Üç; ama bu devletin demokratik bir devlet olması gerekir.

Böyle olunca demokratik devletin ideolojik olmaması gerekiyor. İdeolojik devlet, faşizme ve Marksizme kayıyor, çünkü ideoloji orada çok belirleyici oluyor ve devlet bir tanrı konumuna geliyor. Bu sefer pozitivist bir yaklaşımla da bütünleştiği zaman ki, bu da bir resmi ideoloji oluyor.

Tüm bunların olmaması için, bir yeniden yapılanma,daha doğrusu halkın yönetime el koyması gerekiyor. Türkiye'de hükumet diyor ki, devlet böyle istiyor. Meclis diyor ki; devlet böyle istiyor. Öyleyse hükümet, meclis, yargı bu devlette yer almıyor..."

Hortumlayıcılar...

"...Bir milyon insanın İsviçre düzeyinde olduğu, 64 milyon insanın da her geçen gün dibe vurduğu böyle garip bir yapı. Sosyalist fikirler de dünyada tamamen geçerliliğini kaybedince, eskiden sol düşünce bu açmazı, bu korkunç uçurumu gündeme getirirdi. Sağ söylem bu anlamda bir tavır sergilemiyor. Şimdi bu iş, kartopu gibi büyüyerek gidiyor. Fukaralık da büyüyor, zenginlik de. Hortumlama da devam ediyor. İşte bu yapı, ancak yüksek tansiyonla ve çatışmacı bir yapıda olur. Ve onun için, iç düşman ve dış düşman söylemine ihtiyaç var. Halbuki Atatürk, yurtta sulh, cihanda sulh diyor. Kalkınmanın temeli güvenliktir, barıştır. Siz içte ve dışta barışı sağlayamadığınız zaman, tüm unsurları harekete geçirecek bir kalkınmayı yapamaz, içinize kapanır ve bir anarşik durumla karşı karşıya kalırsınız..."

İktidarın sahibi...

"..Türkiye'de iktidarın sahibi acaba sermaye midir? Sermaye derken, Türkiye'de 130 milyar dolarlık bir uyuşturucu trafiği var, bunun üçte birinin Türkiye'de kaldığı söylenir. Bu korkunç bir paradır. Bir de kayıt dışı ekonomi var. Bir de kara-kanlı para var. Ülkenin bütçesinden daha büyük bir kaynak var. Böyle bir kaynak olan ülkede acaba iktidar kimin elinde olur? Bu çok önemli. Bu büyük bir ekonomik güç. Bu güç kaynağı meşru bir güç değil. Şimdi bu varken acaba asıl güç bu mudur? Bu olması gerekir. İktidar paradır aslında. Onun dışındaki iktidarlar o paranın şekillendirdiği veya etkilediği güçlerdir. İktidar, halkın olmadığı kesim. Halk iktidarın hiçbir yerinde değil..."

Ya trafik kazasına, ya faili meçhule gidersiniz...

"...Siyasiler o kadar dar bir alana haps oldu ki yalnız tayin, terfi ve rant dağıtma, iş bulma kurumu gibi çalışıyorlar. O zaman belirleyici halk değilse, siyasi değilse kimdir sorusu sahipsiz kalıyor. Köşe dönme işi o hale geldi ki artık fukaralık ayıp, meşru ve gayrı meşru zenginlik marifet. Magazin türü haberler de bunu körüklüyor. Mesela fakir bir kadının eylemi fuhuş, ama zengin bir kadının eylemi onore bir şey oluyor. Artık değer ölçüleri de kaybolmuş. Ortaya çıkan şey, bizim sistemin halksız bir devlet, halksız bir demokrasi, halksız cumhuriyet, halksız kalkınma birbirini tamamlar bunlar. Zaten özgür olmayan toplumlar kalkınamaz. Orada yağcılık balcılık olur. Bir de kara para katlanarak gider. Çünkü, bunu ortaya koyamazsınız. Ya trafik kazasında ya faili meçhul cinayete gidersiniz."

EFSANE VALİ

Fatih AKSOY*

Sayın rahmetli Vali Recep Yazıcıoğlu'nu çocukluğumdan beri tanır ve katılabildiğim konferanslarına bizzat katılır, katılamadıklarımı televizyon ekranlarından takip ederdim. Aynı ilçeden olmamız ve babamla olan aile dostlukları nedeni ile de kendisi ile bizzat tanışma mutluluğunu da yaşadım.

Devleti temsil eden istisnai bir görev olan valilik makamında olmasına karşın çok alçak gönüllü bir insandı. Herkesin halini hatırını sormaya, herkesle bir şeyler paylaşmaya çalışırdı.

Karadeniz'li olmanın tüm niteliklerini taşıyan bir insandı. Dürüst, çalışkan, cesur, düşüncelerini çekinmeden açıklayan ve bu düşüncelerini herkesle paylaşan birisiydi.

Çocukluğumda ve öğrencilik yıllarımda hep onun fikirlerini, hayata ve devlet anlayışına getirmeye çalıştığı yenilikleri takip ederdim. Benim yetişmemde ve hayat ufkumun oluşmasında sayın valimin felsefesinin ve yaşam tarzının önemli payı vardır. Televizyondaki tartışma programlarını izler ertesi günü sınıf arkadaşlarımız ile bu fikirler üzerine tartışırdık. Sayın Vali'mizin düşüncelerinin ve yaklaşımlarının ne kadar doğru olduğunu anlatır, ancak devlet yapısı içerisinde bu anlayışın yerleşmesinin zor olacağı konusunda ortak kanaate varırdık. Birisi bu anlayışı ve fikirleri ileri sürmeli ve yıllardır değişmeyen bazı anlayışlar artık değişmeli idi. Bu kişi rahmetli Recep Yazıcıoğlu idi.Sayın Valimiz sadece fikir ve düşünce beyan etmez aynı zamanda bu düşüncelerini bizzat uygulardı.

Toplumumuzda bazı meslek gruplarına biçilen davranış biçimleri vardır ve bu mesleklere mensup insanların kendileri için öngörülen davranışlar dışında davranışlar sergilemesine toplumumuz pek alışık değildir. Örneğin bir Valinin spor yapması, bir hakimin bir düğünde oyun oynamasına toplumumuz pek alışık değildi. Ama artık bu anlayışın tamamen olmasa da önemli ölçüde değiştiği gözlemlemekteyim. Toplumumuzda bu anlayışın değişmesinde hiç kuşkusuz rahmetli Recep Yazıcıoğlu öncülük etmiştir. Benim çocukluğumda rahmetli Vali'nin yaptığı sporlar televizyonlardan sanki çok olağandışı bir durum gibi lanse edilmiştir.Ama artık günümüzde valiler futbol oynamakta, rafting ve sörf yapmakta, tenis oynamakta olup toplum tarafından yadırganmamakta, bilakis takdir edilmektedirler. Bu anlayışın oluşmasında sayın Recep Yazıcıoğlu'nun öncülük ettiği kuşkusuzdur.

* *Zile Ağır Ceza Mah. Başkanı*

Sayın Valimizin sporcu kişiliği, birçok özelliğinden sadece birisidir. Her şeyden önce iyi bir yönetici, iyi bir devlet adamı idi. Ülkemize farklı bir yöneticilik anlayışı getirdi.Bu anlayışı onun, halkın gönlünde çok farklı bir yer edinmesini sağladı. Bu tarzı kesinlikle yapmacık değil, hissettiği doğal haliydi..

Sayın Valimiz aynı zamanda memleketi Trabzon'u seven ve fırsat buldukça gelmeye çalışan bir insandı.Ayrıca doğduğu topraklarda yaşayanların kalkınması, insanlarının birlik ve beraberlik içerisinde olmasından mutluluk duyardı. Bu amaç kapsamında babamın da aralarında yer aldığı İstanbul Köprübaşı Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nin de kurulmasına öncülük etmiş ve kurucuları arasında yer almıştır.

Çocukluğumda sayın Vali'nin halk arasına kimliğini saklayarak girdiği ve bu şekilde yaptığı gizli ve habersiz denetimleri efsane gibi anlatılırdı. O yaşlarda anlatılanların bir kısmına inanmakla birlikte bir kısmının insanlar tarafından abartıldığını düşünürdüm. Bizim toplumumuzda abartma, olduğundan farklı yorumlama yapıldığı da gerçektir.

Hakim olarak göreve başlayıp dördüncü görev yeri olarak Zile ilçesine atandığımda sayın Valimiz ile ilgili anlatılanlara bizzat tanık oldum. Tokat'ta yaşamaya ve sayın valimiz ile ilgili yaşananları ve yaptıklarını dinlemeye başlayınca çocukluğumda duyduklarımdan çok daha fazlasını yaptığını ve Tokat'lılar tarafından çok sevildiğini bizzat gördüm. Yaptıkları dizi film haline getirilen ülkemizin ilk ve tek Vali'si olmuştur. Tokat'lılar sayın valimiz ile aynı ilçeden olduğumu öğrendiklerinde ben daha bir şey sormadan Vali bey ile ilgili bir anılarını kendileri anlatmaya başlıyorlardı. Bazı Tokat'lıların evinde, aradan onca sene geçmesine karşın rahmetli Vali bey'in fotoğraflarının duvarlarını süslediğini gördüm. Benim bu anlattıklarım Tokat'a yaklaşık 70 km uzaklıkta olan Zile'de tanık olduklarımdı. Hiç kuşkusuz görev süresince fiilen yaşadığı Tokat il merkezinde halkın rahmetli valimiz ile bu tür paylaşımları çok daha fazladır.

Benim doğduğum ilçe olan Trabzon'un Köprübaşı ilçesine bağlı Yılmazlar köyünde doğan rahmetli Vali'miz ile yine aynı köyde doğan rahmetli Adnan Kahveci ülkemize yeni bir ufuk açmışlardır. Ne mutlu bizlere ki ülkemiz böyle büyük iki insan görmüştür. Ne mutlu bana ki her iki büyük insan ile aynı ilçedenim ve her iki insanı da bizzat tanıma fırsatı buldum.Her iki devlet adamı ile her zaman gurur duydum.

Yine benim için mutluluk verici bir olay da rahmetli Valimin çalıştığı Tokat'ta çalışmak bana da nasip oldu.Tokat'ta edindiğim izlenim rahmetli Valimin Tokat'ta her zaman sevgi ile anılacağıdır. Ruhu şad olsun…

HEY! BANA YARDIM EDİN

Ayaklarımın altından
Göçebe kavimler geçiyor ansızın
Ölmek büyük maharet sayılıyor onlarda
Bense geceleri yatarken
Ayak izlerini öpüyorum.
Geçtiğin topraklardan,
Bir avuç kahverengi
Sürüyorum saçlarıma.
Kırık uçlarına karıncalar
düşüyor sessizce..

Herkes kayboluyor sonra
Karanlık bir gece, ruhumda sis
Fırtına koptu kopacak
Dalgalar yükseliyor gözlerimden
Kâğıttan gemiler yaralı
Bir yanı kan,bir yanı su
Bakışlarımda tayfalar
Umutsuz bir kara parçası bekledikleri
Ve terk edilmiş bir ıslık cebimde
Yürüdükçe surlaşan.

Haydi öykülerimin kayıp kahramanları
Yardım edin
Kurtarın beni bu kurgudan

Zeynep SÖNMEZ

TOKAT VALİ RECEP YAZICIOĞLU MÜZE EVİ VE ONUN VEFALI BİR DOSTU

DR. ÖMER BALAK

Remzi ZENGİN*

Tokat'ta Dr. Ömer BALAK'ı tanımayan ya da duymayan yoktur. Çoğu da Vali Recep YAZICIOĞLU'nun kadim dostu olarak bilir.

Dr. Ömer BALAK 1927 yılında Tokat'ta doğdu. İlkokulu Cumhuriyet İlkokulu'nda, ortaokulu Tokat Ortaokulu'nda tamamlamış. O yıllarda Tokat'ta lise olmadığı için Sivas Lisesi'ne devam ederek sınıfının ve okulunun birincisi olarak mezun olmuş. Yüksek öğrenimini de İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde sürdürmüş.

İlk görev yeri Diyarbakır/Çermik olmuş. Bunu Çankırı/Şabanözü ilçesi Hükümet Tabipliği izlemiş. Askerlik görevini ise Kütahya Hava Er Eğitim Alayı Hastanesi'nde tamamlamış.1955-1960 yılları arasında memleketi Tokat'a dönerek Hükümet Tabibi olarak çalışmış. O yıllarda Tokat'ın içme ve kaplıca sularından tutun da bulaşıcı hastalıklarına kadar çok titiz bir çalışma sürdürmüş.

1960 yılında Ankara Halk Sağlığı ve Koruyucu Tababet İhtisası için Ankara'ya çağrılmış. Bir yıl kadar da Ankara Numune Hastanesinde Genel Cerrah olarak görev yapmış. Bunu Ankara Doğumevi'ndeki Kadın Hastalıkları İhtisası takip etmiş. Bu alandaki çalışmaları onu Sağlık Bakanlığı Nüfus Planlaması Teşkilatı'ndaki Biyo-Medikal Şube Müdürlüğü'ne terfi ettirmiş. Bu görevi içerisinde Türkiye'de altmış vilayette nüfus planlaması eğitim ve saha araştırması yapmış. İhtisas sırasında Türkiye'de yeni bir konu olan Aile Planlaması ve Doğum Kontrolü mevzuunda çalışan gurup içinde bulunmuş. İlk kez ülkemizde bulunan 660 nisaiye mütehassısını Ankara'ya davet ederek bu alanda eğitim vermiş.

Dr. Ömer Balak, Dr. Necdet Erenus, Merhum Dr. Türkân Akbaşa, Cevat Aksoy (Her köye bir doğum çantası ve aile planlaması sergisi önünde)

Onun bu çalışmaları örnek alınarak Amerika John Hopkins Üniversitesi'nde ders olarak okutulmuş.1979 yılında emekli olmuş birkaç yıl Ankara'da özel olarak çalıştıktan sonra memleket sevgisi ağır basınca tekrar Tokat'a

* *Tokat Kent Konseyi Kültür ve Sanat Çalışma Grubu Başkanı*

dönmüş. Halen hayatını Kaşıkçı Bağlarındaki mütevazı bağ evinde kendisini ziyarete gelen dostlarıyla sohbet ederek tek başına sürdürüyor.

Vali Recep YAZICIOĞLU ile tanışıklığına gelince onu kendi ağzından dinleyelim:

"Onunla ilk tanışıklığımız Tokat'ımızın ilk turizm belgeli otelimizde oldu sayılır ama birde onun öncesi var. Vasfi DİREN ve Doktor Sami GÜNDÜZ'le bizim otelde sohbet ediyorduk. Vasfi DİREN dedi ki:

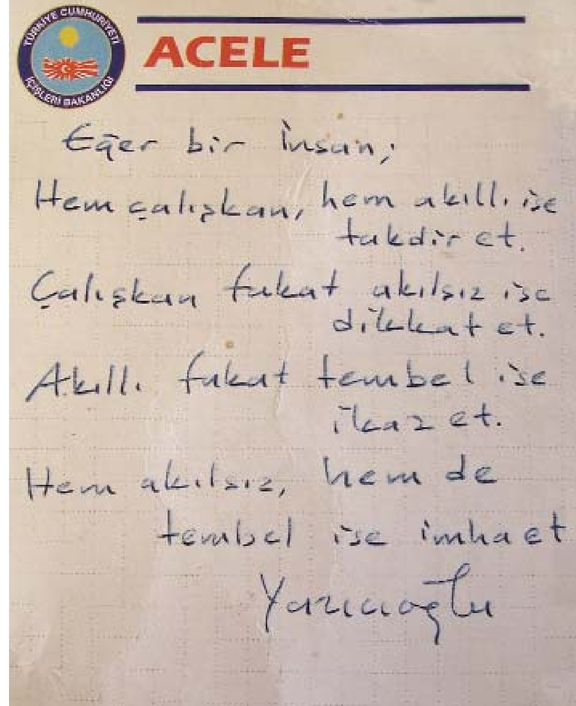
- Biraz sonra yeni vali gelecekmiş, herkes karşılamak için sıraya dizildi. İsterseniz biz de gidip sıraya eklenelim.

Kalktık sıranın en sonuna durduk. Valinin makam arabası geldi. İçinden çocuk görünümlü genç biri indi. Bir yıldırım hızıyla herkesin eline elini sürdü. Tabi bizim de elimize sürdü geçti. Koşarak vilayetin merdivenlerinden içeri girdi. Bizde bu tuhaf karşılamadan bir şey anlamadan sessizce otele döndük. Vasfi DİREN:

- Yahu arkadaşlar bu nasıl işti. Vali ellerimize elledi gitti. Dedi. Hep birlikte o anı gözlerimizin önüne getirmişçesine gülüştük.

Aradan aylar geçti. Bir okulda sergi açılmıştı. Sergiyi gezerken bana baktı baktı. Sonra:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

ACELE

Eğer bir İnsan;
Hem çalışkan, hem akıllı ise takdir et.
Çalışkan fakat akılsız ise dikkat et.
Akıllı fakat tembel ise ikaz et.
Hem akılsız, hem de tembel ise imha et
Yazıcıoğlu

- Yahu biz seninle komşuyuz ama sen bizi ziyarete gelmedin. Deyince aradığım fırsatı bulmanın serbestliğiyle:

- Sayın Valim. Biz siz Tokat'a geldiğinizde Hükümet binasının önünde karşıladık ama siz bizim yüzümüze bile bakmadınız. Bizim ellerimize şöyle bir eleyip geçtiniz, dedim. Tatlı tatlı gülümsedi:

Öyleyse bu akşam size yemeğe geleceğim, dedi.

Otele geçtim salonu özel olarak yemek için hazırlattım. Eşi dostu da, şehir kulübündekiler dâhil akşam yemeğe davet ettim.Zira O günlerde şehir kulübünün de onu koyduğu yasaklardan dolayı kapatılacağına dair şayialar vardı. Orada güzel bir kaynaşma oldu ondan sonra dostluğumuz ölünceye kadar devam etti.

Aradan bir hayli zaman geçti. Bir gün öğleye doğru otele lobiye uğradı. Biraz sohbetten sonra:

- Doktor bugün öğleden sonra hazırlan seninle Zile'ye gidelim. Dedi.

Zile'de Kaymakam ve Belediye Başkanı karşıladı. Adliye binasının yanında dul bir kadının ahşap tek katlı bir evi ve etrafında kırık dökük iş yerleri vardı. Vali, Kaymakama ve Belediye Başkanına dönerek:

-Buraları yıkalım yerine bir Halıcılık Okulu ile Sosyal Tesisler yapalım. Esnaflarımızı da mağdur etmeyelim. Yeni dükkânlar yaparak oraya taşıyalım, buraları bu köhnelikten kurtaralım. Dedi.

Tabii ben bıyık altından kıs kıs güldüm. Kendi kendime atıp savuruyor diye söylendim. Akşama doğru Tokat'a geri döndük.

Birkaç gün sonra telefonla tekrar beni aradı. Müsaitseniz birer çay içelim deyince makamına çıktım. Çalışma masasının üzerinde kocaman bir maketi gösterdi. Zileli Gazi Üniversitesi Müh. Mim. Fak. Mimarlık Böl. Öğretim Görevlisi Dr. Muammer HACIBALOĞLU'na yıktırıp yaptırmayı düşündüğü o alanın ve binaların maketini yaptırmıştı.Şaşırdım kaldım doğrusu.Kendisine -Siz Zile'de konuşuyorken atıyor diyordum ama şimdi size inandım artık farklı düşünüyorum. Dedim.

Onunla ilgili hangi hatırayı anlatayım size. Çünkü gittiği yerlerde de ziyaret ettim onu.Bir gün yine onunla Ankara yolculuğumuz oldu.Hürriyet Gazetesinde mülakatı vardı.Gazetenin önünde program yapıcısı genç hanımlar bizi karşıladı.Makam arabasının kapısını şoför açtı.Bir taraftan o bir taraftan ben indim.Hemen bana doğru koştular:

- Hoş geldiniz Sayın Valim bizi takip ediniz. Deyince.

- Görüyorsun ya Ömer Bey. Senin gibi kelli felli bir insanı görünce benim valiliğimi bile kabul etmiyorlar. Dedi.

Size en iyisi bazı hatıralarını yaşadığı mekânı gezdireyim. Deyince yanında bulunan arkadaşlarla sohbet masasından kalktık

Önümüze düştü. Vali Recep YAZICIOĞLU'nun zaman zaman kaldığı misafirhanenin odalarını tek tek gezdirerek mevcut eşyalarla ilgili bilgiler verdi. İçi burkularak:

- Burayı misafirhane olarak yaptım burada çok kalmışlardır. Onların kullandığı eşyaları olduğu gibi muhafaza ettim. Ölümümden sonra burada birkaç kez de anma programı yaptık. Diye konuşmasını sürdürdü.

Sizi dışarıda Dr.Köksal PAPUÇÇU'nun kendi elleriyle yazıp monte ettiği Vali Recep YAZICIOĞLU Müze Evi tabelası karşılıyor. Ahşap bir kapıdan içeri giriyoruz. Dar bir holde küçük bir vestiyer konulmuş. Bunun sağ yanında tek kişilik bir karyola ve etajerin bulunduğu oda mevcut. Sol tarafta küçük bir aileye yetecek kadar tek masanın konulabileceği bir mutfak dekorize edilmiş. Giriş kapısının tam karşısında oturma odası ile buna açılan daha geniş bir kabul odası var. Oturma odasında planı Dr Ömer Bey'e ait salon şöminesi kalorifer sistemine göre konulmuş. Şöminenin üzerine Osman Hamdi Bey'in "Silah Tacirleri Tablosu" asılmış. Avizeler Çekoslovakya'dan gelmiş. Orta-

da Tokat evlerinde nadir rast geldiğim büyük bir bakır mangal adeta gelenleri farklı bir sıcaklıkla karşılıyor. Yine eski çerçeveli büyük bir ayna ile duvarlara alçıdan yapılmış lambalıklar oda ile birlikte sizin de içinizi aydınlatıyor. Şöminenin sağına Simens marka eski tip bir radyo monte edilmiş. Ortadaki sehpanın mermeri Tokat'ın oniks diye vasıflandırılan mermerlerinden. Kabul salonuna girişin sağ yanına Ressam, seramik Sanatçısı Ayla BALAK'ın bir çalışması sanat şaheseri bir sandık konulmuş.

Siz bu güzel tablonun içinden Yeşil Tokat'ın manzarasını rahatlıkla seyredebiliyorsunuz. Burada da Brüksel'den gelme emaye bir soba, koltuklar, Osman Paşa'nın kızının hediye ettiği alçı heykelle alafranga saat odayı süslüyor. Ayrıca oturma odasından içinde küvetinde yer aldığı banyoya oradan da yatak odasına birer geçiş kapısı konulmuş. Yatak odasındaki gardropa Tokat MEYDAN Camiinin giriş kapısının motifleri işlenmiş. Ayrıca burada zarafetle yapılmış bir tuvalet masası, televizyon ile küçük bir buzdolabı konulmuş. Odanın perdeleri Tokat'ın ünlü yazmalarının baskısı ile rengârenk gözlere sanatını gösteriyor. Tabanda Tokat Hereke tipi bir halı ile Yedi Dağın Çiçeği diye bilinen diğer bir halı ile kilim desenli başka bir halı serilmiş.

Dr. Ömer BALAK'ın evi sadece bu müze evle sınırlı değil Türk tarihine ve kültürüne olan ilgisinden dolayı evin hemen her köşesi farklı bir medeniyetin izlerini taşıyan eserlerle dolu. En çok taş eserlere meraklı olduğundan imkânlar ölçüsünde bunları toplayarak sergilemeye çalışmış. Ayrıca onu kutlamak gerekir bu değerlerin başkalarının ellerine geçmelerini de önlemiş. Tüm eserleri uzman bir müzeci anlayışıyla sergilemiş ki sanırsınız kendi toprakları içinde sanki hayatlarına devam ediyorlar. Satın aldığı değerli halı ve kilimleri ise otelindeki yangın sırasında elden çıkarmış. Hâlâ onun üzüntüsünü içinden atamıyor.

Bir sonbahar günü sizi bir hayli büyüleyen renk cümbüşünün içinden kolay kolay ayrılmak istemiyorsunuz. Dileğimiz Vali Recep YAZICIOĞLU'na yapılan bu anlamlı vefanın, müze evin onun hatırasına daima yaşatılması, Tokat'taki anma programlarının burada yapılması. Teşekkürler vefalı insanın vefalı dostu. Doktor Ömer BALAK Bey, size onu seven tüm ülke ve Tokatlılar adına binlerce teşekkürler.

AKROSTİŞ

Sade gül yüzündür mihrabım
Erciyes'in şahikasıdır ak alnın
Varlığın sağlıyor Tanrı'ya imanımı
Gözüm, gönlüm hep seninle dolu
İstemem azat esaret-i aşktan
Lütfeyle müebbet ver en ağırından
İnsan nasıl ölür böyle severken
Mahur gözlerindir bengisu pınarım...

Numan ŞAHİN
Tokat İdare Mah. Başk.

VALİ RECEP YAZICIOĞLU VE SEMPOZYUMLARIN DİLE GELDİĞİ ŞEHİR

A.Turan ERDOĞAN *

Ayrılık hüznün ifadesidir. Sizin veda etmenizle geride bıraktıklarınız ağıtlar yakıyor, yaptıklarınızı, yapacaklarınızı ve hatta gönül dünyanızı aralamaya çalışıyorlarsa burada biraz durmak lazım.

Sizin için "Adam Gibi Adam", "Süper Vali", "Türkiye'nin Valisi", " Sistemi Zorlayan Adam" gibi ifadeler hür iradeler tarafından doya doya kullanılıyor ise bu ince ayrıntıyı irdelemek gerekir. Vefatınızla bir ülke yasa bürünmüş, sizi sevenlerinizden ayıran sebepler üzerine acı faturalar kesilmiş, senaryolar yazılmış, diziler çekilmiş ve oynamış ise, koca bir ülkenin insanları sizin adınıza ekran başına kilitlenmiş ise bunu anlamak lazım. Aradan beş koca yıl geçmiş olmasına rağmen hala sizden söz ediliyor; görev yaptığınız bütün diyarlardan rahmet bulutları sağanak sağanak dua yağmurlarını sizin için öteler ötesine taşıyor ise bundan herkesin örnek alması gerekir.

Bir dönemin Sivas valisi Halil Rıfat Paşa "Gidemediğin Yer Senin Değildir" demişti. Merhum YAZIOĞLU 1984 yılında Tokat'a vali olarak atandı. Türkiye'nin en genç valisi unvanıyla kendisinden söz ettirdi. Mümtaz SOYSAL o'na "zıpkın" kelimesini kullanmıştı. Kabuğuna sığmayan bu adam köyleri, kasabaları, ilçeleri adım adım dolaşmaya başladı. 1984- 1988 Yılları arasında bâkir değerleri bulup halka sunmaya çalıştı. O' Tokat'ta gidilmeyen yer, dertleşilmeyen esnaf, derdi dinlenilmeyen vatandaş bırakmadı.

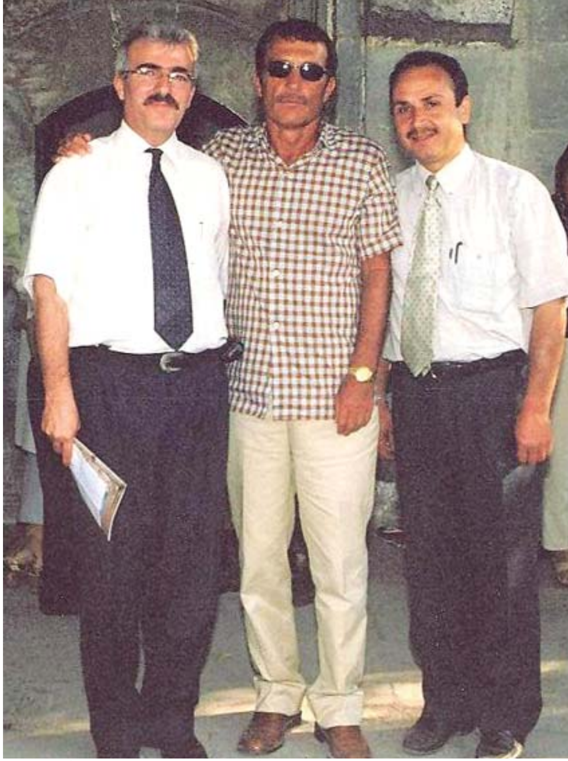
Tokat Modeli marka haline geldi. Zıpkın adam yılın bürokratı seçildi. Tokat uygulamasını kendisinden dinleyelim: "1984-1988 yılları arasında vali olarak görev yaptığım Tokat ilinde Özel İdare aracılığı ile yapılan ve bazılarının "Tokat Modeli" olarak adlandırdığı çalışma, aslında idarecilerimizin bugün ve özellikle geçmişte yaygın olarak uygulaya geldikleri yerel hizmetlerde ve merkezden planlanan hizmetlerde, devletin sınırlı kaynaklarına, yerel kaynakları katarak, halkı işin içine çekerek emanet yöntemiyle büyük tasarruf sağlayan, yaygın, etkin ve süratli netice alma sistemidir"

Hz. Peygamberin "İnsanların en hayırlısı, insanlara hizmet edendir" hadisi sanki onda tecelli etmişti. Sağlığında rahmet okunan, ölümüyle de rahmet okunan insan çok azdır.

Merhum vali Recep YAZICIOĞLU Tokat'a atandığında henüz Gazi Osman Paşa Üniversitesi açılmamıştı. Buna rağmen Tokat o dönemde Üniversite şehri gibi bilimsel çalışmalar yapan, sempozyumlar düzenleyen, konferanslar tertip eden, bir bilim merkezi, ilim adamlarının sık sık uğradığı bir Anadolu şehri haline gelmişti. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Tokat'tan bahsederken " Hacı Bektaşi Veli'nin hayırlı ve bereketli dualarıyla bu eski şehir" Âlimler konağı, fazıllar yurdu ve şairler yatağıdır" diyor. Recep YAZICIOĞLU herhalde bu mesajı en iyi alan bürokrattı. Çünkü Tokat, Avrupa Üniversitelerinde yüzlerce yıl tıp kitabı olarak okutulan İbn-i Sina'nın "Kanun" adlı eserini ilk defa Türkçe'ye kazandıran Dr. Hemnik Mustafa'nın şehridir. Molla Hüsrev, Molla Lütfi, İbn-i Kemal gibi saygın alimler, Bükreşte divan katibi olarak bulunduğu esnada âşık olduğu Romanyalı bir kızın Hıristiyan olması teklifi karşısında "Kırk Yıllık Kâni Olur mu Yani" diye cevap veren mizah ustası Ebubekir Kâni'nin diyarıdır. Efsane komutan Gazi Osman Paşa'nın şehridir. Merhum Vali bu cevherin küllerini üfledi ve değerleri açığa çıkardı.

Bu alanda yapılan en verimli hizmet ilim adamlarını Tokat'ta buluşturmak olmuştur. İlk hayırlı hizmet 1985 yılında "Şeyhülislâm İbn Kemal Sempozyumu" ile başlamıştı. İbn-i Kemal, tarihimizin yetiştirdiği ender âlimlerimizden biridir. Tokat'ımızın medar-ı iftiharıdır. Türkçe, Farsça ve Arapça olarak 210 tane her alanda eser veren bir şahsiyettir. Merhum Vâli işe buradan başlıyor. Tebliğler sunuluyor, ilim

* *Eğitimci-Araştırmacı*

Soldan sağa; Hasan Akar, Vali Recep Yazıcıoğlu, Turan Erdoğan

adamları günlerce Tokat'ta Tokat'ın değerlerini tartışıyorlar.

"Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat Sempozyumu" bir yıl sonra 1986 yılında yapılıyor. Şeyhü'l İslam İbn-i Kemal Araştırma Merkezi Müdürü Prof. Dr. Süleyman Hayri BOLAY sempozyum açış konuşmasında:" Biz de memleketimizi ilerletecek olan insan tipini uzun zamandan beri Batı' da aramağa çalışmışız. Halbuki biz Şeyhu'l İslam İbn-i Kemal Araştırma Merkezini kurarken bu tipin yine Anadolu'dan çıkacağına inandığımız için Anadolu'nun kültür havzalarından biri olan Tokat ve çevresini derinliğine ve genişliğine araştırma imkanı bulmak ve buradan çıkarabileceğimiz tarihi değerleri günümüze ve geleceğe aktarabilmenin yollarını aramak ve göstermek niyetiyle yola çıkmışızdır" diyordu.

Merhum Recep YAZICIOĞLU ise Tokat Sempozyumu açış konuşmasında içindeki duyguları şu ifadelerle dile getirmişti. "Dört gün süreyle 51 tebliğle bir ilde bu kapsamda, bu boyutta şimdiye kadar bir çalışma yapıldı mı bilmiyorum…

Tabii bundan da iftihar duyuyorum. Gurur duyuyorum. Anadolu, bir çok kültür varlığına, birçok kültür eserine sahip olan, ama işlenmediği, tanıtılmadığı için bâkir durumda olan büyük bir kültür potansiyeli, tarih ve turizm potansiyeline haiz bâkir bir bölge, yöre…Tanınma imkanlarını maalesef bugüne kadar hak ettiği oranda bulamamış… Bağcılık Sempozyumu, Hayvancılık Sempozyumu, Niksar' da Erzurumlu Emrah Sempozyumu, Melik Ahmet Sempozyumu, Tokat'ta yine Gazi Osman Paşa ve Dönemi Sempozyumu gibi çalışmaların içersinde olacağız…Bu sürede değerlerimizin yurt dışına götürülmesi, bilim adamlarımızın Anadolu'ya gelerek mahallinde incelemesi, o yöredeki idarecilerle, halkımızla kaynaşması fevkalade sevindirici bir olaydır…" diyordu.

Sevgili Vâlim Merhum Recep YAZICIOĞLU, Tokat halkı sizi unutmadı. Dudaklarda dualar demet demet mekanına sunuluyor. Rahmet yağmurları kabrinden eksik olmasın…

BÖYLE ANALAR

Sabahın erinde çağlayan sular
Silinmiş gözlerden derin uykular
Birlik, bütünlük içinde duygular
Böyle analara kurban olunur
Bak Anadolu'ya binlerce bulunur

Gecenin mahmurluğu üstünde
Sabah kahvaltısına hamur yoğurur
Asker olacak oğlanı doğurur
Böyle analara kurban olunur
Gez Anadolu'yu binlerce bulunur

Eşarbı yandan bağlayan bacı
Önünde tahrası, eleği, sacı
Doyurur yorgunu, muhtacı, acı
Böyle analara kurban olunur
Bak Anadolu'ya binlerce bulunur

Zor gelmez ağustos sıcağın
Sorumlusu odur, bahçenin bağın
Bizim ailenin, tüten ocağın
Sahibi önünde saygı duyulur
Böyle analar kurban olunur

Başında poşusu, elinde bostan çapası
Gençliği biter solmadan kınası
İşte bunlar şehidlerin anası
Öpülesi eli saygı duyulur
Böyle analara kurban olunur

Şahin ŞAHİN

RECEP YAZICIOĞLU'NDAN KESİTLER VE ÇİZGİLER

Muhsin DEMİRCİ*

Halk arasında söylenen bir koğuş balonu vardı: "Tokat'a genç bir vali atanmış. Böyle şey görülmedi. Tokatlı'nın ne günahı var. ?"

Bu sözler herkesin dilinde sakızdı. Bir gün Behzat Semtinde bazı insanların ondan yakındığını gördüm. Bunlar arasında deneyimli bir devlet adamı olan Emekli Nahiye Müdürlerinden Vahap AYHAN da vardı. Bir süre sonra söz sofrasında kaşık tutmak ona da geldi.

- Beyler, siz valinin genç olduğuna bakmayın. Bu devlet onda bir cevher görmüştür ki Tokat'ımıza vali olarak atamıştır. Siz onun icraatını bekleyin dedi.

Vahap AYHAN, gerçekten sevilen, sayılan bir devletçi bürokrattı. Orada bulunanlar cevap vermeden tepkisini yüz hatlarıyla belli etti.

"O doğru söyler. Bu genç vali başarılı olur. "düşüncesini içine sindirerek tebessümle:

- Haydi, senin dediğin olsun. İnşallah dediklerin doğru çıkar. Dediler.

Gün ola harman ola! Bu söz yavaş yavaş gerçeğe dönüşmeye başladı. İlk defa Türkiye'de "Tokat Modeli" oluştu. Tüm iller bu modeli örnek olarak almak için seferber olup devletçe de oluşturulan sistem mercek altına alındı.

Bunu burada anlatmaya gerek yok, çünkü hedefini aşan bir başarı çizgisi çizerek kısa sürede Tokat bir ilçe konumundan sıyrılarak il bazına yükseldi. Yeni bir vizyon arayışı kaymak bağladı. Kalkınma modelinin yanında kültürel etkinlikler Tokat'ın gizli kalmış hazinelerini su yüzüne çıkardı.

** Eğitimci - Yazar*

Diğer bir artısı da "vali "terimi demir perde ve zincirle bağlı olan konumundan kurtularak yöneticinin kapısı herkese, her seviyeye açıldı. Saatlerce randevu bekleme olayı sona erdi. İşte Vali Bey! Vali böyle olmalı! hoşgörüsü toplumda büyük bir saygınlık kazandı. Halka moral gücü verdi.

Nitekim 600 Evler Semti'ne bir camii inşasına girişmiştik. Birinci katına beton atılacaktı. Tokat Özel İdare Müdürlüğü bir beton santrali yapmıştı. Doğrusu elimizde de para kalmamıştı. Gidip valimize rica da bulunalım, betonu atsın. Parasını bilahare ödeyelim düşüncesi ile ziyaretine gittik.

Kapısı koyduğu kural gereği açıktı. Başka bekleyen olmadığı için kimseye danışmadan içeri daldık. Kendimizi tanıttıktan sonra isteğimizi dile getirdik.

Ayağa kalktı. Her zamanki gürlemesiyle:

- Kardeşim betondan cami mi olur? Atalarımız camileri taştan yaptılar. Siz neden taştan yapmayı düşünmediniz?

Sonra yerine oturdu Biz konuşmadan sorunun cevabını yine kendisi verdi.

- Şimdi kim taştan cami yapıyor ki? Hayırlı olsun. Yarın beton santrali size çalışacak.

Şeker bile ikram etmedi. Çekmeden kayısı kurusu çıkardı.

- Haydi, ağzınız tatlansın. Dedi.

Ben Tokat Büyük Dershanesi'nin açılış hazırlıklarını yapıyordum.. Onu da açılış için davet ettik. Kızı da daha sonra öğrencimiz oldu. Törende söz sırası kendisine gelince, gürledi, patladı. Doğru olanları çekinmeden söyledi.

- Ey liseliler! Siz görevinizi layık olan şekilde yapmadığınız, yapamadığınız için işte böy-

le özel dershaneler mantar biter gibi çoğalır. Ayağınızı ona göre denk alınız.

Bilmem şu öz şimdi tartışmaya açılabilir mi? Memurları toplar, onlara nutuk çeker. Bir noktada statikten, aktifliye geçmelerini isterdi. Yine bir gün öğretmenleri toplamış onlara alışılmamış bazı telkinlerde bulunduktan sonra onların yüzleri asık ayrılırken merhum S. A. ya rastladık. Gülüyordu, nedenini sorduk.

- Valimiz bizi bir güzel haşladı. Sizlerin yüzde yetmiş beşi görevini yapmıyor. Dedi.

- Peki sen bu sözlerden nasibini almadın mı?

- Hayır ben yüzde yirmi beşlik gruba giriyorum. Deyince bu kez gülme sırası bize geldi.

Kendisinden dinlemiştim. :

Pakistan'da Zülfikar Ali Butto idama mahkum edilmişti. Tüm dünya idamların kaldırılmasından yanaydı. Pakistan'a bu konuda bir hayli baskı vardı. "Af isterse idam kaldırılır" şeklinde bir karar kapıyı aralamıştı ama O BUTTO, böyle bir talepte bulunmuyordu. Merhum YAZICIOĞLU, kaymakamdı. Olaya seyirci kalmak istemedi. Pakistan'daki yetkililere bir mektup yazarak BUTTO'nun idam edilmemesini istedi. Bu mektup onun görevinde ilk defa ceza almasına sebep olmuştu.

Yıllar sonra Pakistan'da bu idamın huzuru tesis etmediği görüldü. İşte böyle bir siyasi olayın sonucunu önceden görmesi onun ufkunun ne denli geniş olduğunu göstermişti.

Tokat'ta geliştirdiği slogan onu adeta ölümsüzleştirdi. "İçki öldürür, kumar söndürür, sigara süründürür" Bu sloganı resmi binalara yazdırıp asması, sigara ve içkiye karşı büyük bir savaş açması ona halk ve basın arasında IV. Murat unvanının verilmesine vesile oldu. Yine bu isabetli bir görüştü ki;2007'li yıllarda 4207 Sayılı Sigara Kanunu çıkarıldı.

Valiliği sırasında durmak dinlenmek bilmeyen bir azimle halkın yanında, onlarla birlikte problemleri çözmeye çalışan bir bürokrattı. Alışılmış bazı kalıpların, bürokratik engellerin kaldırılmasından yanaydı.

Sabahları vali konağından çıkar yürüyerek makamına giderdi. Yolda gördüğü insanların hatırını sorar, dilek ve isteklerini alır sanki onlara derman olmaya çalışırdı. Sanırdınız Makro Paşa dünyaya yeniden gelmiş. Ara sıra kahvehanelere uğrar, sigara yasağına uyulup uyulmadığını, günlük gazetelerin oralara konulup konulmadığını denetlerdi.

Elbette bunlardan memnun olanlar kadar karşısında olanlar da vardı. Ancak terazinin bir kefesine koysanız memnun olanların ağırlığı çok fazla olurdu.

Özellikle onun, İbn-i Kemal Araştırma Merkezi'ni kurması, Tokat Kültürüne ve turizmine büyük önem vererek, sempozyumlar düzenlemesi, kitaplar yayımlanması asla unutulmaz

Kalkınmada yeni bir model tesis etmişti. Balık yemeği değil, balık tutmayı öğretiyordu. Özürlüleri topluma kazandırmak için ve dilenmelerini engellemek için açtığı iş yerlerinde bu insanlara maddi katkı sağlayarak onların mutluluğunu sağlıyordu.

Karşıyaka Semti'nde bataklık bir alana şehrin büyük ihtiyacı olan otel inşasına girişmişti. Bu yüzden gereksiz eleştiriler aldı. Kel başa şimşir tarak benzetmesi bir dedikodu şeklinde yayıldı. Ama o yılmadı bu bataklığı kurutarak herkesin rahatlıkla gelip dinlenebileceği turistik oteli tamamladı. Yıllar sonra:

- Yahu hakikaten Tokat'a böyle bir otel gerekliymiş! Kanaati hâkim oldu.

Bir anekdot daha aktarmak isterim. Hani meşhur bir fıkradır. Askerde Mehmetçik:

- İlle de vatanım! demiş.

Terhisten sonra arkadaşı "Ah vatanım! diyen arkadaşını ziyarete gitmiş. Gitmiş ama ne zorlukla. Orda bir de ne görsün. Arkadaşı tarlada belinden kalın bir urganla ağaca bağlanmış. Üstelik hanımı da yuvarlanmasın diye ona yardım ediyor. İşte arkadaşı öyle bir ortamda çift sürüyor. Dayanamamış:

- Senin ipini de sapını da, vatanını da demiş.

Derler ki sanki bu fıkra Erbaa'nın Alinek Köyü için anlatılmış. Köyün en düz yeri okulun tavanı. Çocuklar da ne yapsınlar başka düzlük olmayınca bu tavanı seçmişler. . Kıraç, kervan gelmez kuş konmaz bir yer.

Merhum Recep YAZICIOĞLU bu köyün yoluna öncelik verir. Daha sonra köyü bir ekiple ziyarete gider.

- Siz burada çilek yetiştireceksiniz. Ben de sizlere destek olacağım Der.

Hakikaten Alinek Köylüleri dağıtılan çilek tohumlarını son çare olarak ekerler. Bugün organik çilek tarımında yörede bu köy söz sahibi ise bu onun sayesindedir.

Kendisinden dinlediğim bir fıkra ile yazıma devam etmek istiyorum. .

"Çalıştığım küçük bir ilçeye çok modern bir tuvalet yaptırdım. Bir de başına bekçi koydurdum. Görevine titiz olan bu bekçiyi halk çok sevdi. Gün oldu bu adam vefat etti. İlçe halkından bir grup insan gelerek.

- Kaymakam Bey, tuvalet bekçisinin oğlu işsiz. Biz babasından oldukça memnunduk. İsterseniz bu göreve şimdi de oğlunu getirelim. . Kaymakam isteklerini kırmaz ama aradan fazla bir zaman geçmeden şikayetler gelmeye başladı. Tuvalete gelenlere:

- O ibriği alma! Ötekini al! Onu bırak, sonrakini al! gibi sözlerle insanları üzmüş. Makama çağırıp durumu öğrenmek istedim.

- Bak evladım seni işe ben aldım. İlçe halkının isteği üzerine babanı daha önce çalıştırmıştık. Ama sen gelenlere talim yaptırıyor muşsun adeta.

- Evet doğrudur. Müsaade edin de Kaymakamım 24 saat …. koklayanın bu kadarcık da havası olsun. !

Cevabına büyük bir kahkaha attım!

- Devam et oğlum at havanı… dedim ve işine gönderdim.

Merhum Recep YAZICIOĞLU her toplantıda, her sempozyumda mutlaka değişik bir konuda havasını atar, çözümü de gösterirdi.

Allah'tan rahmet diliyorum. Bir sene sonra Söke'ye yolumuz düşmüştü. Mezarlıkta bir FATİHA okuma nasip oldu.

BİR "AKİL ADAM" GEÇTİ BU DÜNYADAN...

Cemal İNCESOYLUER*

En son Denizli'deydi. Denizli'ye vali olarak atanmadan önce de, Erzincan valisiyken merkeze alınmıştı. Merkez Valiliği, kızak yerdir. Türkiye'nin "Personel politikası" iki makama deyim yerindeyse "evladiyelik" hak tanır. Birisi vali, diğeri de büyükelçidir.

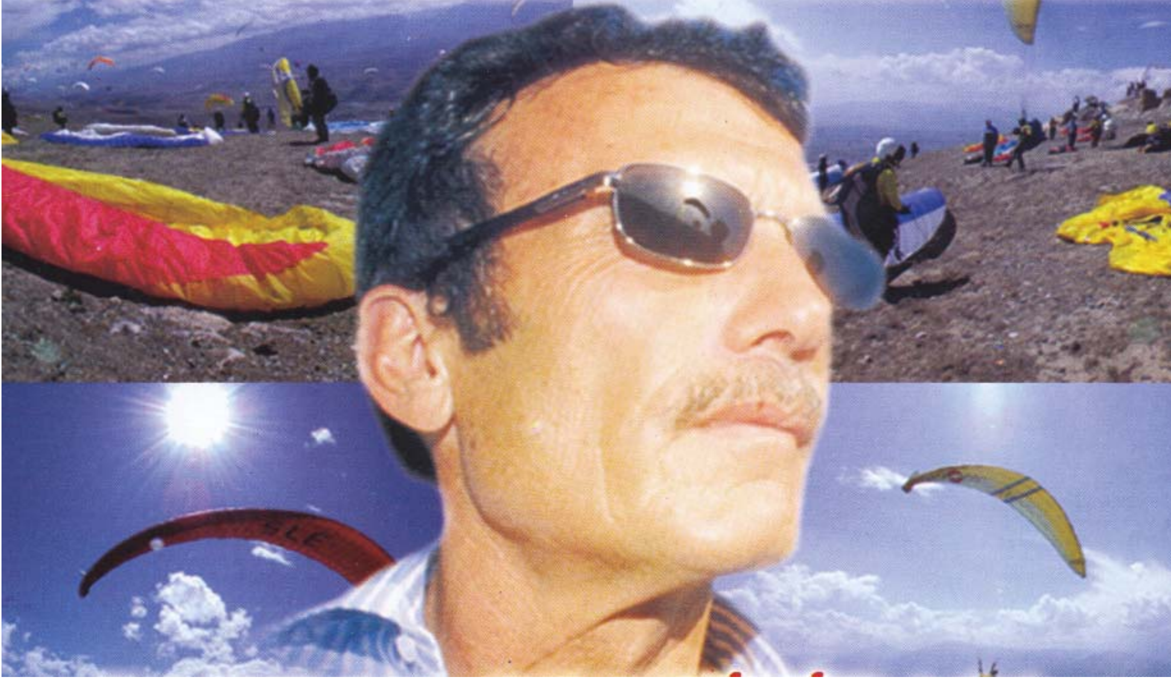
Sözünü ettiğimiz insan, rahmetli Recep Yazıcıoğlu'dur. 55 yıllık hayatına sığdırdığı onca mücadele, onca iş, onca söz, onca yazı, onca kitap ve kitapların konusu olmuş bir validir, Yazıcıoğlu. İlkin Tokat'a vali olarak atandığında, yaşı 34'dü. Evvelinde, bu ülkenin çeşitli coğrafyasında kaymakamlıklar yaptı. Mümtaz Soysal'dan Çetin Altan'a, Prof. Dr. Sacid Adalı'dan Prof. Dr. Kenan Mortan'a uzanan, "ideolojik" bir yelpazede yer bulabilmiş çok az insan vardır, bu ülkede.

Söke'de defni sırasında, mezarlığın bir köşesinde bir Papaz ile yardımcılarının, bir başka köşede de bir Haham, gözyaşları içinde kendi inançlarına uygun dua ediyorlardı. Denizli'de, bulvar boyunca birkaç kez cenaze namazı kılındı. Birisinde de, bir tarikat lideri olduğu anlaşılan sarıklı-cüppeli bir zat, cenaze konvoyunu durdurarak kalabalık cemaatiyle rahmetli Recep Yazıcıoğlu'nun cenaze namazını kıldırmıştı. Vali Yazıcıoğlu Türkiye'nin bir "fenomeni", bir toplumsal barışın çimentosu, bir toplumun söylemek istediğini söyleyen adamıydı. Tokat'ta yaptığı işleri, doğrusunu isterseniz çok güzel de "kamuoyuna" duyurdu. Eğitim kampanyasına ilişkin çalışmalarıyla adı medya'da yer alırken, (o zamanlar sadece TRT vardı) öte yandan da "idari yapımıza" dair sert açıklamalarını servis yapıyordu. Derdi olan bir adamdı, Recep Yazıcıoğlu. Akil bir adamdı ve sistemle ilgili eleştiri ve önerileri, özellikle yazılı basında ilgiyle takip ediliyordu.

Önerileri de, eleştirileri de bir varsayımdan öte, ciddi verilere dayanıyordu. Çok çarpıcı, ironi ve absürd bir dil kullanırdı. O'nu konuşturan; siyasal ve devlet erkine meydan okuyan yüreği, aslında, yaptığı işlerden ve başarısından kaynaklanırdı. Çok okurdu, vali Yazıcıoğlu. Hep şaşmışımdır, bunca koşturmacanın, bunca sahada çalışmanın, bunca harala-gürelenin arasında okumaya nasıl vakit bulabiliyordu? Denizli'deyken de, yamaç paraşütüne sarmıştı kendisini. Erzincan'da rafting, Tokat'ta sürat motoruyla su kayağı... Kızı Necla Hanım, babasının bu durumuyla ilgili olarak, bir keresinde, "Babam adrenalin bağımlısı oldu" demişti. Vefatından yaklaşık 4 gün sonra, Denizli'de bir televizyon kanalına oğlu Mehmet Kemal ile damadı Ersal Yavi'yi konuk olarak alıp yaptığım programda, "Recep Yazıcıoğlu, hayatı boyunca kılmadığı bir vakit namazı yoktur ve eğer yaşasaydı Ak Parti'den İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığına hazırlanıyordu" düşüncesini paylaştık. Paylaştık diyorum çünkü, bu konuyla ilgili Denizli'deki televizyonda ilk haberi ben yaptıktan sonra, bir çok ulusal gazetede haber "sürmanşetten" veya "birinci sayfadan" duyuruldu. Haber üzerine rahmetli Yazıcıoğlu beni makamına çağırdı. Bu bilgiyi sana kim verdi diye sordu. Bende, hiçkimse vermedi dedim ve ekledim: Ben haberi, Vali Yazıcıoğlu bu sefer siyasete girecek mi? Bu siyasete adım atacağı yer, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı mı olacak? diye sordum.

Bu cevabım üzerine, o meşhur kahkahasını patlatarak, "Yav Cemal, artık sen niyet okumaya da başladın" dedi. Sonra da, evet, artık bir yerden başlamam gerekiyor diye, iddiamızı

* *Gazeteci - Yazar*

onayladı. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı konusundaki haberim konusunda, "tam isabet" diyerek, gerekçelerini anlattı.

8 Eylül 2003 tarihi, Recep Yazıcıoğlu'nun çok sık kullandığı, "Gidemediğin yer senin değildir" sözünün finali olan ahrete yaptığı son yürüyüşünün tarihidir. 19 yıllık valiliğinin en usta döneminde yitirdik, onu. Yakın tarihimize baktığımızda, toplumun bildiği çok az insan için böylesine bir sevgi seli, böylesine gözyaşı, böylesine kabullenme görebiliriz. Vali Recep Yazıcıoğlu olayı, adını koyamadığımız başka bir şey oldu. Hayattayken de, aramızdan ayrılıp ebedi yurduna gittikten sonra da; birçok kitabın, makalenin, inceleme-araştırmanın konusu olan vali Yazıcıoğlu, bilinen tüm "kriterleri" altüst edecek bir tortu bıraktı.

Hem yaptığı işlerle, hem konuştuğu sözlerle bu ülkeyi sallayan bu adam, salt "Biyografik" bir inceleme ile netice alınacak birisi değil. Peşinde, bir buçuk dairelik kooperatif hissesi bırakacak kadar "maldan-mülkten" uzak oluşu bile, politikacı ve kallâvi bürokratlara çok önemli mesaj içeriyor. Çünkü Yazıcıoğlu, bu ülkenin yetiştirdiği "akil" bir adamı, yürekli bir savaşçısı, halkına tepeden bakmayan bir yöneticisiydi.

Onu ağıtlarla, zılgıtlarla anmak yerine; bıraktığı mesajları irdeleyecek ciddi sivil toplum oluşumlarına aktiflik vermeliyiz. Türkiye'de Vali Recep Yazıcıoğlu çok yetişmiyor. Keşke, O'nun düşünce ikliminde nefeslenecek, onun fikrinin ince gülü mesabesinde olacak genç kuşaklar yetişebilse... Cansuyu gibi bir umudu yüreğimde besliyorum. O'nun yeri doldurulamaz "hamasetine" yaslanıpta, halkın yeniden tribün izleyicisi gibi bu ülkede kalakalmasına dayanamıyorum.

Sana fatihalar, sana yasinler... Allah rahmet etsin.

GÜNEŞİN OĞLU

Atatürk kaşlı adam
Kartal bakışlı adam
Sımsıcak yüreğin var
Sevgi nakışlı adam.

Söyleyen dillerin var
Üreten ellerin var
Kutsal alın terin var
Baş üstünde yerin var.

Temiz, arı durusun
Biraz, deli dolusun
Sanki güneşin oğlusun
Tanrı seni korusun.

Gülsün IŞILDAR

NASIL BİR ANMA?

Cemalettin YARKIN*

08 Eylül 2008 Pazartesi günü saat: 22:00 de Tokat Belediyesi iftar çadırında, teravih namazından sonra, bir grup insan (yazar, şair, akademisyen, gazeteci-yazar, eğitimci TV ve gazete muhabiri kimlikleriyle) tıpkı dört yıldır Eylül'ün 8.günü (Dr.Ömer BALAK'ın Bağ Evinde) bir araya geldikleri gibi toplanmıştı. Birlikte andıkları insanın Recep YAZICIOĞLU'nun "mâverâ" ya geçişinin 5. yıldönümünde aziz hatırasını anmanın yanı sıra bu defa, geçen dört yıldan farklı olarak ne/neler yapılabileceğini konuşmak ihtiyacını da duymuşlardı.

O, hayattayken de, ahirete göçtükten sonra da isminin başına birçok sıfatlar yakıştırılmıştı (zıpkın, şantiye şefi, vali gibi...) Bütün bu sıfatlar bir yana, onu farklı kılan ya da sıra dışı yapan özellikler bugünedek basında bürokraside, siyasi çevrelerde, halk içinde, kendi yazdığı " Bu Düzen Değişmeli " ve " Sil Baştan " adlı kitaplarında, dolaylı şekilde olsa da Ayşe KULİN'in "KÖPRÜ" Romanıyla bu romandan uyarlanan TV dizisinde ve nihayet Yrd. Doç. Dr. Köksal PABUÇÇU'nun "Adam Gibi Vali" adlı eserinde yeterince anlatılmıştı.

Ancak yine de bu defa iftar çadırında toplanan Recep YAZICIOĞLU'nu yakından tanımış kişilerden oluşan topluluğun, 5.ama yılında farklı bir şeyler yapma arzusu ağır basıyordu.Bu arzu, O'na dair henüz anlatılmamış anılarla renklenecek akademik içerikli yeni bir kitabın, 5.yıl anısına hazırlanıp basım ve yayımı (ki bu kişi kotarılması TOKAT ŞAİRLER ve YAZARLAR DERNEĞİ'ne emanet edilmiştir.)

Önerisinin benimsenmesiyle birlikte, akademik çerçeveli ve geniş katılımlı bir anma programının da gerçekleştirilmesi yönünde olmuştu.

Söz konusu önerilerin ortaya konmasını teşvik edici bir başka etken düşünce de, anma konusunun, olağan (rutin) bir iş olmak yerine, Recep YAZICIOĞLU kimliğinde simgelenen fikir, davranış ve icraat bağlamındaki örneklemelerin daha geniş çapta yansımalar yapmasını sağlayıcı bir platform olmasını yeğlemektir.

Böylesi bir platform oluştuğunda anma günü veya töreni düzenleme işinin sıradanlaşması hatta giderek bir yasak savma gibi algılanması riskinin önlenmesi de mümkün olacaktır.

* *Gazeteci- Yazar*

SIRADIŞI ve AYKIRI VALİ

Nihat AYMAK*

Kimilerine göre SIRADIŞI, kimilerine göre AYKIRI Vali Recep YAZICIOĞLU.

Alışılmışın dışında söylemleri olan, her konuşması yankı bulan ve ses getiren bir yönetici. Eleştirilere açık olmayanlar için İsyankâr yada isyankâr ruhlu birisi. Düşüncelerini çekinmeden dillendiren, haykırarak söyleyen, kısık sesli olmayan bir devlet adamı. Çözüm üreten, alternatifler sunan bir bürokrat. Devlet idaresinde göreve başladıktan sonra yaşadığı tüm zamanlara damgasını vuran bir insan. Bu ülkenin imarı için, bu ülkenin güzel insanlarının hak ettiği mutluluğu yakalayabilmeleri için, devlet millet kaynaşması için birilerine göre sivri dili ile, birilerine göre ise haksızlığa tahammülsüzlüğü ile söyleyen, yazan ve anlatan bir bilge. İcraatları ve konuşmalarıyla herkesin bir türlü anlamakta zorluk çektiği ve aykırı bir insan, aykırı bir yönetici olarak tanımladığı, "Türk yönetim sistemi A'dan Z'ye kadar bozulmuştur. Çürümüş, tıkanmış fakat canı çıkmadığı için çıkmadık canda umut vardır yaklaşımıyla bölük pörçük, yamalama ve kurcalama yöntemleriyle ömrünün uzatılması çabaları devam etmektedir." diyebilecek kadar cüretkâr ve açık sözlü bir Vali.

Kendisinin "Bu Sistem Değişmeli" diyerek bu alanda bir gedik açmayı hedeflediği kitabından anekdotlarla onun düşüncelerini daha yakından anlamaya çalışmayı yeğledim.

"Dev boyutlu kamu açıkları ortada iken, iki yılda bir vergi affı çıkmaktadır. Ceza ve sicil afları umur-u adliyedendir. ***Devletin çivisi çıkmıştır***. Devlet kendi bindiği dalı kesmektedir. Çürümenin önemli bir halkası da bu tür kararlardır." diyerek kendisini atayanların icraatlarını bile ağır bir dille eleştirecek kadar kendinden emin.

"Bedeli ödenmeden kalkınma olmaz. Vermeden almak, bir verip iki almak mümkün değildir. Adalet, ulusal güvenlik, dış politika, ulaşım hizmetleri dışında merkez yetkili olmamalı, ulusal projeler dışındaki tüm proje ve hizmetler yerel meclisler ve demokratik sivil örgütler tarafından üstlenilmelidir. ***Devlet yeniden tanımlanmalıdır***. Patron devlet, halkına ideoloji sunan devletin yerini demokratik, teknik devlet almalıdır."

"Sistem mi, insan mı? Bu iki unsur iç içedir. Sistemi en iyi şekilde kursanız bile insan unsuru olmadan çalışması imkânsızdır. Demokrasi bir kültür ve yaşama biçimidir. ***Manevi değerleri, inançları, tarihi geçmişi zorlayarak, yok sayarak geleceği kuramayız.*** Yetmiş yıldır bu konuda, akan ırmağı tersine çevirme çabası artarak devam etmektedir. Yetmiş yıldır zorlamanın oluşturduğu tepkiyi şimdi hayretle, bazıları da dehşetle izlemektedir. Bugün ayrı dünyaların insanları iç savaş ortamına kendiliğinden mi geldi? Zihniyet tartışmaları bizi nereye götürecek? İnsanları kemale, güzelliğe, doğruluğa, fazilete, erdeme ulaştırmada manevi değerleri ve önderleri göz ardı edebilir miyiz? Bir çok müessese ve değerler yıkılmış ama yerine alternatifler konmamıştır. ***İstense de, istenmese de insanların ve toplumların ruhu vardır.*** Toplumun hafızası ne kadar çabalanırsa çabalansın yok edilemez.

Doğu dünyası olarak birkaç asırdır her alanda büyük bir çöküş süreci yaşamaya devam ediyoruz. Ekonomik, siyasi, kültürel ve ilmi açıdan büyük bir bozulma ve gerileme yaşamaktayız. Doğu dünyası olarak sahip olduğumuz insan gücünü ve zengin yer altı ve yer üstü nimetlerini, aynı şekilde zengin tarihi mirasımızı kullanmaktan aciz toplumlar haline geldik. İşte bu toplumlardan biri de hiç kuşkusuz Türkiye'dir. Kendi halkıyla, kendi değer yargılarıyla bir türlü barışık olmayan bir devlet yapısı ve halka rağmen halkı yönetmeye çalışan bir grup seçkinci bürokrat sınıf, her konuda uzman olduğunu iddia eden fakat her defasında açık veren bir aydın sınıfı ve ülkenin birlik ve bütünlüğü adına kendisini "kraldan çok kralcı gören" bir grup iktidar sahibi insan-

Eğitimci - Yazar

ların bu ülkeyi ne hale getirdiklerini son yaşanan olaylarla hepimiz beraber müşahede ediyoruz. Şayet halkın kendi kendini yönetmesi, kapalı toplumdan açık topluma, fakir toplumdan refah toplumuna geçmeyi, korkulardan ve tabulardan arınmış özgür bir toplum olmak istiyor isek yaptıklarımızı ve yapacaklarımızı çok iyi tahlil etmek zorundayız."

Kimilerine göre Recep Yazıcıoğlu deli bir insan, deli bir Vali idi. Bunları söyleyenler haksız değillerdi elbette. Çünkü onun yaptıklarını kimilerine göre akıllı bir insanın yapması, söylediklerini akıllı bir insanın söylemesi ve onun çığlıklarının akıllı bir insanda bulunması çok zordu. Çünkü aklî hareket edenler sonucunu düşünürler, sonucunun kendilerine kaça malolacağını hesap ederlerdi. Oysa Recep Yazıcıoğlu kendi çıkarlarını hiçe sayar, uğraşır, didinir, gücünün üstündeki iş ve kişilerle uğraşırdı. Çoğu onun için "bu adam ne yapıyor böyle" demekten kendini alamazdı. Kimselerin göze alamadığı işlere kalkışır, beklenmedik çıkışlar yapardı. Umulmadık yerlerde, umulmadık davranışlar gösterirdi. Bundan dolayı deliydi belki. Deliydi elbette, o deli dolu bir insandı. Deli idi ama boş bir deli değildi ve deliliği doluluğundan geliyordu. İnkâr edilemez bir gerçek var ki; o bu vatanın delisi, bu ülkenin bu güzel insanlarının delisi ve kara sevdalısıydı. Sevda kara sevdaya dönüştüğü zaman delirtmez mi insanı?

İlk Kaymakamlığı Rize'nin Kalkandere ilçesindedir. Tek caddesi olan Kalkandere'ye yeni bir yol açılması gereklidir ama arazi sahipleri buna müsaade etmezler. İlk kez Cuma namazına gitmeyen Recep Yazıcıoğlu yol açılacak arazidedir ve insanların panik halinde bağırmaları devam ederken grayderler tarlaları aça aça ilerlemektedir. Tarla sahibinin biri elindeki büyük bir kayayı kepçeyi kullanan operatörün kafasına tam indirecekken adamın yakasından yapışır ve elindeki ondörtlü tabancayı çenesine dayar, silahın ağzına mermiyi verir. Türkiye'de ilk kez bir kaymakam silah zoruyla ilçeye yol kazandırmıştır.

1993 yılı temmuzunda sabaha karşı gelen bir telefon insanın insana karşı yaptığı en akıl almaz vahşetlerden biri olan Başbağlar katliamının haberini veriyordu. Yüzüne kurşun sıkılmış bir bebeği görünce nasıl delirmesin di böyle bir vali?

Otuz yıllık bir rüyadır Kemaliye Başpınar köprüsü. Gecelerdir uykusuzdu. Sanki gözlerini kapasa bir kâbus gibi köprünün suya düştüğünü görecekti, onun için uyuyamadı. En yüksek bir tepenin üzerinde yerini aldığında zorlu bir savaşa hazırlanan komutan gibi duruyordu. Nefesini tutarak beklemeye başladı. Sanki biraz hızlı nefes alsa, rüzgârından feribot sallanacak ve köprü suya düşecekti. Feribotun üzerindeki köprü süzüle süzüle karşı kıyıya doğru giderken hiç kıpırdamadan seyretti. Köprü karşı kıyıdaki ayağın üzerine oturduğu anda alkışlarla beraber bir sevinç çığlığı koptu. O anda soyundu ve kendisini suya bıraktı.

Ankara Hukuk Fakültesinde öğrenci iken yurttaki oda arkadaşı yavaşça üstünü örtüp elindeki ders kitabını aldığında, kitabın arasında Necip Fazıl'ın "Olmaz mı" şiiri vardı.

Yön yön sarılmışım ne yana baksam
Sarılan olur da soran olmaz mı?
Kim bu yüzü çizen sanatkâr ressam;
Geçip de aynaya soran olmaz mı?

Bir parçacığım ben, bütüne hasret;
Zaman döne dursun, o güne hasret.
Ruhumsa zamanın üstüne hasret
Ebediyet boyu bir an…Olmaz mı?

Seni rahmetle anarken çok suçlu olduğunu ve en büyük suçunun da "Sesli Düşünmek" olduğunu hatırlatmadan geçemedim Sayın Valim. Ruhun şad olsun.

TOKAT'I TOPA TUTTU DERLER

Eser GÜNAL*

Vali Recep YAZICIOĞLU Niksar'daki okul, sağlık ocağı açılışları ve benzeri törenlere mutlaka Emekli İlköğretim Müdürü olan babam Hasan Ferit GÜNAL'ı (1909- 1998) çağırırdı. Diyebilirim ki onsuz Niksar'da kurdele kesilmemiştir. Bence Vali Recep YAZICIOĞLU'nun Tokat'taki görev yılları babam içinde apayrı bir dönem oldu. Babama ihtiyar delikanlı diye hitap eder, geçmiş yıllarda duyduğu başarılarından gıpta ile bahsederek bütün bürokratlara örnek gösterirdi.

Tokat hepimizin bildiği gibi onun zamanında altın yıllarını yaşadı. Devlet -millet işbirliğiyle okulsuz, lojmansız, sağlık ocaksız köy kalmadı. Yapılan binalar halkın ve protokulun, basının yoğun katılımlarıyla törenlerle açılıyordu. Dolayısıyla özellikle daire amirleri, okul müdürleri her sabah bu tür açılışlar için teyakkuz halindeydi.

Yine bir açılış için sabah erkenden Vali Beyin gönderdiği bir araba evimizin önünde durdu. Kapıyı açtım

- Buyrun. dedim.

- Açılış için babanızı Vali Bey- şimdi ismini hatırlayamadığım bir köyde - bekliyor. dedi.

- Ama maalesef babam evde yok Çamiçi Yaylasında lakin kimin evinde onu net olarak bilmiyorum. Deyince polisler:

- Vali bey bana onu almadan geldiniz!Diye kızacak diye söylenerek gittiler. Doğrusu bu tabloya ben de üzüldüm. Ama o vakit cep telefonları olmadığı gibi telefon ağıda bugünkü gibi değildi.

Aradan tahminen yarım saat geçti baktım babam bir kamyonun şoför muavinin koltuğundan indi. Sevindim ve durumu hemen babama anlattım. Ne yapsak ne etsek nasıl gitsek diye kıvranmaya başladı. Nasıl dağı taşı aşsam da Vali Beye ulaşsam diye düşünmeye başladı. Bizim de elimizden fazla bir şey gelmiyor özel taksi sayısı bile o yıllarda Niksar'da kısıtlı. Aklına çok sevdiği halk arasında Pala Mustafa diye bilinen Mustafa taç geldi. Onun sağlam bir motosikleti vardı.

Recep Yazıcıoğlu Tokat'ı son ziyaretinde Vali Ayhan Nasuhbeyoğlu, Belediye Başkanı Nizamettin Aydın ve Tokat Milletvekili Orhan Ziya Diren'le birlikte

Telefon açtı Pala Mustafa birkaç dakika sonra bizim evin önündeydi. Büyük bir süratle onlar için adeta bir kartal olan bu araca bindiler. Babam sıkıca onun beline sarıldı. Uçtu gittiler.

Tozlu topraklı yollardan sanki bir bulutun geldiğini uzaktan gören köy halkı ve Vali Recep YAZICIOĞLU buda neyin nesi diyerek me-

* *Emekli Memur*

rakla beklerken bir yandan da sinirlenmeye başlamış. Elindeki mikrofonu masanın üzerine bırakıp konuşmasını yarıda keserek adeta programı sabote eden bu gürültü ve tozun bir an önce sona ermesini beklemeye koyulmuş.

Köy okulunun önünde kaşı gözü un değirmencisinden farksız iki insan motosikletten inerek Valinin yanına doğru ilerlemiş. Üstlerini başlarını silkelemeye başlamışlar. Recep YAZICIOĞLU bir de bakar ki karşısındaki bu değirmenci çok değer verdiği Hasan Ferit GÜNAL değil mi. Önce o da şaşırmış, şaşkınlığından sonra tatlı bir kahkaha atarak hemen onu kucaklayarak, ellerini öpmüş. Okulun açılış kurdelesini anlamlı alkışlar içinde birlikte yapmışlar.

Onun bu tutumu herkesi hayrete düşürmüş. Yetmiş beş yaşındaki bir insan Valinin isteğine uymuş, devletini yalnız bırakmayarak bir motosiklet üstünde açılışa koşmuştur.

O yıllarda Tokat pilot bölge seçildiğinden bazı projelere teşvik veriliyordu. Bizde Köklüce Hidroelektrik Santrali yakınındaki bir köy olan Camidere 'nin arazisi içinde tarla balıkçılığı Projesi hazırlamıştık. Ama bürokratik engelleri bir türlü aşamıyorduk. Vali bey durumu öğrenmiş bizi Tokat'a çağırmıştı. Ertesi günü babamla birlikte Tokat'a gidecektik.

Akşam evimize gelen Niksar'da görevli bir ilkokul öğretmeni, müzik çalışmaları ile de tanınan Zekeriya BAŞ evimize gelerek Milli Eğitim Müdürlüğü'nde açılan yurt dışı sınavında haksızlığa uğradığını anlatınca babam da üzüldü.

- Hocam, biz zaten yarın gidiyoruz. Seni de götürelim sıkıntını da dile getirelim. Dedi.

Biz oraya gittiğimizde bütün basın ordusu orada idi. Valinin sekreteri içeride gazeteciler olduğundan bahsederken Vali bey babamın sesini duymuş olacak ki hemen kapıya koşarak babamın elini öptü. Gazetecilere de:

- Arkadaşlar daha sonra görüşürüz diye rica etti.

Hal hatır ve selamlama dileklerinden sonra babam:

- Sayın Valim Bu genç öğretmen bana Niksar'da Kabak kemani denilen müzik aletini öğ-

Bir haksızlığı düzelttirmenin sevinciyle, teşekkür ederek makamından ayrıldık.

Yine bir Tokat gezisi sırasında birlikte Tokat Kalesine çıkarlar. Gazeteciler ve orada bulunan bürokratlarla kaledeki eski topun yanında hatıra fotoğrafı çekinirler. Latifeyi seven Ferit Bey, Valiye dönerek:

- Sayın Valim aman dikkat edelim, bütün basın burada sonra Hasan Ferit ile Tokat Valisi Tokat'ı topa tuttular. demesinler. Vali bilinen şen kahkahasını patlatarak:

- Bu köhne Ramazan topuyla mı hocam. diyerek gülerler.

retecek kadar yetenekli bir kişidir. Ancak buradaki yurt dışı seçme imtihanında mağdur olduğuna inanıyor. Durumu size saygı ile sunuyoruz. deyince Vali.

- Hemen bana İl Milli Eğitim Müdürünü çağırın dedi. Kısa sürede makama gelen Milli Eğitim Müdürüne:

- Müdür müdür!Sayın hocamı iyi tanı!Siz yeteneksizleri mi seçme komisyonunun mu başkanı mısınız?Sınavı derhal gözden geçirin dedi.

(Anılan arkadaşın durumu yeniden değerlendirilerek daha sonra yurt dışına gönderildi.) Biz asıl ziyaret sebebimiz olan ikinci bir işimiz, kendi projemizi anlatamadık. O da unuttu gitti. O gün

VALİ RECEP YAZICIOĞLU ÜZERİNE

Dr. Enver GERVAN*

Halka olan yakınlığı, sıra dışı fikirleri ve enerjisiyle Süper Vali olarak tanınan Recep Yazıcıoğlu; sağlam ve eşsiz karakteri ile herkesin sevgisini kazanmış bir insandı. Halk ile bir bütün olmuş insanların güvenini kazanmış en saygın valilerimizden biriydi. İlk görev yeri Tokat oldu.

Şehrimize geldiğinde henüz otuz altı yaşında, enerji dolu genç bir valiydi. Önceliği kentin eğitim ve sağlık hizmetlerine ayırdı. Çok geçmeden başlattığı kampanyalarla il merkezi ve köylerde yeni okullar yapıldı. Süper Valinin işi daha bitmemişti sırada hastaneler vardı. İlk işi hastaneleri gezmek oldu. Tabiî ki bunu vali olarak değil kendi üslubuyla yaptı, Tebdil-i kıyafetle vatandaş olarak hastanelere girip gezerek eksikleri tek tek tespit etti. Hemen ardından hastane yöneticileriyle bir toplantı yaptı ve orada tarihe geçecek şu cümleyi kullandı " Ben sizlerden asla şu üç" Y'"yi duymak istemiyorum. "YARIN, YAZACAĞIZ, YOK".

Aslında Tokat onun için hep ilkler şehri oldu. İçkiyi ve sigarayı yasakladığında basının yakıştırmasıyla IV. Murat oldu. Kahvelerde oyunu yasaklayınca adı" Yasakçı Valiye" çıktı ama o, her zaman bu uygulamalarda halkın müthiş desteğini aldı. Halkın ve şehrin gönlünde unutulmayacak bir yere sahip olmayı başardı. Daha sonra görev yaptığı her yerde ilkleriyle, kişiliyle tüm Türkiye'nin gönlünde önemli bir yer edindi. Ancak 8 Eylül 2003 tarihinde tüm ülkeyi yasa boğan haber geldiğinde artık Süper vali yoktu. Altı gün önce geçirdiği trafik kazasında yaralanmış tüm çabalara ve dualara rağmen kurtulamamıştı. Herkes şaşkın ve üzgündü. Ama onu sevenler son yolculuğunda yalnız bırakmadı yüz binlerce kişi onu duaları ve gözyaşlarıyla uğurladı son yolcuğuna.

Aradan geçen zamana rağmen kimse unutmadı onu. Herkes hiç değilse ismini fikirlerini yaşatmak istedi. Bunun bir örneği de emeğinin en fazla olduğu sağlık alanından geldi. SSK' dan Sağlık Bakanlığı'na devir olan Tokat SSK Hastanesi'nin ismi önce Tokat Devlet Hastanesi olarak değiştirildi. Ancak kısa bir süre sonra büyük bir vefa örneği gösterilerek hastanenin adı: Vali Recep Yazıcıoğlu Devlet Hastanesi oldu. Hastane Baş Hekimi olarak hastanenin bu günkü konumuna gelmesinden dolayı vefa gösteren, tüm emeği geçen Tokatlılara ve bürokratlara teşekkür etmek gerekir. Ülkemizin olduğu gibi bizlerinde gönlünde unutulmayacak bir yere sahip olan merhum Recep Yazıcıoğlu'nun fikirleri, hizmetleri tüm bürokratlar için bir yol haritası olmuştur. SSK çatısı altında yıllarca hizmet veren hastanemiz Sağlık Bakanlığı'na devir olduktan sonra hızlı bir şekilde modern bir yapıya kavuşmuştur. Devlet Hastanesi olduktan sonra üst düzey yöneticilerimiz başta AKP Genel Başkan Yardımcısı Tokat Milletvekili, Şükrü AYALAN olmak üzere buraya Merhum Valimiz Recep Yazıcoğlu'nun isminin verilmesini istediler ve bu alanda gerekli çalışmaları yaparak hastanemize böyle önemli bir şahsiyetin ismini kazandırdılar.

Bu isim bizim için çok önemliydi, çünkü her şeyden önce taşıdığımız isme uygun çalışmalıydık. Bu alanda onların çok büyük desteğini gördük. Yaptığımız tüm çalışmalarla birebir ilgilenerek çalışmaların her aşamasını bizzat takip ettiler. İlk olarak yetersiz kalan binamıza ilâve yeni ve çok modern bir bina yaptık. Son teknolojiye sahip poliklinikler, tüm ihtiyaçlara cevap verebilecek acil servisimiz ve tıpta son teknolojiye sahip cihazlar konuldu.

Bu önemli ismi hastanemize vermemizdeki en büyük amaç; aslında" İşte biz vefalıyız" demek değildi. Bir insanı sevmek onun görüş ve fikirlerini benimsemek onu yaşatmak ancak onun fikir ve görüşlerini gelecek nesillere aktarmakla olduğunu gelecek kuşaklara aktarmaktı. Hastanemize gelip de Vali Recep YAZICIOĞLU' nu tanımayan bir kişi, hasta ya da bir genç arkadaşımız bu kim diye araştırsa fikirlerini, yaptıklarını ve görüşlerini öğrense kendine bir pay çıkarsa biz amacımıza ulaşmış oluruz. Böyle değerli bir ismin çatısı altında çalışmak elbette bizim içinde hem çok güzel, hem de çok zor. Dediğim gibi taşıdığımız isme layık olabilmek için gece gündüz çalışıyoruz. Dünya standartlarında birçok hizmete imza attığımızı düşünüyor ve çalışmalarımıza aralıksız devam ediyoruz. Aramızdan ayrılışının beşinci yılında adını yaşatmakta kararlı olduğumuz Süper Valimiz Recep YAZICIOĞLU'nu bir kez daha saygı ve sevgiyle anıyoruz..

* *Tokat Vali Recep YAZICIOĞLU Devlet Hastanesi Başhekimi*

Vali Recep Yazıcıoğlu'nu Anarken

Hamdi ERTÜRK*

Rahmetli Vali Recep YAZICIOĞLU ile ilk tanışmamız, bundan 14 sene önce 1984 'de oldu. Bu görüşmede rahmetli Belediye Başkanı Hüdayi SAYIBAŞ'ta vardı. Vali Bey bana şöyle bir teklifte bulundu:

- Tokat Özel İdare Müdürlüğü bünyesinde Belediye Birliği'ni kurmuş bulunuyoruz. Şehrimiz 1. derece deprem kuşağında olduğu için tüm inşaatlarda kaliteli ve standartlara uygun beton kullanılması zorunludur. Bu nedenle hazır beton tesislerini ve deney labaratuvarını kuracağız. Buna ilaveten yol inşaatlarında kullanılmak üzere mıcır üretmek için Konkasör Tesislerini de kurmalıyız. Birlik müdürü olarak sizi görevlendirmek istiyoruz. Dedi.

Teklifi memnuniyetle kabul ettim. Görevi 1991 yılına kadar sekiz yıl devam ettirdim.

Vali Beyle beş yıl müddetle beraber çalışma imkanı buldum. Tokat onun ilk valiliği idi. Onun için bu göreve ayrı bir heyecan ve şevkle başlamıştı. Tokat'ta bulunduğu süre içinde cesurlukla bazı uygulamalar başlattı. Daima yenilikler peşinde oldu. Büyük projeler peşinde koşarak hayata geçirmek için mücadele verdi. Bir yöneticide bulunması gereken vasıfları taşıyor, bilim ve teknolojiyi titizlikle takip ediyordu.

Tokat`ın kısa bir zamanda gelişmesi ve kalkınması için öncelikle güzel ve büyük bir otel inşa ederek, yatırım yapmak istenten işadamlarının gelip kalmasını sağlayalım dedi. Ayrıca hemen bir hava alanı inşa edip, yatırımcıların ilimize gelmesini sağlamak çok elzemdir dedi. Bu amaçla Büyük Tokat Oteli ve Havaalanı inşa edildi.

Özel İdare Belediye Birliği olarak, Hazır Beton Tesislerinin katkılarıyla, Okul inşaatlarında, okulların voleybol ve basketbol sahalarının inşaatında, sağlık ocağı, köprü ve cami inşaatlarında büyük çapta hizmetler ifa edildi.

Onun zamanında Halıcılık okulunda gençlerin halı dokumayı öğrenmeleri için, yatılı olarak yıllarca faaliyet gösterildi. Bu suretle Sivas halısı kalitesinde, çok kaliteli ve değerli halılar dokundu.

Ayrıca Karşıyaka`da Beceri Kazandıran Atölyelerinde gençlere meslek kursları verilerek, tekstil ve ayakkabı sektörü için gelişmiş ve beceri kazanmış elemanlar yetiştirildi.

Konkasör tesislerinde yol inşaatları için mıcır üretilerek, gerek Karayolları Bölge Müdürlüğüne ve gerekse Belediye Başkanlığı`na satışlar gerçekleştirildi.

Tokat`ta ve Almus ilçesinde büyük ölçekte misafirhane inşaatları yapıldı.

Vali Bey tüm hizmetlerin aksamadan ve süratle yürütülmesini isterdi. Bu nedenle herhangi bir araç, iş makinesi veya makine, tezgah ve cihazın devamlı çalışması için, arızalandığı zaman gerekli olan yedek parçaların ve tamirat işlemlerinin Yönetim Kurulu Kararı ve onaylanmasını beklemeksizin, derhal yerine getirilmesini, Türkiye`nin neresinde varsa, yedek parçaların süratle satın alınarak getirilmesini; gerekli karar ve onay işlemlerinin daha sonra yapılmasını isterdi. Yani tüm iş makinelerinin ve tesislerin hizmet dışı kalmasını ve durmasını istemezdi.

Kendi icraatlarında yenilikçi, takipçi, cesur ve yürekli, çalışkan olduğu ve çok yararlı hizmetler ifa ettiği için Yılın Valisi seçilmiştir.

Yönetim konusunda merkeziyetçiliğe karşı idi. En küçük bir devlet hizmetini Ankara'dan yönetilmesini tasvip etmiyordu. Zira bu şekilde zaman kaybı oluyor ve aylarca yıllarca hizmetler aksıyordu. Dolayısıyla yerel kalkınma gerçekleşmiyordu. Bu yüzden Mahalli İdarelere (Özel İdare ve Belediyelere) hem idari ve mali konularda tam özerklik verilmesini savunuyordu. Her ilin gelirlerinin, o ilde kullanılarak kal-

** Makine Mühendisi*

kınmasını ve merkeze bağlı olmaksızın yerinde yönetim olması taraftarıydı.

Makamına gittiğim zaman, beni bekleme salonunda hiç bekletmeden, derhal içeri alırdı ve iş görüşmesi yapıyordu.

Okulların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için, Karşıyaka`da Marangoz Atölyesi kurarak, Mili Eğitim Müdürlüğüne bağlanmıştı.

Kendisi sık sık Hazır Beton Tesislerine, Konkasör Tesislerine gelerek yapılan işleri talip ederdi. Ayrıca Hava Alanı ve Büyük Tokat Oteli inşaatlarını, misafirhane inşaatlarını kontrol ederdi. Tesislerimize her gelişinde, dönüş anında giderken bir ihtiyacınız var mı diye sorardı.

Rahmetli Recep Yazıcıoğlu Adam Gibi Bir Vali`ydi ve ileri görüşlü mükemmel bir insandı. Nur içinde yatsın ve mekânı cennet olsun.

AFFEDEMEM Kİ

Bu nasıl sevmekmiş,yaktın başımı
Oynattın yerinden sabır taşımı
Boğazıma dizdin, lokma aşımı
Boşuna dil dökme affedemem ki...

Ağarttın saçımın son karasını
Harcadın ömrümün genç sırasını
Çiğnedin kanayan aşk yarasını
Boşuna dil dökme affedemem ki...

Acılar içinde hayat anlamsız
Kaçıncı gazeldir, döktüm zamansız
Çıkardım kalbimden seni imânsız
Boşuna dil dökme affedemem ki...

El yerine koydun elimiş gibi
Bir gonca gül iken, kurumuş gibi
Kıydın yeşermemiş dalımış gibi
Boşuna dil dökme affedemem ki...

Bundan sonra sakın beni arama
Merhem kâr eylemez oldu yarama
Şimdi çok pişmanım diyorsun amma
Boşuna dil dökme affedemem ki...

Melahat ECEVİT

TAŞHAN MUHABBETİ

Gül muhabbeti…
Bülbül muhabbeti…
Taşhan'da bakır bir semaverde kaynar;
Kalpten kalbe gönül muhabbeti.

Tokat'ta muhabbet yeri bir mekân
Gönülden sohbet yeri bir mekân
Ata yadigârı koca Taşhan

Mübarek ellere lâyık evlatlar
Onarıp, tezyin edip sundular hizmete.
Bizden bin teşekkür, Sayın Yusuf BEYAZIT'a

Şimdi çok mutlu; bakırcı Mustafa Usta
Antikacı Kamil ALTUNTAŞ…
Sahaf Abdurrahman, yazmacı bacı…
Oymacı, çarıkçı burada hepsi kardaş!

Ben her mesai sonu ordayım.
İkindi çayına hovardayım.
Ustanın eserine üflediği pufunu
Sohbet nüktesinde dizdiği atasözünü
Dinler alırım, gizlice notuma…
Yine bu sefer, bu günde kârdayım.

Hey! Hanımlar, beyler…
-"Hadi çocuğum" gümüş ibrik önünde poz ver.
Mavi gözlü Inculuz,sarışun Alman
İşte size medeniyet pazarı Taşhan
Ne ararsan cihanda, bulursun burada
Hanlar hanı Taşhan,Başhan!

Gel ey! Komşu Rus Oviç,
Hristo … Palyano… Nil'den, Çin'den,
Kırk yıla bedel bir kahvemizi iç,
-"Olma Fransız!"Fransuva,
Olsan da gel, taa Maçin'den

Şu revaklar kemer üstüne kemer bağlar.
Her bir taşı ölçülüp, yontulup konulmuş,
Gör işte! asırlara meydan okumak
Taş yapıyla olurmuş…

Sanma burası sırf taştan bir handır,
On beş medeniyetin incilerini,
Kervan yollarına dizmiş zamandır.
Kinleri, düşmanlıkları dün edip,
Sevgileri, dostlukları bu güne toplayandır.

Şükrü ÇAKIR
Tokat Vali Yard.

VALİ YAZICIOĞLU'NUN HEMŞERİSİ OLARAK

Ali AYDIN*

Onu ilk kez 1985 yılında çok yakından tanıma fırsatı buldum. Babasının memuriyetinden dolayı kendi ilçesinde sürekli kalma imkanı olmamıştı. Benim gibi diğer akraba ve dostları ile sadece yıllık izin günlerinde görüşme imkanı olmuştu.

Yıl 1985... Tokat Avcı Er Eğitim Taburu'nda Eğitim Çavuşu olarak görev yapmaktaydım. Hafta sonları sınırlı şekilde sayın valimiz ve eşiyle görüşüyordum. O dönemde dahi kendisini dikkatle izliyordum, hep toplum kalkınması çerçevesindeki inanılmaz icraatlarını, Tokat efsanelerini, traktörle tebdili kıyafet yaptığı habersiz denetimlerini, bürokrasiyi ve halkı düzene çeken, toplumumuza başaramama fırsatını bile tanımayan merkeziyetçi yönetim yapısına karşı alternatif çözümler de ortaya koyan eleştirilerini kendi yakın bürokrat çevresinden ve basından duymuştum.

Her seçimle gelen başarısız yöneticilerin yanında tayinle gelen sizin gibi başarılı yöneticiler de var; bir de tabii ki üniter yapı meselesi... " Bire bir görüşmemizde orada uzun zaman geçtiğini anlayamadık. Röportaj bittiğinde hepimiz karşımızda örnek alınmaya değer, heyecanı ve iddiaları olan muhteşem biriyle karşılaştığımızı anladık. Her meslek grubunda olduğu gibi mülki idarede onun gibi olmaya heveslenen bir örnek insandı artık. 1984 yılından beri Türkiye'de kaymakamların örnek aldığı, yanında çalışan hiçbir meslektaşının hakkında olumsuz tek laf edemeyeceği bir insandı.

Kendi himayesi altında çalışana her türlü yetkiyi ve imkanı vermeye programlanmış, her türlü güzel işe bir yerinden mutlaka katılmış, hiçbir şey yapamazsa gidip "aferin, arkanızdayım, her türlü yardıma hazırım" sözünü söyler ve desteklerini hiçbir zaman eksik etmezdi. Bu sebeple ve sahip olduğu müthiş diyalog yeteneği, içinde fazilet duygusuna yer vermek kaydıyla başkalarının meşru menfaatlerine karşı duyduğu sevgi sebebiyle herkesin sevgisi yanında minnettarlığını da kazandı.

Rahmetli Sayın Recep Yazıcıoğlu hayattayken de gördüğü müthiş ilgi ve sevgi için bunların yanında sahip olduğu başka meziyetlerinin de olması gerekirdi. Bu ülke insanının birbirleri ile kavga edenleri, marjinal olarak nitelenen unsurları da dahil olmak üzere toplumun bütün kesimleri tarafından benimsenmesi ve sevilmesinin esas sebebi neydi? Çevremde bana en çok sorulan en önemli sorulardan birisi de "Bu vali solcu mu, sağcı mı oldu?"

Recep Bey'in bu kategorilere konulamayacak kadar geniş vizyonu olduğunu, belli kalıplara sığmasının mümkün olmadığını söylediğimde de kimseyi inandıramadığımı anladım.

Recep Yazıcıoğlu kadar bu toplumu kucaklaştırabilen, toplumun bütün kesimlerinin kendisini ifade edebileceği birisi bugün artık Türkiye'de yok gibidir ya da varsa biraz daha ön plana çıkmalıdır. Türkiye maalesef örnek alınmaya değecek önemli değerleri ülkeye mal olmuş sembol isimleri bol olan bir ülke değildir.

Toplumumuz da varolan ön yargı politikaya girseydi bu kucaklayıcılığını muhafaza edemezdi. Ancak politikada taraf olan Turgut Özal'ın cenazesine katılan milyonlar bu tür iddiaların her zaman geçerli olmadığını ispatladı.

Bulunduğu ortamlarda ikinci adam olamayacak kadar kapasiteli, vizyonu geniş, hoşgörülü, her türlü komplekslerinden arınmış birisi olarak Recep Yazıcıoğlu, idarecilik hayatında sağladığı başarı grafiğini politikada da mutlaka yakalardı. Yine örnek verecek olursak, rahmetli Sayın Adnan Kahveci gibi insanları siyasi iktidarların neden üç senede tıkandığının nedenlerini çok iyi yakalayabilmiş birisi olarak; nokta bazlı proje ve icraatların devamını getirmenin çok zor olduğunu devamlı ifade etmişimdir. Yanlışta bile bir dengenin sağlanması sebebi ile yanlışlığın dengelerinin bozulmasına ve boyutunun büyümesine yol açtığına, bu nedenle sil baştan yapmadan başarılı so-

** Tokat Turizmini Tanıtma ve Geliştirme Derneği Başkanı*

nuç alınamayacağına inanan insanlardan birisiydi.

Belli makamlara gelen bürokrat ve siyasetçilerin adeta orada yüzyıllarca kalacağını zannederek icraat yapmaya çalıştıklarını; yetkilerini merkezileştirmeyle, taşrayı güçlendirmenin önüne set çektiklerini biliyoruz. Onun iyi bir idareci olmak yanında muhteşem iyi bir insan olduğunun dünyada ve ahrette şahidiyim.

Kendisini Erzincan'da da sürekli ziyaret eden birisi olarak, kendisiyle Tokat'taki Büyük Oteli ve o zamanki misafirhane şu an Vali Konağı olan o yeri sormuştuk. O dönemde de daha acil daha önemli işler varken niye bu yatırımlar öncelikli diye sorduğumuzda, yine bürokratların ve siyasetçilerin nokta ödemelerinin olduğunu, Büyük Otel için gelen ödeneğinin sadece orada kullanılacağına serzenişle söylemişti…

Misafirhane örneğine verdiği cevap ise daha ilginçti: "İlimize gelen bürokrat ve yatırımcıların o dönemlerde de misafirhane olmadığını, gelen konukların Turhal Şeker Fabrikası'nın misafirhanesine yerleştirildiğini söylemişti.

Bu duruma örnek olarak evimize gelen misafire yerimizin olmadığını, komşu da size kalacak yer bulabiliriz demek kadar yanlış olacağını bildirmişti, bu yüzden misafirhanenin Kaledibi'ne yapıldığını, yatırımcıların ve bürokrasilerin bakış açışının değişebileceğini söylemişti.

Recep Yazıcıoğlu gibi insanları büyük yapan en önemli hususlardan birisi yaptıkları işlerden daha çok başlattıkları süreçler, açtıkları yollardır. Kendisine ulaşılamayacak ölçüde liderlik özelliklerine sahip olmasının bu sırrı maalesef yeterince anlaşılamamış ve dolayısıyla bu kadar yıllık idarecilik hayatında onu aşacak kapasitede insanlar yeterince ortaya çıkmamıştır. Bunun bir ufuk, vizyon, anlayış meselesi olduğu açıktır.

"Baş olmaya çalışmayın, bütün ağrılar başa vurur" sözü rahmetli Yazıcıoğlu için çok geçerli bir değerdir.

Ruhun şad ve mekanın cennet olsun.

YARIN BANA NE GETİRİR

Yarın bana koynunda sakladığı ne getirir dünden iyi
Dünkü ben olmayan bana
Yarın hangi kapı daha sağlam
Bugün meyvesi olan ağaçtan yapılmış.

Hangi avluda yakalarım o yüzleri
Film şeridi gibi gözlerimin önünden geçen
Çamurdan sıvalı ahşap yüzlü evlerde
Eskitilen çocuk masumiyetim geçer gözlerimden
Makamlarına uğurladığımız sevdiklerimiz
Fotoğraf karelerinde,
Kalbimizin en gizli köşelerinde saklanan
anılarımız geçer.

Yarın bana koynunda sakladığı ne getirir dünden iyi
Hazırlıkları bugünden yapılan
Dün bugüne, bugün yarına, yarın nelere gebe?
Geçmişimizle yüzleşme anında
Zamanın durma noktasında
Mekanın başlangıcında
Dinlenen...
Zıtların dengesi senfonisi.....

Yarın bana koynunda sakladığı ne getirir dünden iyi
Dünkü ben olmayan bana
Bakarsın yarın olur, ben olur muyum?
Kime kalmış dünyalardan
Kimler geçmiştir, yokluğun nefesini hissetmeden?
Meyve veren ağaç bana ne verir?
Bugün kıymetini bilenler nerde?
Hangi büyük kervanla başlar yolculuk?
Gündüz karanlığa küfreden genç gece ne umar?
Kime gösterir zaman gerçek yüzünü?
Yarın bana nasıl gelir? bilemem!...
Dünkü beni benden ayıran ayna,
Yarın hangi yüzle çıkar karşıma?
Aşk Mesnevide bir beyit midir?
Göğe merdiven kuran,
Emaneti teslim etmiş ruh gibi
Bir ten ve mermerin hayali ile,
Bu mezarda yatan bir ölü müdür?
Yoksa asırlık bir çınar altında düşündüğüm şey;
Yarın kalan ömrümün ilk günü müdür?

Mehmet KAŞ

VALİ RECEP YAZICIOĞLU VE DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI

Mustafa ÇEPKEN*

Merhum Vali Recep Yazıcıoğlu'nu ilk kez ilimize tayin olduğunda gördüm. Tokat'a vali olarak geldiği gün vilayet önünde karşılayanlar arasında hastanemizi temsilen ben de vardım. Makam aracından inip teker teker elimizi sıktı. Yanıma geldiğinde beklediğimden daha genç olduğunu gördüm. Daha sonra 20 Mayıs 1984 yılında hastanemizin kuruluş yıldönümü kutlamasına davet ettik. Hastanemize geldi. Bizlere ve personelimize bir konuşma yaptı. Bizlere manevi destek verdi. Tokat'a ihtiyacı olan hizmetlerin geleceğini ifade etti. Kısa bir süre sonra idare amirleriyle bir toplantı yaptı. Burada yapmak istediklerini, bürokratik yapının çalışma şeklini anlattı. Kendi prensiplerinden bahsetti. Kendisinin" 3 y" harfini kullanmadığını bizlerinde kullanmamasını istedi. 3y harfini şöyle açıkladı.

1.y harfi(yok) :imkânlarınız var olduğunu ifade eder. 2.y harfi(yarın):her işin gününde yapılacağını yarına kalmaması gerektiğini anlatır. 3.y harfi (yazacağız):her işin yazıya dökülerek Ankara'dan beklenmemesi gerektiğini düşündüğümüzde bu imkânların mahallinde ve yetkilerimiz içinde var olduğunu söyledi. Bu teşebbüslerde sonuç vermezse vali beyin kendisinin devreye gireceğini ancak o zaman gereklerinin yapılacağını, ifade etti. Bu ifadeleri sözlü ve yazılı olarak tevdi etti. Kısa zamanda gördük ki vali beyin destekleriyle çoğu şeyin mahallinde yapılabilme imkânı varmış. Tokat kısa sürede bir yatırım hamlesi içinde buldu kendisini. Kısa zamanda çok miktarda sağlık ocağı ve okullar yapıldı. 1990 yılında Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü'nde kamu yönetimi konusunda mastır yaptım. Mastır çerçevesinde Türkiye'nin yönetim yapısı dersi için bir araştırma konusu hazırlamış ve dersin hocası ile konuyu tartışmaya başlamıştık. Dersin hocası o tarihte doçent olan Yücel ERTEKİN sınıftaki arkadaşlara dönerek bizleri kastederek bu 3 arkadaşınız Tokat'tan geldi. Bu yıllarda Tokat'ta bir şeyler oluyor. Yönetim canlanıyor. Yatırım hizmetleri ve kaynak kullanımını daha

aktif hale geldi. Bizlere bu konuyu hazırlasınlar dedi. Bunun üzerine araştırma konusu olarak taşra yönetimi ve Tokat örneği konusunu araştırmaya başladık. Kısa zamanda devlet vatandaş iş birliği içinde 3000 derslik ve 176sağlık ocağı yapılmıştı. Konuyu araştırmak üzere DPT(Devlet Planlama Teşkilatı)'na gittik DPT kayıtlarını inceledik. Yetkililerden bilgi aldık. Orada valimizin takdirle karşılandığını gördük. Konuyu DPT ilginç bulunmuş ve Tokat'ta 6 kez yerince incelemeler ve toplantılar yapılmıştı. Ayrıca 1986 yılında DPT Tokat ilini pilot il olarak ilan etmişti.

Buradan elde edilen sonuçlar dikkate alınarak emanet usulü okul ve sağlık ocağı yapımı DPT hazırlanan kalkınma plan ve programlarında da yer almıştır. Tokat'ta çalıştığı sürece birçok yatırımlara imza atarak Tokat'ın kalkınmasına hizmet eden merhum valimizi unutmayacağız.

* *Tokat Vali Recep Yazıcıoğlu Devlet Hastanesi Müdürü*

MERHUM VALİ RECEP YAZICIOĞLU'NUN BÜYÜK MİRASI

M. Nihat MALKOÇ*

Yıllardan beri hep söyleriz: Türkiye'de un var, şeker var, yağ var; fakat helva yapacak maharetli eller yoktur. Bu belki öznel bir yargıdır, ama yaşanan hakikatler bunun nesnel yanlarının da görmezlikten gelinmemesi gerektiğini ortaya koyuyor.

Yeraltı ve yerüstü zenginliklerimiz dünya devletlerinin iştahını kabartıyor. Büyük bir hazinenin üzerinde yaşıyoruz, lakin nedense 'Derya içredir deryayı bilmezler' berceste mısraının tecellisini hayatımızın her yanında ve anında görüyoruz. Bizi bu halden kurtaracak, bize geçmişin ihtişamını yaşatacak, maddî ve manevî değerlerimizi hayatımızın mühim bir parçası haline getirecek yüce şahsiyetlere bugün dünden daha çok ihtiyacımız vardır.

Ülkemizde zaman zaman sıra dışı insanlar da ortaya çıkıp güzel şeyler yapıyor. Fakat bu insanlar çarpık düzene çomak soktukları için değişik merciler tarafından bir şekilde susturuluyor. Buna en güzel örnekler yakın zamanda aramızdan ayrılan Turgut Özal, Adnan Kahveci ve Recep Yazıcıoğlu'dur. Zamanlarını aşan ve bütün engellemelere rağmen çok büyük işler yapan bu üç kişinin de ölümü şaibelidir. Bu üç kişiden Turgut Özal aniden rahatsızlanarak vefat etmiş, Adnan Kahveci ve Recep Yazıcıoğlu şüpheli trafik kazalarına kurban gitmiştir. Turgut Özal'ın zehirlendiğine dair bilgi ve belgeler değişik kurum ve kişiler tarafından dile getirilmiştir. Özellikle eşi Semra Özal bunu defalarca vurgulamıştır.

Trabzon'un yetiştirmiş olduğu iki büyük bürokrat olan Maliye eski bakanı Adnan Kahveci ve Denizli eski Valisi Recep Yazıcıoğlu izahı mümkün olmayan şekillerde kaza geçirerek hayatlarını, genç denilebilecek yaşlarda kaybetmişlerdir. Bunlar kamuoyuna sıradan kazalar olarak duyurulmuş, fakat zihinlerdeki şüphe ve tereddütler silinememiştir. Türkiye'nin süper valisi olarak nitelendirilen Recep Yazıcıoğlu 1948 yılında Trabzon'un Köprübaşı ilçesinde dünyaya gelmiş kıymetli bir şahsiyetti. Recep ayında doğduğu için ailesi bu adı uygun görmüştü ona. 1968 yılında, Aydın Maiyet Memuru olarak göreve başlayan Yazıcıoğlu, 1971-1984 yılları arasında sırasıyla Kalkandere, Bahçe, Hamur, Ayvacık, Kırıkhan, Alaca, Akçakoca ilçelerinde kaymakamlık görevinde bulunmuştu. 1984 yılında Tokat Valiliği'ne atanan Recep Yazıcıoğlu daha sonra, 14 Ağustos 1989'da Aydın Valisi olarak göreve başlamıştı. 19 Ağustos 1991 tarihinde Erzincan Valiliği'ne atanmış, bu görevinden sonra, 26 Eylül 1999'da da zamanın Başbakanı Süleyman Demirel tarafından Merkez Valiliği'ne düşürülmüştü. Bu şekilde bir anlamda cezalandırılarak geri hizmete alınmıştı. Peki, suçu neydi? Sadece zamanı aşan düşünceleri ve demeçleri…

O sıra dışı bir valiydi. Evli, üç çocuk ve bir torun sahibi olan Recep Yazıcıoğlu, zaman zaman yaptığı sistem eleştirileriyle ve aykırı görüşleriyle dikkat çekti. Son olarak Denizli Valiliği görevinde bulunan Yazıcıoğlu, 2 Eylül 2003'te Eskişehir-Ankara Yolu üzerindeki Temelli Belediyesi yakınlarında şüpheli bir trafik kazası geçirdi. Ankara İbni Sina Hastanesi'ne yatırılan Yazıcıoğlu, kazadan iki gün sonra bitkisel hayata girdi. 8 Eylül 2003'te Ankara İbni Sina Hastanesi'nde vefat etti. Cenazesi bir gün sonra, Söke ilçesinde mahşeri bir kalabalığın katılımıyla defnedildi. O yaşarken de, öldükten sonra da çok konuşuldu, tartışıldı.

13 yıllık kaymakamlığında kimsenin tanımadığı Recep Yazıcıoğlu, Tokat'ta rakıya yasak koydurunca bir anda Türkiye gündemine oturuverdi. Onun akıl dolu uygulamalarını art niyetli kişiler saptırarak aleyhine delil olarak kullanmaya çalıştı. Fakat ne olursa olsun onu hiç kimse hak bildiği yoldan döndüremedi. Karadeniz inadı ve kararlılığı genlerine sinmişti onun. O, bürokrasi hazretlerine meydan savaşı açtı. Resmi dairelerde resmiyeti rafa kaldırdı, onun yerine dürüstlüğü ve samimiyeti yerleştirdi. Kapısını halka ardına kadar açtı. Her gittiği yerde halkın içine karıştı. Zaman zaman tebdil-

* *Trabzon Anadolu Lisesi Edebiyat Öğretmeni*

i kıyafetle denetimler yaptı. Sporu bizzat yaparak halka sevdirdi. Değişik çevreler onun uygulamalarını çok tartıştı. Hak veren de, yeren de oldu. Çabuk kızardı Recep Yazıcıoğlu, bir o kadar da çabuk sakinleşirdi. Kişisel hesaplar değildi kızdığı mevzular. Devletin sömürülmesi ve kaçak güreşmek onu çileden çıkarırdı.

Son zamanlarda özel televizyon kanallarından birinde merhum vali Recep Yazıcıoğlu'nun hayatını ve icraatlarını anlatan 'Köprü' isimli bir dizi yayınlanıyor. Dizi Ayşe Kulin'in aynı adlı romanından film haline getirilmiş. 'Köprü' romanın kurgusu idealist bir valinin merkeziyetçi bürokratik yapının doğal sonucu olarak soğuttuğu, birbirinden uzaklaştırdığı, hatta kimi zaman kopardığı devlet-halk ilişkisindeki kısır döngüyü kırma çabası üzerine şekillendirilmiştir. Roman gerçekçi bir bakış açısıyla kaleme alınmıştır. 'Köprü' romanında anlatılan konu Erzincan'da bürokratik engellerle yapılamayan bir köprünün acıklı başlayan, mutlu sonla neticelenen hikâyesidir. Erzincan'ın Kemaliye İlçesine bağlı Başpınar Köyü'nde bir köprü bulunmaması sebebiyle insanların hayatlarında çektikleri sıkıntılar anlatılıyor bu eserde. Uzun yıllar boyunca yapılamayan bir köprünün Vali Yazıcıoğlu'nun seferberliğiyle inşa edilmesi dile getiriliyor. Bir dayanışma öyküsü anlatılıyor.

Yazar Ayşe Kulin'in aynı isimli romanından Ahmet Yurdakul'un senaryolaştırdığı, yönetmenliğini Sadullah Şentürk'ün yaptığı Köprü'nün başrollerinde Erdal Beşikçioğlu, Ayşegül Ünsal, Selim Bayraktar, Ali Hakan Beşen, Haldun Boysan, Yurdaer Okur ve Melis Birkan oynuyor. Dizi Eskişehir'de çekiliyor. Bence Erzincan'ı ve oranın efsaneleşmiş bir valisini anlatan dizinin Erzincan'da ve Tokat'ta çekilmesi daha gerçekçi ve uygun olurdu. Diziyi hangi akılla burada çektiklerini anlayamıyorum. Bunun dışında diziyi başarılı buluyorum. Zira diziden alacağımız pek çok ders vardır. Bu dizi merhum Vali Recep Yazıcıoğlu'na gösterilen vefanın güzel bir örneğidir. Demek ki vefa can çekişse de henüz ölmemiş… Ben söz konusu romanı okudum, diziyi de takip ediyorum. Herkese, özellikle Trabzonlulara bu diziyi izlemelerini, Ayşe Kulin'in 'Köprü' adlı romanını okumalarını tavsiye ediyorum. Zira böyle şahsiyetlerin unutulmaması ve unutturulmaması gerekir.

Merhum Vali Recep Yazıcıoğlu bürokrasinin hantallığından şikâyet ederdi çoğu zaman. Onun için de yerinden yönetimin önemine değinirdi. O, Tokat'ta uyguladığı torba bütçeyle bu şehre Cumhuriyetten bu yana kazandırılan dersliklerin toplamından daha fazla derslik kazandırmıştır. Daha bunun gibi nice hizmetler onun adının "sıra dışı vali, süper vali, efsane vali, aykırı vali" olarak anılmasına sebep olmuştur. O aslında yapılması gerekenleri yapıyordu. Fakat yapılması gerekenleri yapmayan bürokratların yanında sivri görünüyordu. Yazıcıoğlu, devleti kutsallaştıranlara ve bunun üzerinden menfaat sağlayanlara şiddetle karşı çıkmıştır hep... Bununla ilgili olarak söylediği "Devletin kutsalı olmaz. Kutsal olan insandır, millettir, duygudur. Üç-beş kişinin bir araya gelip kurduğu yönetim organizasyonunun adı olan devletin nesi kutsal…" ifadesi bir kısım çevrelerden tepki görse de halktan takdir görmüştür. Bu ifadeler siteme, bürokrasiye ve klasik devlet anlayışına yerinde bir tepkiydi. O, ileri görüşlü biriydi; çok enteresan ve yerinde tespitleri vardı. Fincancı katırlarını ürkütmekten korkmaz, aksine bunu mühim bir vazife sayardı. Onun tespit ve teşhisleri önümüzü aydınlatacak türdendir. Bu görüşlerden bir kısmını paylaşmak istiyorum:

"Herkes sisteme teslim, yeniden yapılanma için eylem yok. Halkın talebi yok. Halkımız duyarsız, ilgisiz. Çarkıfelek'e, Sibel Can'a gösterdiği ilgiyi değişime göstermiyor. Halkımız korkuyor çünkü ana dayağı, baba dayağı, polis dayağı, asker dayağı ile halkımızı korkutuyoruz. Bu kadar dayaktan sonra duyarsız oluyor. O kadar ki; kendisine zararlı olan yiyecek ve içecekleri söylüyoruz adam anlamıyor. Beyaz ekmek yeme, beyaz ekmek demek nişasta demek, tansiyon, kolesterol demektir diye anlatıyoruz, adam yine gidip beyaz ekmek alıyor. Boyalı içecek içme diyoruz, tabii içecek, ayran iç diyoruz adam anlamıyor. İçki, sigara tüketiminde ve kumar oynamada dünyada dördüncüsüyüz. Bu muazzam halktan ne beklenir!"

Merhum Recep Yazıcıoğlu'nun halleri şahsına münhasırdı. Çok kere güleçti, fakat bazen yaşadıkları onu sertleştirirdi. Anadolu insanının doğal ve sıradan duruşu onda da vardı. Gösteriş meraklısı değildi. Halkla bürokrasi arasındaki uçurumları sevgi köprüleriyle birleştirmişti. O sadece Tokat'ın, Erzincan'ın, Aydın'ın, Denizli'nin değil, bütün Türkiye'nin valisiydi. Onun uygulamaları halkla devlet arasındaki soğukluğu ortadan kaldırmıştır. Onu unutmadık, unutmayacağız. Bu ülkenin onun gibi bürokratlara her zaman ihtiyacı vardır.

YAZICIOĞLU'NU ANARKEN

Mustafa ÖZCOŞAN*

Derler ki at ölür meydan kalır; yiğit ölür şan kalır. Yazıcıoğlu'nun Türkiye'de büyük bir şanı kaldı.

Yazıcıoğlu'na beceri kurslarını açtırmıştım Bu kurslarda 120 genç eğitim görüyordu. İnşaatın her alanında ustalık öğreniyorlardı gençler. O sırada aklıma ayakkabıcılık geldi. Kendisine anlattım. Eskiden Tokat'ta ayakkabı yapan ustalar vardı; yani bir zamanlar Tokat'ta ayakkabı imal ediliyordu; oysa şimdi yok. "Araştır." Dedi. Ben de eski ustaları buldum ve onlarla mesleğin sorunlarıyla ilgili görüş alış verişinde bulundum. Eski ustalar çırak yetiştirememe sorunundan bahsettiler. Mesleğin kaybolmasının temel sebebi çırak bulamamakmış. Gençler "Oturak işini sevmiyor." dediler.

Bir eğitimci olarak bu meseleye bir çözüm bulmam gerektiğini düşünüyordum.

Bir gün aklıma sakatlar geldi. İşsiz güçsüz bir sürü sakat bu sayede iş bulabilirdi. Özellikle ayağından sorunlu olan sakatlar için bu "Oturaklı" iş biçilmiş kaftandı. Durumu Sayın Valiye anlattım. "Olur" dedi.

Vilayet çapında bir yayın yaptık ve Cumhuriyet meydanına üç-dört yüz sakat ve yakını geldi. El becerilerini belirleyen bir imtihanla içlerinden 50 kişiyi seçtik. KarşıYaka'da inşaat atölyemizin yanına bir ayakkabı atölyesi açtık. Eski ustalardan birini de başlarına belletici olarak görevlendirdik. Kısa zamanda azimli ve istekli bu gençler öyle güzel ayakkabılar yapmaya başladılar ki görenler takdire şayan buldular. İlimizden ve çevre illerden bir çok sipariş alındı.

* *Emekli Öğretmen*

Bu başarıların neticesinde Sayın Vali beni sürekli her mecliste övüyor bu övgüler yeni girişimlerde bulunmam için kendimi sorumlu hissetmeme sebep oluyordu. Yeraltı çarşısında bir dükkân açarak ürettiğimiz ayakkabıları halkın hizmetine sunduk. Yedi sekiz sene devam etti bu üretim. ***Bir idareci "Devlet böyle şeylerle uğraşmaz***." diyerek kapattırınca atölyeyi işiz kalan sakatlar da evlerine dönmek zorunda kaldılar.

Bu sonuçtan oldukça müteessir olmuştum. Yazıcıoğlu ve diğerleri arasındaki fark buydu: O, "***Devlet halkı içindir***." derdi; "***Ulaşamadığın yer senin değildir.***" derdi. Başkaları "***Devlet böyle şeylerle uğraşmaz!***" diyorlar.

Yazıcıoğlu sayesinde bir dönem ekmek bulan sakatların diliyle şu dörtlükleri yazmıştım:

"Bir kenara itilmişken,
Bizden umut kesilmişken
Buldun bizi Yazıcoğlu
Gördün bizi Yazıcoğlu

Eller sağlam, ayak naçar
Kimler görse bizden kaçar
Yazıcoğlu kucak açar
Buldun bizi Yazıcoğlu
Gördün bizi Yazıcoğlu."

BİR VALİYİ KARŞILAMAK ve ÇOCUK OLMAK

Ali BAL*

Bu yazıyı yazmaya başladığımda çocukluk yıllarımın o masumane günleri canlandı gözümde. İlkokul 4. sınıf öğrencisinin yaşadıklarını şimdi otuzuna girmiş bir insan nasıl anlatabilir? Bir çocuğun izlenimlerini bir yetişkin, çocukça anlatabilir mi? Yoksa o anıların doğallığını, güzelliğini bozarak uydurma bir hatırat mı ortaya çıkar, diye çok düşündüm. Yazmak, yazmaya bilenmekle olur. Körelmiş duygulardan nasıl bir yazı ortaya çıkardı?

İlkokul öğrencisinin bir valiyi karşılamasına gerek var mıdır bilmem ama, karşıladığım ilk vali merhum Recep YAZICIOĞLU idi. Okulumuzun açılışı için Sulusaray'a gelmişti valimiz. Bir hafta öncesinden başladık hazırlıklara. Tüm okul hizada ve saatlerce ayakta. Güz aylarıydı, tam tarihi hatırlayamıyorum şimdi ama hava oldukça soğuktu. Sabahın ilk saatlerinde sınıf sınıf dizildik yollara. "İp gibi durun, kimse bir öndekinin ensesini görmeyecek." gibi naralar eşliğinde titreye titreye valimizi bekleye dururken, geliyormuş, yoldaymış, falan saatte burada olurmuş… Ama gelmiyordu bir türlü, gelseydi bir, açsaydı okulumuzu, biz de çabucak sıcak sobalarımızın yanını kapar, ısınırdık lakin gelmeyecek gibi ümitsizlik içindeydik.Yine de beklemek vazifesini yerine getirmenin gururunda idik.

Tüm köy halkı okul bahçesindeydi. Az kaldı çocuklar, sabredin diyordu öğretmenimiz. Onlar karşılasa da hani biz ısınsak, ne olurdu ki? Hiçbir şeye aldırmadan bekliyorduk. Lastik ayakkabıların içinde soğuktan küçülen ayaklar, kara önlüklerin uzayan kollarına sokulan soğuk eller… Ve öğretmenlerimiz, kışlık kabanlarıyla, eldivenleriyle karşımızda: "Sıranı bozma…." Sıramızı bozmadan, ağzımızdan çıkan buharla soğuktan rengi değişen ellerimizi ısıtan bizler.

Dikkat!
Geliyor, hizanızı bozmayın!
Ve geldi, yanımızdan geçmeden.
Nasılsınız çocuklar demeden.

Hani öğretmenim, bizimle konuşacaktı, biz de sizin bize ezberlettiklerinizi söyleyecektik, falan filan…

Olsun çocuklar, siz yine de hazır olun, gelip konuşabilir, bizi mahcup etmeyin sakın!

Tamam öğretmenim, diyorduk hep bir ağızdan ama üşüyen ayaklarımdan, ellerimden kimsenin haberi yoktu.

Ve sayın valimizi huzurlarınıza arz ediyorum, dedi muhtar.

Kuru diri bir bedeni ve sert bakışları vardı.Keskin konuşmalarına bizler aldığımız işaretle alkışla katılıyorduk. Ama üşüyen ellerim….

Olmamış bu okul, dedi valimiz, olmamış…

Ya şu lojmana ne demeli!

Evet, okul ve lojman istenilen güzellikte belki sağlamlıkta değildi.

Sinirlendi valimiz.

Okul, eski okulumuzdan çok çok iyiydi. Biz de çalışmıştık. Tuğla taşımıştık. Hatta bir defasında kafama tuğla düşmüştü ve kanamıştı kafam. Ama lojmanı hiç söylemeyelim, o çok çürük duruyordu. Bu vali de hiçbir şeyi beğenmiyor bir de muhtara kızıyordu. Ya üşüyen ellerimiz için kim, kime kızacaktı? Açılışlar, yemekler, ne bileyim işte türlü türlü gösterilerle açıldı okulumuz. Sonra valimiz bizimle konuşmadan, bizim isteklerimizi, bizim adımıza büyüklerimizle konuştuktan sonra köyümüzden ayrıldı.

Bizler üşüyen ellerimizi önlüklerimizin uzun kollarının içine alarak - bu arada büyük önlüğün yararını ilk kez orada gördüm- evlerimizin yolunu tuttuk.

Şimdi ise yıllar geçti, üşüyen ellerim yok ama valimiz de yok.

* *Eğitimci*

FOTOĞRAFLARLA RECEP YAZICIOĞLU

GASPIRALI İSMAİL ve TÜRK DÜNYASINDA DİL BİRLİĞİ İDEALİ

Doç. Dr. Ali AKAR*

Gaspıralı İsmail Bey, 21 Mart 1851'de Kırım-Bahçesaray'da doğmuştur. Anne ve baba tarafından köklü bir aileye mensup olan Gaspıralı, ilkokulu mahalli Müslüman okulundan okuduktan sonra Rus lisesi ve Moskova'daki Harp okuluna kaydoldu. Bu sırada Moskova'da dönemin Rus aydın ve sanatçılarını ve onların fikirlerini tanıma fırsatı buldu. O yıllarda Çarlık Rusyası ile Osmanlı devleti sürekli mücadele halinde idi. Bir arkadaşı ile gizlice Türkiye'ye geçmeye teşebbüs edince yakalandı ve askerlik mesleği ile ilişiği kesildi.

Gaspıralı İsmail Bey'in hayatının bu evresinden sonra siyasî ve kültürel öncü olarak önemli hareketlilikler başlar; 1868'de Bahçesaray'a dönerek burada Rusça öğretmenliği yapmağa başladı. 1872'de Kırım'dan ayrılarak Paris'e gitti. 1874'te İstanbul'a geldi. 1879'da Bahçesaray Belediye Başkanı oldu.

Avrupa'da geçirdiği 5-6 yıl, Gaspıralı İsmail Bey'e farklı bakış açıları kazandırmıştır. Tatarların ve diğer Rusya Müslümanlarının mevcut sorunlarını çeşitli basın-yayın araçları ile yayımlama yoluna gitti. Ona göre, Rusya Müslümanları, Slav kökenliler gibi ülkenin sahipleri idi, fakat Çarlık yönetimi bu kitleyi bir yığın etnik ve dini alt gruba bölerek kendi haklarını savunabilecek eğitim ve kültür düzeyinden mahrum bırakmıştır. Gaspıralı bu yüzden "eğitim reformu" üzerinde önemle ve hassasiyetle durmuştur. Bu eğitim için de milli bütünleşmenin alt yapısını tamamlayacak bir ortak edebî dile ihtiyaç vardı. Bu düşüncelerini Türkçe bir yayın organı ile yaymak istiyordu. Resmî makamlardan izin istemesine rağmen uzun süre buna muvaffak olamadı. Sonunda 1883'te bütün muhtevası Rusçasının da yayımlanması şartıyla ilk nüshası 22 Nisan 1883'te Bahçesaray'da basılan *Tercüman* gazetesi yayın hayatına başlamış oldu. *Tercüman*'ın dili esasen Osmanlı Türkçesi olmasına rağmen, zaman zaman Kırım Tatarcası ve diğer Türk şivelerinden de kelime ve şekiller yer almaktaydı. Bu yıllarda *Tercüman*, bütün dünya Müslümanlarının arasında Türkçe yayımlanan tek ve önemli gazete olmuştur.

Gaspıralı *Tercüman*'ı, Rusya Müslümanları arasındaki eğitim reformunun en önemli ve asli aracı olarak görmekteydi.

İsmail Bey, gazete faaliyetlerinin yanında lisan öğretimiyle ilgili çalışmalara da girmişti. 1884 yılında Bahçesaray'da bir okul açarak burada öğretmen yetiştirebilmek için gerekli araç ve gereçleri temin etmişti. *Usul-ü savtiye* adını verdiği bir sistemle öğrencilere "kırk

* *Muğla Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Görevlisi*

günde Türkçe okuma-yazma öğretebileceği" düşüncesini ileri sürmüş ve bunu da gerçekleştirmiştir. Bu yenilikçi eğitim sistemine de *Usûl-ü Cedit* adını vermiş ve 1917 Rus ihtilaline kadar bu sistemden yetişen milli-reformcu kadrolara genel olarak **Ceditçiler** olarak adlandırılmıştır.

Ona göre, eğitim sistemi her şeyden önce ana dilin eğitimine hizmet etmelidir.

Tercüman gazetesi sayesinde Ceditçi reformist eğitim sistemi bütün Rusya Müslümanları tarafından tanınmaya başladı. Bunu müteakiben Cedit mektepleri 1895'te 100'den fazla, 1914'te ise Rusya dâhilinde yaklaşık 5.000 idi.

Tercüman, Türk dünyasının her tarafında okuyucu bulmaya, bir birlik sembolü haline gelmeye başlamıştı. Gaspıralının meşhur ifadesiyle "Dersaadet'teki hamal ve kayıkçılardan, Çindeki Türk devecilerine kadar herkesin anlayabileceği" bir yayın organı olmuştu.

Tercüman o güne kadar hatta bugün bile hiçbir Türkçe basın yayın organına nasip olmayacak derecede rağbet görmüş ve yaygınlık kazanmıştır.

İsmail Bey, Rusyadaki Çarlık idaresine karşı gelen ihtilalci karışıklıklar sırasında Türklerin de milli haklarını kazanabilmeleri için çeşitli Türk aydınlarıyla işbirliği yaparak 28 Ağustos 1905'te "Birinci Rusya Müslümanları Kongresi"ni topladı. Bu toplantıya başkan seçildi. Aynı kongrenin ikincisi Petersburg'da 1906 Ocak'ında gerçekleşti. Nihayet Eylül 1906'da "Rusya Müslümanları Üçüncü Kongresi" toplandı. 800 civarında delegenin katıldığı en geniş kongre oldu. Bu kongrede Gaspıralı'nın millî-reformcu *Usûl-ü cedit* maarif sistemi kabul edildi. Burada, eğitim dilinin ilk mekteplerde mahalli şive veya lehçelerle, Rüştiye'de ise *Tercüman*'da kullanılan "edebî Türkçe" kullanılması kararlaştırıldı.

1905'ten sonra Gaspıralı'nın açtığı yolda Müslüman ve Türk bölgelerinde yüzlerce gazete ve dergi yayımlanmaya, Ceditçi fikirler doğrultusunda millî teşkilatlar kurulmaya başlanmıştır. Öyle ki 1905-1925 tarihleri arasında Rusya sınırları içerisinde yayımlanan Türk lehçelerindeki gazete ve dergiler, "Tercüman Türkçesi"ni kullanmışlardır. Tercüman'ın 1911'den itibaren başlığının altındaki **"Dilde, fikirde, işte birlik"** cümlesi Türk dünyasının en yaygın sloganı haline gelmiş ve üzerinden yaklaşık bir yüzyıl geçmesine rağmen hâlen güncelliğini ve geçerliliğini korumuştur.

Gaspıralı, *Usul-ü Cedit* eğitim yöntemini yalnızca Rusya Müslümanları için değil, Osmanlı İmparatorluğu, Mısır ve Hindistan'da da hayata geçirmek için çeşitli teşebbüslerde bulunmuş, fakat bu alanda başarılı olamamıştır. Bu hareket, onun, amaçlarını gerçekleştirmek için ne denli azim ve sebat içinde olduğunu göstermektedir.

II. Meşrutiyet'ten sonra Osmanlı aydınlarıyla da geniş diyalog içine girmiştir. 1911'de kurulan Türk Yurdu Cemiyeti ve onun yayın organı Türk Yurdu dergisi üzerinde derin etkisi olmuştur.

Gaspıralı, 24 Eylül 1914'te 63 yaşında Bahçesaray'da vefat etti. Bütün Türk dünyası basını aylarca onun hizmetlerinden söz etti. *Tercüman*, ölümünden 5 yıl sonrasına kadar çıktı. 1990'da yeniden ata yurtlarına dönen Kırım Türkleri, eski mezar yerine bir anıt diktiler.

GASPIRALI İSMAİL BEY'İN MİLLÎ LİSAN HAREKETİ: *TERCÜMAN*

19. yüzyılın 2. yarısı Türk dünyasının yıldızının sönmeye başladığı dönemlerdir. Osmanlı imparatorluğu milliyetçilik cereyanları ve büyük güçlerin Önasyadaki doğal kaynakları paylaşma emelleri doğrultusunda parçalanmaya yüz tutarken, Rusya Türkleri Çarlık yönetiminin kurnazca siyaseti ile kendi aralarında alt kültür gruplarına bölünmüşlerdi. Bu yıllarda Ortodoks misyoner Nikolay İlminski, Türk boylarına ayrı ayrı Kiril esaslı alfabeler empoze edilmesini, böylece, ufak kabilelere bölünecek bu grupların Çarlık rejimine karşı bir tehlike oluşturamayacağı fikrini 27 Haziran 1891'de devlet adamlarına yazdığı mektupta bildirmişti. Çarlık idaresi bu fikre sıcak bakmaya başlamış ve N. İlminski'nin her boy için bir "dil" yaratılması projesi yavaş yavaş hayata geçirilmeye başlamıştı.

İşte bu ortamda durumun vahametini anlayan Gaspıralı, 1879'da gazete çıkarmak için dilekçe verdi. Fakat bu dilekçeye olumlu bir cevap alamadı. 8 Mayıs 1881'de "Tonguç" adında bir küçük risale çıkardı.

Gazete çıkarmak için sürekli izin isteyen Gaspıralı sonunda *Tercüman* için izin alır. *Tercüman*, 22 Nisan 1883'te yayın hayatına atılır. Gazetede sade bir İstanbul Türkçesi kullanılır. Zaman zaman Kırım Tatarcası ve diğer şivelerden de alıntılar yapılır. Gaspıralı, bütün Türk dünyasının ortak bir edebî şivede buluşmasını istemiştir. Kırım Tatarlarının halk şarkıları ile ilgili olarak yazdığı şu yazıda *Tercüman*'ın dili hakkında bir fikir sahibi olabiliriz: "*Rusya Müslümanlarının kalemge alınmagan pek köp şarkıları, darbımeselleri, rivayetleri vardır. Azar azar bunları kalemge almaga, toplamaga ve cem etmege isteriz. Anın için atalarımızdan, dedelerimizden kalan rivayetler ve sözler millet yazısı ve tegennisi olan şarkılar unutulup coyulmasın. Bu muradımız hasıl olmak için dostlarımız oturgan yerlerinde olgan rivayetleri, şarkı ve darbımeselleri temiz Türkî dilile yazıp cibermek kerekler.*"

Gaspıralı, Türk lehçeleri arasındaki benzerlikleri ortaya koyarak, yabancı dillerden kelime alma yerine, lehçeler arası ödünçlemeler yapılması fikrini savunmuştur.

Osmanlı gazete ve dergilerindeki Arapça ve Farsça kelimeler ve tamlamaları oldukça fazla bularak onları eleştirir ve Türkçe sözlere ağırlık vermelerini salık verir.

21 Kasım 1905 tarihli Tercüman'da o güne kadar ayrı ayrı isimlerle adlandırılmış olan Uygur, Özbek, Nogay, Kazak, Kırgız, Tarançi, Kumuk, Osmanlı gibi Türk halklarının farklı kavimler olmadıklarını, bunların hepsinin "Türk" adıyla anılmaları gerektiğini ileri sürmüştür. Yine, Rusyadaki Türklere verilen "Tatar" genel adının aslında yanlış bir adlandırma olduğunu, bunlara da "Türk" denmesinin doğru olacağını savunur.

Gaspıralı, medenî milletler ailesine mensup olmanın yolunun Ceditçi eğitim reformundan geçtiğini, bunun için de mutlaka "ittihad-ı lisan"a ihtiyaç duyulduğu fikrini savunur. Esasen, eğitimle dilin iç içe olduğunu, dil birliğinin de ancak eğitimle mümkün olabileceği görüşünü dile getirerek o güne kadarki geleneksel eğitim sistemini eleştirir. Rusya Türklerinin 16.000 mahalle mektebi, 214'te Medrese-i Arabî'ye sahip olduklarını, buralarda yarım milyon Türk çocuğuna beşer yıl eğitim verildiği halde onlara beş satır Türkçe okuma

yazma öğretilemediği, ancak kıraat-i Kuran, namaz duaları ezberletildiğini söylemektedir. Bunun da ancak eğitim reformuyla, *Usûl-ü Cedit* okullarının yaygınlaşmasıyla giderilebileceğini savunur.

Türk milletinin, hep su boyunda bir şive meydana getirdiğini, bunun da dilde birliği, dolayısıyla milletin sosyal birliğini engellediğini söylemiştir.

Gaspıralı, Rusya Müslümanları 3. Kongresinde de dil birliğinin hayatî önemine uygun olarak 4 maddede bunun vurgulanmasını sağlamıştır. 30. maddede, "Edebî Türk dilinin öğretilmesine bilhassa ehemmiyet verilecektir" denmektedir. Bu dil, İstanbul Türkçesidir.

Tercüman, bütün Türk dünyasında okunmuş, bilinmiş olmasını "örnek" gören Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları*'da şöyle der: "*Tercüman* gazetesini şimal Türkleri olduğu kadar şark Türkleri ile garp Türkleri de anlardı. Bütün Türklerin aynı lisanda birleşmelerinin mümkün olduğuna bu gazete delildir."

TERCÜMAN VE RUS İDARESİ

İsmail Gaspıralı'nın bu, dilde birlik ve yenileşme hareketleri Çarlık idaresi tarafından endişeyle takip edilmiştir. Bu takip işini, oryantalist Nikolay İlminskiy'in Çarlık idaresine Gaspıralı'nın çalışmaları hakkında yazdığı raporlarda görüyoruz. İlminskiy, Kazan'da hocaydı, aynı zamanda bir oryantalistti ve papazdı. Çarlık savcısı Pobedobçev'e yazdığı mektuplarda Gaspıralı İsmail Bey'in, "kendi yayın organlarıyla Osmanlıcayı Türk soyundan gelen bütün Müslümanların ortak dili yapmak" istediğini ifade etmiştir. Yine, "duyduğuma göre Kazan'da Türkçe gazetelerin ve ayrıca ders kitaplarının sayısı her geçen yıl artmaktadır. Kitapların muhteviyatı, Avrupai, yani dili Osmanlıca'dır" demektedir. Bu görüşleri daha sonra bir politika haline getiren İlminskiy, "Her Türk boyunun konuşma dili, yazı dili haline gelmelidir, hatta bunlara ayrı ayrı alfabeler uygulanmalıdır" demiştir. Birtakım kabile duygularını yenemeyen Türk aydınları da bu düşüncelerden etkilendiler. Kayyum Nasiri, Kazan konuşma dilini edebî dil olarak kullanmaya başladı. Sonra, bu akımın etkileri Kazak Türklerinde de görülmeye başladı. Abay Kunanbayev ve Altınsarın adlı yazarlar da Çağatay yazı dili geleneğini terk ederek Kazak ağızlarıyla yazdılar. Özbekistan'da, İlminskiy gibi oryantalist Ostroumov, "Türkistan Vilayetinin Gazeti" adlı, Sartlaşmış, İranileşmiş bozuk bir Özbek ağzına dayalı bir gazete çıkarmaktaydı. Böylece, Özbek yazı dili oluşturuluyordu.

Çarlık Rusyasında, telkin ve teşviklerle konuşma dilleri yazı dili haline getirilmeye çalışılıyordu. 1917 Ekim ihtilalinden sonra, bu "telkin"ler mutlaka uyulması gerekli kurallar şeklinde resmî devlet politikası haline getirildi. 1929-1935 yılları arasında çeşitli Türk Cumhuriyetlerinde dilbilim kurultayları toplandı. Bu kurultaylarda, her boya bir alfabe ihdas edildi. Mesela, 1929'da Kırım'da toplanan İkinci Lengüistik Kurultayı'nda, "Kırım yazı dili, Ortak Yolak şivesine dayanacaktır" diye karar alınıyordu. Oysa, Kırım'ın kuzeyinde uzun bir geleneği olan Kıpçak yazı dili, güneyinde Kırım Türklerinin 1910'a kadar kullandıkları Osmanlı yazı dili vardı. Azerbaycan'da ise, özellikle 1910'lu yıllarda aydınlar arasında şiddetli alfabe ve yazı dili tartışmaları olmuştur. Bir kısım Azerbaycanlı aydın, İstanbul Türkçesinin yazı dili olmasını savunurken, bunlara karşı çıkanlar da mahallî Azerî ağızlarının yazı dili olması görüşünü ileri sürmüşlerdir. Tartışma, sonunda İstanbul Türkçesi ağırlık kazanır, fakat, 1930'lardan sonra durum yine değişmiştir.

1928-1930 arasında Sovyetlerdeki bütün Türk toplulukları, "Birleştirilmiş Yeni Türk Elifbası" adlı, Latin esaslı alfabeyi kullanmışlardır. Ancak, Stalin, 1937-1940 yılları arasında, Türklerin alfabelerini birer birer değiştirdi. Türk boyları için yeni yeni, hepsi birbirinden farklı kiril esaslı alfabeler yapıldı. Böylece, Türkler birbirlerinin yazılarını okuyamaz, yazılı iletişim kuramaz hale geldiler[1]. Sovyetlerde Türkoloji araştırmaları da dikey zeminde değil, yatay zeminde sürdü gitti. Yani, ortak noktaların bulunduğu tarihî yazı dillerinde değil, farklılıkların daha iyi ortaya çıktığı ağızlar üzerinde çalışmalar yoğunlaştırıldı.

Sovyetlerde uygulanan bu siyaset, aslında dilbilimin konusu değil. Amerika'da yeni yeni gelişmeye başlayan politiko-lingüistik'in konusu. Yani, siyasî lengüistik.

Böylece, Türk dünyasında, İsmail Gaspıralı'nın başlattığı "dilde birlik" düşüncesi, Çarlık ve Bolşevik idarelerince engel olunmuş; 20. yüzyıla kadar esaslı iki yazı dili geleneğine sahip olan Türk boyları birbirlerinden koparılmışlardır.

GASPIRALI'NIN HEDEFİ NE DERECE GERÇEKÇİDİR?

Gaspıralı'nın başlattığı "dilde birlik" düşüncesinin dilbilimsel temelleri var mıdır, yoksa, bu bir gazetecinin bilimsel olmayan öngörüleri midir?

Türk dili tarihi, bize, Gaspıralı'nın düşüncelerinin aslında hayal olmadığını göstermektedir. Bilindiği gibi, Türkler, belgelerle takip edebildiğimiz kadarıyla Göktürkler, Uygurlar ve Karahanlılar çağında bir tek yazı diline sahipti. Farklı ağızlarla konuşan insanlar, yazıyı aynı "üst dil" diyebileceğimiz, bir dille yazıyorlardı. Karahanlı çağından sonra, Türk dünyasında esaslı olarak üç edebî şive ortaya çıkmıştır. Batıdaki Oğuzlar Osmanlı Türkçesini, Orta Asya'daki Oğuzlar, Uygurlar ve lehçeleri Kuzey grubuna giren Kazaklar ve Kırgızlar Çağatay yazı dilini, Kuzeydeki Tatarlar, Başkırtlar, Kazan Türkleri, Mısır'daki Memluk-Kölemen Kıpçakları da Kıpçak yazı dili kullanmışlardır. Böylece, Türk dünyasında, 15. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar, Türkler üç lehçe ile yazmışlardır. İşte bu yüzden, Gaspıralı, basın-yayın faaliyetlerinin gelişmişliğini de göz önünde tutarak, bu üç yazı dilinin "bir" yazı dili haline gelebileceği düşüncesini ileri sürmüş ve *Tercüman* gazetesiyle bunun adeta bir "prova"sını yapmıştır.

Gaspıralı'nın fikirlerinin ne kadar gerçekçi olduğunu, 1990'lı yıllardan itibaren yeniden yapılanma sürecindeki Türk dünyasında gözlemlenmiştir. Türk boyları, aralarındaki onca asırlık ayrılığa rağmen, anlaşabilmektedirler. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin 12-20 Nisan 1992 tarihleri arasında beş Türk Cumhuriyetine yapılan gezi sonunda, geziye katılan 150 iş adamı, bürokrat ve gazeteciye uygulanan ankette, Türkçe anlaşma imkanı şu oranlardadır: Azerbaycan'da %88, Türkmenistan'da %63, Özbekistan'da %60, Kırgızistan'da %39, Kazakistan'da % 26'dır. Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun hocanın kanaatine göre de, Türk lehçelerini Türkiyeli bir Türkün anlayabilmesi için, Azerbaycan Türkçesi için birkaç gün, Türkmence ve Özbekçe için bir hafta, Kırgız, Kazak ve Başkurt Türkçeleri için de bir, bir buçuk ay gerekmektedir.

Çuvaş Türkçesi ve Saha (Yakut) Türkçesini bir tarafa bırakırsak, Türk lehçeleri bir kaynaktan gelmektedirler. Türk dilinin ilk yazılı belgelerinden itibaren bu lehçelerinin gelişme seyirlerini takip edebilmekteyiz. Yine Kaşgarlı Mahmud'un 11. yüzyılda yazdığı Divanü Lügati't-Türk adlı anıtsal sözlüğünde bu lehçelere ait dil verileri yer yer boy isimleri ile zikredilmiştir. Türk dili, 11. yüzyıldan sonra farklı coğrafyalarda üç büyük yazı diline (Osmanlı, Çağatay, Kıpçak) ayrılmıştır. Buna rağmen, kelime hazinesi dışında bu lehçeler arasında fonetik, morfolojik ve sentaks bakımından dilin karakteristiğini etkileyecek esaslı ayrılıklar olmamıştır.

Azerî Türkçesinde, fonetik yönden farklılık olarak, bizim Anadolu ağızlarında da çok yaygın olan k>g değişmesi (*kapı > gapı*), Arapçadan ve Farsçadan gelen kalın sıralı kelimelerin ince sıraya geçmesi (*müellim*...) dışında esaslı farklılıklar bulunmamaktadır. Türkmen Türkçesinin en önemli farklılığı uzun ünlüler ve peltek ünsüzlerdir. Bir de f>p değişmesidir (*fikir > pikir*...) . Özbek Türkçeninin temel farklılığı yuvarlak a'ların olmasıdır. Uygur Türkçesinde ise normalden kısa olan ı ünlüsünün i'ye değişmesi bir özellik olarak göze çarpmaktadır. Kırgız Türkçesinin en önemli özelliği yuvaklaklaşmadır. İlk hecedeki yuvarlak ünlüler, sonraki hecelerde bulunan düz ünlüleri yuvarlak hale getirirler. Yine, kelime başında y>c değişmesi de bu lehçenin tipik özelliğidir. Kazakçada en önemli fonetik özellik ş>s değişmesidir. Kırgızcadaki y>c değişmesi burada y>j halinde gerçekleşir. Yine, Tatar ve Başkurt Türkçelerinde, Kıpçak grubunun diğer lehçelerindeki değişmelere benzer ufak tefek fonetik değişiklikler bulunmaktadır.

Türk lehçeleri arasındaki morfolojik farklılıklar genel anlaşmayı etkilemeyecek derecede talî unsurlardır. Temel kelimeler bakımından da Türk lehçeleri arasında çok büyük or-

tak noktalar vardır. Sovyet döneminde Türk lehçelerine Rusça birçok kültürel alıntı sözcük girmiştir. Bunlar bir ara Türkçe sentaksı esaslı biçimde etkileyecek şekilde çoğalmış olmasına rağmen, şimdi, millî dile dönme hareketleriyle söz konusu alıntılar azalma yoluna girmiştir.

Bunlar bize göstermektedir ki, Türk dili aslında, çok geniş bir coğrafyada, uzun bir tarihî zaman dilimi içinde çok çeşitli lehçelere ayrılmış olsa da kendi temel özelliklerini hep korumuş bir dildir. Dolayısıyla bütün Türklerin bir yazı dilinde birleşmesi için dilin kendi iç dinamikleri açısından büyük bir engel yoktur.

O, yalnızca Rusya Türklerinin değil, aynı zamanda bütün Türk dünyasında, eğitim reformun gerçekleşmesinde ve millî dil bilincinin uyanmasında öncü rolü oynanmış bir önemli inkılapçıdır.

Sonuç olarak, Gaspıralı, geçen yüzyılın sonunda tarihî çok iyi "okumuş" bir Türk aydınıdır. Onun, dilde ve eğitimde başlatmış olduğu aydınlanma hareketi, Türk dünyasının batı medeniyeti ile yarışma niyetini, azmini ve mücadelesini göstermiştir. Ondan yüzyıl sonra, yaktığı uygarlaşma ve birlik meşalesinin ışıkları, bütün Türk âlemini aydınlatmaktadır.

Kaynakça

"Gaspıralı İsmail Bey" *Türk Ansiklopedisi*, C. XVII, Ank. 1969, s. 162-163

"GASPIRALI, İsmail Bey" Hakan KIRIMLI, *TDV İA*, C. XIII, s. 392-394

A. Bican ERCİLASUN, *Türk Dünyası Üzerine İncelemeler*, (2. Baskı) Ank. 1997, s. 179-207

Altan DELİORMAN, "Ismail Gaspıralı ve Tercüman Gazetesi" *Türk Kültürü*, VI, Sayı 69, Ank. 1968, s.653-658

İhsan ILGAR, *Rusya'da Birinci Müslüman Kongresi",* Ank. 1990, XLII+518 s.

M. SARAY, *Türk Dünyasındaki Eğitim Reformu ve Gaspıralı İsmail Bey (1851-1914),* Ank. 1987

Nadir DEVLET, *İsmail Bey (Gaspıralı),* Ank. 1988, 139 s.

Nadir DEVLET, *Rusya Türklerinin Millî Mücadele Tarihi (1905-1917),* Ank. 1985

Dipnot:

[1] Bazı, safdil –yahut bizim daha ötesine dilimiz varmadığı ve izanımız yetmediği için öyle nitelediğimiz- aydınlarımız, Türklere uygulanan bu farklı alfabelerin "dilbilimsel bakımdan doğru" olduğunu savunmakta, her Türk boyunun yazı dili oluşturabilecek kadar "birbirinden ayrı" dilleri bulunduğunu, alfabenin değiştirilmesinin de bu anlamda doğru olduğunu savunmaktadırlar. Onların şu soruya cevap vermelerini istiyoruz: Gürcülerin ve Ermenilerin alfabeleri niçin değiştirilmemiş ve bunların farklı ağızları, niçin "yazı dili" haline getirilmemiştir?

DAMLALAR...

Aklın başımı ateşledi
Yüreğimde hercai bahar kokusu
Sözüm sıyrıldı geceden
Güneşte demlenir şimdi
Birlikte içelim

Gönlüm menekşe gözlerim yol kenarı
Dilimde tadımlık bayram şekeri
Uzat ellerini
Konuversin yediveren gökkuşağı

Haydi gel
Yıldızlarını toplayalım
Dallarımızda gülden umutlar
Üfle sesini bulutlara
Beraber yağalım

Bahçende yalnızlığın gölgesi
Nefesimde kısalır
Uzat gamzelerini
Gülüşlerinden sürelim

Ve sevgi bizsiz damla
Üşür zamanın içinde
Çalıp rüzgarın elinden
Yüreğimizde ısıtalım
Ki,
Yunus'ca günışığı çekeriz kuyulardan
Aksimiz vurur gökyüzüne
Kovalarımızda Hira'dan gülsuyu
Gel damlalarda yunalım...

Fitnat ERGÜL

Tokat-Elazığ Kültür Buluşması

İki şehir. Coğrafyamın iki gönül durağı!
Elâzığ ve Tokat;
Bizdedir acıların yumağı
Seferberlik türküleri

'Yemen' uzakta değil, içimdeki kor ateştir.
"Havada bulut yok, bu ne dumandır?!
Mahlede ölü yok, bu ne şivandır?!
Ana ben ölmedim bu ne figandır?!

Eli yemendir, gülü çemendir!
Giden gelmiyor, acep nedendir?!"

'Onbeşliler türküsü' koca bir 'ah'dır! Ahdımın kanatları yaralıdır.

"Hey onbeşli onbeşli
Tokat yolları taşlı
Onbeşliler geliyor
Kızların gözü yaşlı"

Bedrettin KELEŞTİMUR*

Milletleri millet yapan hasletleri yaşatan iki şehir! Tarihi de bir, talihi de bir olmuş! Kaderi de bir, kederi de bir olmuş! Tokat'tan, Mehmet Emin Ulu Yazdılar; "Onbeşliler Gidiyor Niksar`ın Fidanları" 1315'lilerin dramını anlatan romanı. Elâzığ'dan, Zekeriya Bican ve Lütfü Parlak yazdılar, "Yemen"'i, bu milletin belki de tarihte bir daha yaşanmayacak en içli romanını!

28-31 Mayıs tarihlerinde Tokat'taydık. Çok diri, çok canlı bir sivil hareket gözlemledik. Tokat Kent Konseyi, Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği şehirdeki bütün kurum ve kuruluşlarla el ele vermişler. 3 Temmuz 2008 Perşembe Günü Fırat TV Salonu'nda her iki ilin gönül sevdalıları baş başa verecekler. Şüphesiz ki, Fırat, kardeşim diyecekti Yeşilırmak'a! İkramımız,, "Su gibi aziz ol" hoş sedasıyla ünlenecek!

Elâzığ-Tokat İlimizle daha dün diyebileceğimiz günlerde birlikte gidiş gelişlerle 'gönül köprüleri' o kadar samimi, o kadar içten bir havaya büründü ki, birbirimizi daha yakından tanıma ve müştereklerimizle hemhal olmaya başladık. "Akıl hazinesi bilgi,/ Bilgiye sancaktar ilgi, /İpek böceğinde salgı, /Ölüme ferman takısı" şiirimizde de belirttiğimiz gibi bir nehrin iki yakasını tuttuk. Sular aktı aramızdan tebessümler yayıldı cümle diyarlara O tebessümlerle her iki ilimizin yazarları, şairleri, sanat dostları bir araya gelmişlerdi. Birlikte bir hoş seda oluşmuştu.

Evet; bir dönem, bir sayfa açılıyor. İnsanıma, yakın ve uzak komşuma, şehrime, şehirlerime, hatıralarıma, tarihime, talihime, coğrafyama şefkat ve merhamet nazarlarıyla bakma dönemi! Milletler, Kahramanlarıyla yaşarlar. O sebepledir ki, Kahramanlarınızı seviniz./ Birer gül gibi koruyun onları!/ Milletler, kahramanlarıyla yaşar.../ Onları sakın ha, öldürmeyiniz! /Yüreklerinizde her biri devleşsin!"

* *Gazeteci - Yazar*

Kahramanlar dedik! Her iki şehrimizde, 9 asırda açan destani şahsiyetlerden söz etmeliyiz. İçimizdeki, dehaları bir daha üşenmeden dillendirmeliyiz. İstanbul'un fethindeki Hacı Bayram Veli'nin manevi keşfinin, aynı berraklıkta, Hacı Bektaşi Veli'nin Tokat'ın fethinde nasıl tomurcuklandığını biliriz. Bizlere şahadet eden olayları bir araya getiriyoruz, tabir yerinde ise filmin karelerini birleştiriyoruz. Bir ortak ruh ortaya çıkıyor; Anadolu'yu vatan yapanlar, kılıçtan çok, gönüllere yöneldiler! Bu ruh bizim ruhumuz, bu güzellikler bizim güzelliklerimiz. Mustafa Necati Sepetçioğlu ismiyle bir fetih hikâyesini; kapısından, kilidinden, anahtarından, çatısından nasıl bina olduğunu dinlerim. Kendi tarihimden, ecdadımın ayaklarını yerlere sağlam basışından büyük keyif alırım.

Nazarlarım, tarihin en büyük savunma müdafaasını yapan Plevne kahramanına, Gazi Osman Paşa'ya gider. Evladıma, bu büyük bahadır Tokat'lıdır derim. O gözü dolulukla, Çanakkale Savaşının unutulmaz kahramanı ve Elâzığ Milletvekilliği de yapan İsmail Cevat Çobanlı Paşa'yı bir daha anarız. Büyük Taarruz, ecdadın zaferlerini kazandığı, Ağustos ayı olsun diyen, Yakup Şevki Paşa ne kadar biliniyor, o da malumumuz!

Elâzığ ve Tokat için bir yazımızda, 'bu coğrafyanın ikiz şehri' olarak tarihi benzerliklerini yorumlamıştım. Evliya Çelebi Tokat için, "Âlimler, fazıllar ve şairler yurdu" der. Harput'ta, bu coğrafyada ve İstanbul'da, 'ilmiye sınıfının ön planda olduğu şehir' olarak bilinir. Malazgirt Zaferinden sonra, 'yabancı işgali yaşamamış iki güzide şehir' Bizim, her iki yörenin insanı; "sakin, ağırbaşlı, vakur, çalışkan, yiğit, dürüst, kahraman, âlicenap ve fedakâr" olarak tanımlanır.

Her yılsonu okullarımızda canlandırılan, 'Kınalı Ali Destanı'nın iffet damarlarının Tokat'a, Zile'ye uzandığını biliriz. Bir aşk ki, bizlere iman boyasının en nezih tariflerini Allah'a kurban verilen cümle hissiyatını kendi rayihasında verir.

Tokat dedik, onu Harput'la aynı kadere ortak kıldık. Harput denince akla, Fırat'ı besleyen Karasu ve Murat Vadileri gelir. Tokat'la birlikte, tarihin kökleriyle bezenmiş, kalplere sükûn veren bir damar, gönüllerin rahmet ağını Kelkit Vadisini düşünürüz. Bizler, toprağa, sevgiden başka tohum ekmedik. Ezayı yar ettik, çileyi minnetle çekmedik. Gafleti sefalet, bir büyük afet gördük. Ne dille, ne şekvayla gönüller yakmadık! Birlikte, " Sevinci çarpmalı, üzüntüyü bölmeli, geçmişi çıkarmalı, yarını toplamalıyız.

Bir şiirimizde, "Fırat Nil'in kardeşi, Tuna'ysa yay kirişi/ Ok menzilinde takvim yapraklar tutuşturmuş/ Afşin'i, Danişmend'i, Mengücek'i, Artuk'u/ Edebi devlet için dört yana at koşturmuş./ Coğrafyadan vatana bir kutlu ve uzun yol/ Sade ok ve yay değil güzel dil konuşturmuş" diyerek fethin kapılarını bizlere açan yürek dolu yıllara yolculuk yapmıştık. O yolculuğumuz, vatan coğrafyasının dört bir yanına 'güzel dilimizle' devam ediyor.

Dostluk köprülerini şüphesiz pekiştiren en önemli adımlar, 'sivil hareketlerden' güç alarak beslenmişlerdir. Bu hareketin, aksiyoner hale gelmesinde, 'ortak aklın' 'ortak paydanın' çok önemli rolü vardır. Elâzığ'da 1992'li yıllardan itibaren Uluslar arası Hazar Şiir Akşamları, 2003 Tarihinden itibaren yapılagelen Türk Dünyası Hizmet Ödülleri bir yanda şehrin hafızasını zenginleştirirken, kendi coğrafyamıza sürekli sinerji veren tabir yerindeyse bir enerji hattı konumuna gelmiştir.

Tokat'ta, Simav'da, Elâzığ'da ve diğer şehirlerimizde yapılan şiir akşamları sadece şairle-

rin kendi aralarında birkaç şiir okuduğu akşamlar olarak düşünülmemelidir. Bu toplantılar, o kadar verimli ve o kadar aksiyonerdir ki, "dil'de, İş'te, Fikir'de Birlik" şuurunun al kanatları olurlar.

Burada sözümü noktalarken, Tokat'ta kendileriyle görüşme fırsatını bulduğumuz Yücel Çakmaklı'nın, "Türk Dünyası Sinema Günlerini" hayata geçirelim sözlerini bir daha dillendirmek isterim.

AYTMATOV'UN HATIRASINA!

Şair dostumuz, M. Faik Güngör belki de son yılların en güzel şiirlerinden birini kaleme aldılar. O şiirde, Aytmatov'la birlikte, Ulu Türkistan'ı bir daha hafızalarımıza taşıma fırsatını yakaladık. Şiiri zevkle, duyarak kalbi hislerle okuyacağınıza inanıyorum;

"Duman çöktü koca Tanrı dağı'na,
İlkbaharda kışa döndü yazları.
Düşürünce Aytmatov'u ağına,
Issık gölün havalandı kazları.

Türkistan'da duru akan pınardı.
Zulme karşı göğüs geren çınardı.
Kimliğinden kopanları kınardı.
İsterdi ki Manas çalsın sazları.

Âşıktı doğduğu Şeker iline.
Hayatında gem vurmadı diline.
Ölüm öldüremez böyle biline,
Karanlığa ışık tutan sözleri.

Tebessümün sürgün olduğu yerde,
Hüzün filizlenir büyür içerde.
Burada insanlar tutsaktır derde.
Onun için dilim, dilim yüzleri.

Dikenler içinde bir gül misali,
Kendi öz rengiyle sümbül misali,
Dertli, dertli öten bülbül misali,
Uyandırdı, uyuklayan gözleri.

Fırsat vermez felek bazı kullara.
Mahkûm eder çile yüklü yıllara.
Cengiz'ce seslenir bakar yollara,
"Selvi boylu al yazmalı" kızları

Elazığ'a geldi dört mevsim önce,
Hasret soluklandı, doydu gönlünce.
"Dilde birlik" dedi Başbuğ ölünce.
Ne yokuş tanıyın ne de düzleri."

ER SABAHLAR

Dillerimde kutlu hece
Kapadım gözümü dün gece
Geceler sükût denizi
Gecelerde gönül gizi
Diyorum bir dalıp ta uyusaydım
Uykularım içinde hasretimi, bulsaydım

Bulsaydım hasretimi
Öpseydim ellerini
Gönlümde olurdu, goncalar gül mevsimi
Öpseydim elini, tenini koklasaydım
Kızıl gül yaprağınca
Tutuşsaydım yansaydım

Yansaydım ateş dalıp
Yitseydim buharlaşıp
Kelebekler misali dönseydim fır dolanıp
Gözlerim bulak gözü
Teslim etseydim özü
Nisan yağmuru çiseleyip sinemde
Ağlayıp, ağlasaydım

Deseydim; Dilim dönerse eğer
Çürüyen, çöken beşeriyete izan ver
Akıl ver, ahlak ver
Derken bende, kendimden utansaydım
İsyankâr şu bedende
Öz ruha kavuşsaydım

Öz ruhum benden uzak
Yolunda bin bir tuzak
Deseydim ne olacak…? Halimiz
Dilim dolaşmasaydı konuşsaydım
Şöyle meltem yelleri alıp
Ferahlasaydım

Ferahlasaydım
Azad olup kirden pislikten
Kuşkanadı uçsaydı beden
Er sabahlarda hu çeken şadırvanlar
İnlerken gök kubbede ezanlar
Sağ yanımdan kalksaydım
Kıblegaha yönelip selamlar yollasaydım
Yesi Beylerbeyi'ne kalbimi bağlasaydım
Ve kutsanmış er kuşlukta
Ağlasaydım
Halime ağlasaydım
Halimize ağlasaydım

Ahmet DİVRİKLOĞLU

Elazığ'dan Pertek'e Bir Gecelik Sevda

M. Emin ULU*

Hayatın sonsuzluğuna uzanan yolları vardır, sonsuzluğun ötesine, öteler ötesine uzanan gönüller ve yollar vardır. Bir yıldız parlayışı kadar biteviye aşka hasret, varlığa hasret yollar… O hasretledir ki, evrenin var oluşundan beri galaksiler arasında nur dağıtır biteviye… Fakat kendi ışığa hasrettir… Varlığını, varlıklar bilir… O varlıklar varlığından habersizdir…

Bir damla su, Kubbe-i Hadra misali bütün semayı kaplar. Bir yürek, kuş gibi çırpınır uzaklarda, sevgiden bir kucak arar.

Ummanlar ortasında yürürsünüz bir kelebek gibi, bedeniniz yok olur, kanat takarsınız zaman ve zaman ötesine doğru… Semalar az gelir size, yüreğiniz uzanır masmavi bir suyun derinliğine…

Orada sevgiden bin bir cevher toplarsınız…

Tokat'ın dağlarında, Yeşilırmak'ın bağlarında, Almus baraj gölünün serin sularında yudumladığınız uhrevi cennet köşkleri gibi, belli belirsiz.

Yüreğiniz bir can kuşu olmuştur; sevgiye, barışa doymuştur, Elazığ'da, Harput'ta…

Pertek ecelerinde huzura kanat çırparsınız, yükselirken Keban semalarına…

Bir keklik olursunuz çıkarsınız Süpürgeç dağına… Yavrularınız peşinizde kekik kokuları devşirir… Dilfir toplarsınız el yordamıyla… Yüreğinizde Munzur dağından esintiler… Bir türkü mırıldanırsınız, Harput havasından… Alır götürür sizi tarih öncesi mekânlara… Dereleri, tepeleri, dağları aşıp, ufuklara ulaşırsınız. Murat'ın, Karasu'yun kaynağına uzanırsınız…

Orada rahmetten, merhametten, bereketten, dostluktan başka bir şey göremezsiniz.

Murat da, Karasu da dağları aşıp delicesine koşar bir sevda uğruna…

Başını vurur taştan taşa, ağıt yakar ağrımaz başlara…

Elazığ'da Zübeyde Hanım Caddesi

Hasretin, acının, umudun, sevincin ağıtı, Pertek Kalesinin yanaklarında masum saba rüzgârı olur, dolaşır ala şafaklarda…

Bir gece semayı fethe çıkarsınız rüzgârın eteklerine tutunup; Balakgazi yoldaşınız olur, Aziz şehrin semalarında…

Yıldızlar size yol gösterir, eğilir öpersiniz bayrağınızı kalenin sırtlarında…

Oradan Arap Babayı bulursunuz Harput'un başında… Bir köylü kadına ram olursunuz, baş

** Yazar-Kümbet Dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü*

Pertek'te Gün Batımı

veririsiniz sel olur, tufan olur, ovaları doldurursunuz; bir beni âdem uyarır sizi; siz gönülleri uyarırısınız; toplanır el, ayak, baş ve gövde bir mekânda…

Dindirir yürekteki korkuları, dindirir beşikteki sancıları.

Gülmezin tepesinde bir bilinmez serzeniş:

"Hangi densiz bu stili pestil etti, be yavu?" Güler misiniz ağlar mısınız, bu söze…

Harsingin Düzde freni patlatan Ali Seker tipinin fıkra öbekleriyle, tebessüm denizinde nice gönülleri serinletirsiniz…

Bir insan ki gülmek, güldürmekten başka marifeti yoktur. Erzurum'da Tiyo Dayı neyse, Pertek'te de Ali Seker sanki o…

Nereye gidiyorum, niçin gidiyorum, kime misafir olacağım, kiminle konuşup, kiminle buluşup, kiminle yarışıp, kiminle barışacağım? Diye aklınızda sorular yoktur. Karataş'ın soğuk yüzünü göremezsiniz Keban'ın yanı başında… Öte yakada yemyeşil bir cennet selamlar sizi?

Kaymakam Cihangir Güler'le Belediye Başkanı Kenan Çetin karşılar sizi dostça…

Bembeyaz martılar paylaşır derdinizi…

Batık bir şehrin üstünde destanlar dinleyerek gezip durusunuz, maviliğin derinliğiyle kaynaşmış gölün yüzünde…

Ya hiçbir şey düşünmezsiniz, ya her şey düşünürsünüz, bu asude mekânlarda… Acılı yürekler bekler sanırsınız dağların eteğinde…

Oysa kaysı, dut ve erik ağaçları selam durmuş, saygıyla bekliyordur, sizi gurubun ışıklarında…

Dost deyip geride bıraktığınız sevgileri, sevgilileri düşünürsünüz, düşlersiniz Pertek kalesinin burçlarında nazlı nazlı dalgalanan al bayrakta…

Kırk kişiye sorarsınız, kalenin efsanesini, kimse bilmez, bildirmek istemez… Akşam ışıklar kararmıştır, yürekleri aydınlık dolu insanların sofrasına sessizce kurulursunuz… Kırk birinci adamı bulursunuz Pala'nın yerinde… Hüseyin Hare anlatır bin bir dert ile derdini, dertlerini… Konuşur Pertek, zaman ötesinden… Camileri, taşınmıştır, suyun altından… Yüreklerde özlenen bir köprü vardır, onlarca metre derinlikte… Gönül köprüsü kurmak için çırpınan onca insan, yürek yüreğe olur, alacakaranlıkta, Namık Efendi'den Rahmana uzanan

alınlarla... Eller açılır, Çelebi camisinde, Sunguriye anlatır yalnızlığını, sessiz kaldırımların örselenen yanaklarında…

Kim bilir Pertek, Gazi Mustafa Atatürk'ü bile kendine bağlayan tarihi dokunun derinliğini, kim bilir? Tunceli'nin hâlâ kar yürekli tepelerin arasında, kim bilir ne acılar, ne sevdalar gizlidir?

Söyle Ey Pertek, hangi sırları saklarsın yüreğinde? Gecen neden bu kadar uzundur? Yıldızların neden böyle uzak durur, başucunda? Uykularını kaçıran kimdir? Biliyorum sende mahkûmsun bir sevdaya. Sen de çırpınıyorsun geceler boyunca… Sen de yürek yırtıyorsun dalgaların kanatlarında… Fakat bu gece bu işve, bu şen şakrak duruşun, bu cilveli bakışın nedendir? Söyle sırrın kimdedir? Bir canıyla dert küpü anaları anlatan gencecik kızda mı, oyunlarıyla yüreğimizi hoplatan gençler de mi; sazını yüreğine basan Öz'de mi? Yoksa büyülü gecenin ruhunu titreten Uzun Mehmet'in "Varvara"yı har harayla oynatmasında mı?

Söyle ey Pertek!

Bir gün senin de, benim gibi kalbin tekleyecek…

Sırrın nerdedir?

Bir gece boyu düşündüm, sevdanı…

Fırat'ın şahlanan sularını hayal ettim sararmış dağlarında… Suskunluğunu dinledim, çeşme başlarında… Çözdüm sırrını ey Pertek kalesi!

Sırını çözdüm!

Bir fırtına akşamı delikli heykelinin kıyamet için sur düdüğünü çaldığının gördüm. İşte o gece ben de uyuyamadım, senin gibi, uyuyamadım. Fırat üzerine yazılmış türküler okudum kurumuş dudaklarımla… Hayallerimi dolaştırdım, suların üzerinde, indim Mezopotamya'ya, Dicle'yle buluştum, kavuştum Şattü'l-Arap'a… Ummanlara yol buldum fütursuzca…

Arkamda acıları, feryatları, figanları bıraktım.

Hâlâ ağlayanlarım var, hâlâ ardımdan ağıt yakanlarım var.

Fırat mı kaldı şimdilerde?

Ummanlara dönüşmüş vadileri, dillerine bir hal olmuş anam…

Yürekler parçalanıyor dağ başlarında…

Yangınlara vuruluyorum, yiğidoların yollarında; bebeler bile çığlık çığlığa, Başbağlar'ın kucağında…

Yeter Fırat bunca acı, yeter bunca feryat!
Artık şahlansın barışa kanatlanan kırat!
Onulmaz yaralar açtın yıllarca yüreğimize
Yak yık kini, at nefreti, sevgiye aç kanat!

Bak Pertek, açmış bağrını sevgiye barışa
Gül devşirir bağları bir baştan öbür başa
Vursa da başını taştan taşa namert eller;

Pertek sen tarihinle öğün, binlerce yaşa...

08.07.2008 Tokat

Selam size Ey Harput'un sevdalı güzel insanları Şener Bulut ve Bedrettin Keleştimur Kardeşlerim...

Selam size Elazığ'ın sonsuza uzanan dost yürekli insanları...

Selam Kebanlılar, selam Pertekliler ve güler yüzlü bütün güzel insanlara...

(3-5 Temmuz Elazığ Tokat Kültür Buluşması)

DUYDUM Kİ HASTA

Gurbette sevdiğim duydum ki hasta
Canımı canına veresim geldi
Sevgili ıstırap, sevense yasta
Ömrümü yoluna seresim geldi

Beyaz güller gibi solmuş yanaklar
Kollarım boynuna sarasım geldi
Ateşten bir parça olmuş dudaklar
Dudaklardan güller deresim geldi

Alev alev olmuş teni yanıyor
Alnında ıslak bez olasım geldi
Halini bildikçe kalbim kanıyor
Nazlı yar uğruna ölesim geldi

Sevgisiz ellerden olunmaz şifa
Hep yanı başında kalasım geldi
Derdimi ver bana süreyim sefa
Sevdiğim kollarda sorasım geldi

Diyor ki meleğim üzülme sakın
Duygular yaşlarla dolası geldi
Uzağı yürekte eğledim yakın
Aç gözün başının belası geldi

Melahat TURGUT

ALMUS'u YAŞAMAK

İsmet Bora BİNATLI*

Yazının başlığına bakınca birden duraklayacaksınız biliyorum. Almus'ta yaşamak ifadesi pek garip gelmez insana ama "Almus'u Yaşamak" gerçekten farklı bir merak uyandırıyor insanda.

Almus, Tokat ilimizin beş bin nüfuslu bir ilçesi. Halkının çoğu emekli ve genellikle yurt dışında çalışmış insanlar. Yaz aylarında birden bire nüfus bir kaça katlanır sıla-yı rahim görevinin yerine getirenler sebebiyle.

Ülkemizin en güzel vişnesi Almus'ta yetişiyor. Toprak bereketli. Karnın ne kadar çok yarar ise kazma ile bel ile (Aşık Veysel) insanlara o kadar çok ürün veriyor. Ancak çok büyük gayret gösterildiğini söylemek pek mümkün değil.

İnsanları kanaatkâr. Aza rıza göstermişler ve rutin yaşantılarını sürdürmeye devam ediyorlar. Fakat pek çok ilçeden bir farkı var Almus'un. Koca göl bir inci gerdanlık gibi takılmış gerdanına. Bir başka hayatiyet veriyor çevreye. Bir damla su bin hayat kabilinden, bir yanda çevre güzelliği bir yandan baraj sebebiyle enerji ve öte yandan harika bir tabiat manzarası.

Göl kenarında yapılmış birçok havuzla leziz alabalık yeme şansı bir başka lütuf Allah'ın o yöreye verdiği.

Almus'a iki yıl önce, Tokat'ta düzenlenen bir şiir etkinliği sebebiyle, o zaman İLESAM yönetim kurulu üyeleri olarak M. Nuri Parmaksız ve Merhum Hüseyin Yurdabak'la birlikte gittiğimizde bir gün sonrası gezi programında uğramıştım. Önce esnaftan bazılarına uğrayıp sohbet etmiş, bir fincan çaylarını içmek ve o dost yürekleri yakından tanımak fırsatı bulmuştuk. Sonra öğlen göl kenarında alabalık yemiş ve etrafı gezip akşam tekrar Tokat'a dönmüştük.

İçimde hep güzel bir hatıra olarak sakladığım günlerden biri gibi duruyordu Almus.

Mayıs ayında, dostum güzel insan, Almus'un yetiştirdiği hizmet adamı Emin ULU arayıp 11 Temmuz günü Almus'ta bir şiir dinletisi yapacaklarını ve beni de aralarında görmek istediklerini söyleyince gerçekten çok sevindim. Bir yanda aksi bir tarihe geliyordu çünkü ben Ayvalık'ta tatilde olacaktım, öte yandan Almus'u yeniden görmek ve en önemlisi sevgili Emin ULU'ya hayır demem mümkün değildi.

Ayvalık'tan yedi yüz km. yol kat edip Ankara'ya ve ertesi sabah da değerli edebiyatçı M.Nuri Parmaksız'la birlikte Ankara'dan Tokat'a hareket ettik. Tokat'ın edebiyat sevdalısı ve hizmetlisi kardeşim Hasan AKAR, her zamanki gibi yine bizi otogarda karşıladı ve öğretmen evine götürdü. Orada Samsun'dan, Bursa'dan, Yozgat'tan ve diğer illerden gelen gönül dostlarıyla tanışıp kaynaştık, akşamüstü de Almus'a geçtik.

Önce genç ve yakışıklı kaymakam Tolga TOĞAN'ı makamında ziyaret ettik. Ardından Belediye Başkanı H.Hüseyin ARIKAN'ın makamında yerli mamül vişne, şeftali v.s meyveler yiyerek beldenin meseleleri üzerinde hasbihal ettik. Akşam yörenin vazgeçilmezi Alabalık yiyerek her iki idarecinin de katılımı ve biraz daha şairlerle kaynaştığı bir ortamdan sonra Belediyenin toplantı salonuna geçildi. Aynı saatlerde açık havada bir düğün olmasına rağmen davetliler salonu doldurmuşlardı.

Genç ve heyecanlı eğitimci Dürdane Aybek'in güzel sunuculuğu eşliğinde şiirler okundu., türküler söylendi, sazlar çalındı hatıra resimleri çektirildi ve çok güzel bir gecenin sonunda belediyenin üst katında başkanın yaptırdığı misafirhaneye çekildik.

Ertesi sabah Eski Almus Milli Eğitim Müdürü Emekli Yılmaz Aydın ve Eşi Zübeyde Hanımın konuklarıydık. İtina ile bakılmış yemyeşil bir bahçede sabah kahvaltısına davet edilmiş-

* *Şair-İlesam Yönetim Kurulu Üyesi*

tik. Bazı arkadaşlar kahvaltıdan önce bahçedeki dut ağacının silkeleyip dut yemeyi, bazıları dalından şeftali koparıp yemeyi tercih ettiler. Tabiki önemli olan bu teferruatlardan ziyade ev sahibinin ikram eden olmaktan duyduğu hazzın bize yaşattığı güzellikti.

İşte o zaman Almus'ta yaşamanın ne olduğunu bir kere daha anlıyor insan.

Belki bu etkinlikler Almus'ta geleneksel hale getirilecektir. İyi de olur. Ama bütün faaliyetlerin sonucunun ne olduğunun belediye başkanı Mimar H. Hüseyin ARKAN'IN gece yaptığı konuşmasının bir paragrafında saklı olduğunu bir kere daha tespit etmek ayrıca üzerinde durulması gereken bir husustur.

Başkan diyordu ki: "*Ben belediye başkanı olarak gecemi gündüzüme katarak beldenin imarıyla uğraştım. Çok şeyler yaptım, yapmaya da devam ediyorum. Yaptıklarımdan dolayı vicdanen rahatım ve Allah katında da sorumluluğumu çok iyi biliyorum. Yüreğimde her zaman görevimi layıkıyla yapabilmenin huzuru ve inancı vardı.*

Fakat bu akşam bir şeyin farkına vardım ki bütün bunları yaparken sosyal etkinlikleri ihmal etmişim. Siz şairler, bu akşam bunun ne adar önemli olduğunu gösterdiniz bana hizmet alanında yeni bir ufuk açtınız. Bu sebeple size ayrıca müteşekkirim"

Kaymakam Tolga TOGAN Beyin latif sözleri de biz ziyadesiyle memnun etti.

İşte sevgili Emin ULU ve kardeşimin ve yine güzel insan Hasan AKAR'LA birlikte gerçekleştirdiği ve bir gün içinde gidiş-dönüş iki bin iki yüz kilometre yol kat etmemi asla gözümde büyütmeyen bu etkinliğin bende bıraktığı sonuç bu oldu.

ALMUS'U YAŞAMAK... Hem de doyasıya...

Şunu da itiraf etmeliyim ki özellikle programın yükünü çeken Eczacı Mustafa Arslan'a ve İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Hüsamettin TURAK ile Çevreli Belediye Başkanı Hüseyin ULU'NUN bizleri yalnız bırakmaması ayrıca bizim için büyük bir onur olmuştur.

Bu duyguyu tüm edebiyat gönüllülerine, bedii zevk erlerine tavsiye ederken aynı duyguları bir kez daha yaşamamıza sebep olan sevgili ULU ve AKAR kardeşlerimi tebrik ediyor ve muhabbetle kucaklıyorum.

Almus'un güzel insanlarına ve onların güzelliklerini sindirmiş aynı güzelliği dışa vuran değerli yöneticilerine de muhabbetlerimi sunuyorum.

Bura Vatandır...

Sona ÇERKEZ*

Bura vatandır deyende ben Türkiye'ni nazarda tuturam. Evveller vatanımın sadece Azerbaycan olduğunu düşünürdüm ve bana öyle gelirdi ki, Azerbaycan kadar hiçbir ülkeyi sevemem. Türkiye'ye gelene kadar böyle idim. Dört günlük Türkiye seferim gösterdi ki, ben önceden fikir söylemek de yanılmışım. Şimdi gördüm ki, benim iki vatanım var:- Azerbaycan-Türkiye. Biri ana, biri ata vatanımdır. Anne-babanı iki sahile benzetirler. Çocukların elleri her iki sahilden tutuyor, bu sahillerden güç alıyor. Benim de ellerim bu iki sahilden-kıyıdan tutup, o kıyılar Türkiye ve Azerbaycan'dır. Ata vatanımı görüşüne geç geldim, ama bu benden asılı değildi. Hayat beni sınavdan sınava attı. Ömrünün genç çağında üniversitede hocalık yapan, Azerbaycan folkloru hakkında faydalı incelemelerde bulunan, değerli ilmi eserler yazan kocam Doç. Dr. Çerkez Kuliyev bir otomobil kazasına kurban gitti. Rahmetlik kocamın (ona sadece koca demek ruhunu incitmek demektir, o benim sadece kocam değildi, en yakın sırdaşım, en sevgili arkadaşım idi) en büyük arzusu İstanbul'u görmek idi, maalesef, talih öyle getirdi ki, o görmedi, geç olsa ben gördüm. Beni ise kim çağırdı Türkiye'ye biliyor musunuz? Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği . Şimdi onlara nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Onlar beni Türkiye'ye çağırmakla sadece beni sevindirmediler, bu gün hak dünyasında uyuyan can dostum Ç. Kuliyevin de kutsal ruhunu sevindirdiler . Tokat'ta rüyama girdi kocam. Ne kadar mutlu idi. Haberi olmuştu benim Türkiye'ye gelmeyimden. Onun senelerce yüreğinde gezdirdiği arzunu ben hayata geçirmiştim. Nasıl da sevinmesin.

Bir gün Bakü'deki evim telefonum uzun-uzun seslendi. -Hayır ola-deyerek telefonu kaldırdım. -Allah'ım, benim Türkçemle, ama bir az farklı bir insan konuşurdu benimle:- Ben Hasan Akar, Tokat'tan arıyorum, Sizi Tokat'a Şairler Şölenine davet ediyoruz. Konuşma bitti, bir anlığa lal oldum, konuşamadım. Doğrudan da ben demeye söz bulamadım. Ve bir gün Ankara Esenboğa Havaalanında arkadaşım T. Aliyeva beni karşıladı. Ayağım toprağa değen gibi eğilip bir avuç Anadolu toprağı aldım, kokladım, öptüm. Bunu birkaç defa yaptım. Çerkez'imin yerine, yatakta son günlerini yaşayan ve yeni kayıp ettiği evladı yüzünden her gün hak dünyaya gitmesi için Allah'a yalvaran babamın yerine, "keşke ben de seninle gedip Türkiye'ni görseydim" deyen Annemin, evlatlarımın ve torunlarımın yerine, arkadaşlarımın yerine döne-döne öptüm Anadolu toprağını. Bu toprak şehit kanıyla suvarılmış topraktır. Bu toprak her an öpülmeli, baş üzerine koyulmalıdır. Nasıl der şairler:-Bu toprak altında kefensiz yatanlar var, ama Anadolu toprağı onların kefenidir, özü de gelinlik kadar pak, ter-temiz bir kefenlik. Anadolu rüzgârları onlar için dualar okuyor.

Ben Tokat'a geldim, o uzun yolu bir defa da olsun gözümü yummadım. Hâlbuki gece idi, onsuz da karanlık gecede bir şey göre bilmiyordum, ama yine uyumadım. Bakıda kendime söz vermiştim, Türkiye'ye geldim, uyumayacaktım. Uyumadım. Tokat'ta otogarda bizi Hasan Akar karşıladı. İlk "merhaba"sından bana Baku'ya telefon açan sesi tanıdım:- Hasan beysiniz- dedim. İlk "merhaba", Türkiye'ye ilk geliş, geldiğim ilk şehir Tokat. "Köroğlu" destanında Eyvaz'ın Tokat seferini hatırladım. Bu da benim Tokat seferim. Eyvaz'ı Tokat. 'a turna teli getirmişti, beni Tokat'a şiir, sanat sevgisi getirmişti. Eyvaz'ı zindana atılar Tokat'ta turna teli için. Tokat benim de kalbimi, ruhumu aldı elimden. Güzelliği, dost sevgisi, mihribanlığı ile Tokat varlığımı aldı elimden. Tokat için ne desem, ne yazsam yine azdır. Tokat'taki şair

---

* *Bakı Devlet Üniversitesinin Öğretim Görevlisi, Araştırmacı - Şair*

dostlarımın dikkati, kaygısı beni yeniden hayata bağladı, çünkü son yıllar hayatım çok keşme-keşli oldu. Hayattan aldığım manevi darbeler kalbimin çocuk kalbine dönderdi, gözlerimin nuru gitti. "Can deyip-can işittiğim dostlarımın çoğusu benim gözyaşlarımı görüp gülenlerin ve üst düzeyde olanların yanına koştular. Belki de böylesi daha iyi oldu. Ben iyini kötüden ayıra bildim. Etrafımda vefalı, dostluğu başı üstünde tutanlar kaldı. Bu gün Tokatta ve Türkiye'de olan dostlarım mehz böyle insanlardır. Bu dostlarımın sayesinde ben dünyanın en mutlu insanıyım.

Yine de Tokat. Sözümün ilki de Tokat, sonu da Tokat. Türkiye'ni Tokat'la tanıdım. Nasıl da unuta bilirim Tokat'ı. Tokat'ta ilk gün müzeleri, görmeli yerleri gezdik. Ne gizledim, Tokat'ın doğası doğduğum Batı Azerbaycan'dır. Allah'ım, ne zengin doğası var Tokat'ımın. İki göle seyahat ettik (Maalesef, şimdi adlarını hatırlamıyorum). Birinin kıyısında gezdik, birinde balık yedik. Birinci gördüğüm gölün etrafındaki çiçekleri, ağaçları hiç unutmam. Bir de orada gezerken hem dostlarla sohbet etmek (çünkü zaman çok kısıtlı idi), hem de oradaki çiçekleri birce-birce öpmek, koklamak istiyordum. Kökleri dışarıda kalan, ama yine de ayak üstü dimdik duran ağaca hesedle baktım, kendimi onunla kıyasladım. Benim başıma son zamanlar çok facialar geldi, şimdi bu ağaca bakıp ayaklarım üste dimdik durmalıydım. Zorla kayanı tırmanıp ağaca ulaştım, dallarını, yapraklarını öptüm, okşadım, söyledim:- Senden örnek alacam, sana benzeye cem, senin gibi onurlu, kurulu ola cam. O ağaç aynı zamanda Tokat'ın simgesiydi. Tokat'ın da başına çok belalar gelmiş, ama yine de Tokat kalesi düşmanlara meydan okumuş. Tokat'ta Mevlevihane müzesini gezdim. Kulağıma Mevlana'nın bütün dünyayı sevgi ve barışa sesleyen sözleri geldi:- Kim olursan ol, yine gel, bizim kapımız Hakk kapısıdır, her kesin yüzüne açıktır. Bunu işitirken sanki içimde bir ateş alevlendi:- Allahım, bu ülke ve onun dehaları her zaman kapısını dilindeni dinindeni ırkından asılı olmayarak her kesin yüzüne açmış, şimdi terör ondan ne istiyor? Böyle hümanist bir ülke, halk günahsız kurbanlar vermeye hak ediyor mu? Kalbim yandı bu olaylardan. Şair dostlarım bizi el üstünde tuttular. M. Emin Ulu, Remzi Zengin, Hasan Akar ve hepsi. Aynı zamanda onların ailesi sağımızdan-solumuzdan çekilmediler, ana-bacı gibi dikkat gösterdiler. Eski ve güzel bir handa (Azerbaycan da bu hana Kervansaray -derler.) şiir şöleni geçirildi. Han nazlı gelin gibi süslenmişti. Bütün yerler dolmuştu, çok insan ayak üste idi. Böyle göründü ki, Tokatlı insanlar şiir- sanat vurgunudurlar. Sanki o gece Tokat'ın taşı, toprağı da sevinirdi. Sanki o gece rüzgarlar bir farklı esiyordu, gökteki yıldızlar sevinçten kol-kola halay çekerdi. Ben o gece Tokat'ta bir farklı güzellik gördüm, belki bana öyle geliyordu, çünkü Tokat'ı ilk defa görüyordum, Tokat benim Türkiye'ye açılan kapım olmuştu, Türkiye'nin sevgisini, güzelliğini orda gördüm. Şiirimi okudum, konuşma yaptım, ama o kadar heyecanlı idim ki, onların hiç biri hatırlamıyorum. Hatırladığım Tamilla Hanımın elinde salladığı Türkiye-Azerbaycan bayrağı, bir de Tokatlıların yüzünde, gözlerinde olan kardeş sevgisini gösteren ifadeler idi. Gördüğüm sadece bunlar. Konuşmamı yaptıktan sonra Vali beyin elimi sıkması, güzel sözler demesi şimdi bana hayal gibi geliyor. Her kes bana yaklaştı, kutladı. Bunlar bana garip gelirdi, akı, ne konuşmuştum ki… Tokat Öğretmen Evinin ter-temiz, konforlu, rahat odasında, rahat yatağımda yine uyuyamadım. Hem sevinçten, hem kederden. . Bana gösterilen dikkat ve gaygının sevinci ve Tokat'tan, dostlardan ayrılmanın kederi…

Sabah her kes otogarda idi. Bizi uğurlamağa gelmiştiler. Gözlerde ayrılığın, hasretin yaşı, yüzlerde dost sevgisinin sevinci. Ben de, onlar da gözyaşımızı gizletmeye çalıştık, ama beceremedik. Olsun, keşke göz yaşlarımız böyle aksaydı. Buna mutluluk göz yaşı derler. En çok gözyaşı döken Bilgecan oldu. Hasan Akar kardeşimizin kızı. Mavi gözlerden pembe yanaklara akan gözyaşları herkesi duygulandırdı. Emine Akar temkini korudu, sakince kulağıma fısıldadı:- Yine bekliyoruz, bunu gelmekten saymayın, çok acele ettiniz. Haklı idi Emine bacım. Acele ettim, nedeni vardı, canım babam kardeşimle Kocamın görüşüne gitmek için kervana koşulmuştu, belki de Yahya Kemal Beyatlı'nın sessiz gemisinde yerini almıştı. Son nefesine yetişmeli idim Canım Babamın.

Onu sessiz gemiye ben bindirmeli idim, babam böyle istemişti, öyle de oldu.

Eskişehir'e geldim. Yunus aşkıyla geldim. Şiirleri elimden düşmüyordu Yunus'un. Dilimde Yunus mısraları:

Ben gelmedim dava için
Benim işim sevi için.
Dostun evi gönüllerdir,
Gönüller yapmağa geldim.

Ruhuna kurban olum Yunus Dede. Ne güzel demişsin: -Dostun evi gönüllerdir. Benim de kalbim Türkiye'deki dostların yeridir. Onları kalbime toplayıp gediyorum Azerbaycan'a. En değerli servetimi-gönlümü dostlarıma verdim. Eskişehir de Osman Gazi Üniversitesine gittim. Hocalarla, öğrencilerle görüştüm. Fen Edebiyat Fakültesi dekanı Prof. Dr. H. Buttanrı, Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Doç. Dr. M. Buttanrı, Doç. Dr. C. Özgür, Doc. Dr. M. Dayanc, Doç. Dr. İ. Şanlı, Dr. D. Erenoglu ve başkaları. Herkes sanki beni bin yıllardır tanıyor. Hayli şiir-sanattan sohbet ettik, görencilerin çok sayıda sorularına cevap verdim. Her kes Azerbaycan'ı merak ediyor, görmek istiyor. Her kesin dilinde Karabag. Tokatta olanda Hasan Akar da Karabag'dan konuşdu, "Harı Bülbül" şiirini okudu. Ne güzel anlatırdı Hasan Bey harı bülbülün efsanesini. Osman Gazi'de de Tamilla Hocanın öğrencileri de Karabag'dan seve-seve konuştular. En çok Karabag'ın şiir-sanat oylagı olmasını söylediler. Bir bir şair ve yazarların adlarını çektiler, eserlerinden konuşdular. Natevanın, zakirin, aşık perinin, agabeyim bacının şiirlerini dediler . Natevanın hayatını, yaratıcılıgını birer-birer anlattılar. Bunları Tamilla Hanımın dersinde öğrendiklerini deyende uçmaga kanatım olmadı. Düşündüm; keşke her kes benim Tamillam gibi ülkesini, halkımızı böyle sevseydi.

Eskişehir'de Şair-Yazar, Araştırmacı Muharrem Kubat'la tanıştım. Onun Azerbaycan sevgisi karşısında baş eğdim, Muharrem Hocanın ellerinden öptüm. Çok güzel sohbet ettik, sohbetimizin evveli de, sonu da Türk dünyası ve Azerbaycan idi. Onu da deyim ki, Muharrem Hocanı Azerbaycan'da çok iyi tanıyor ve seviyorlar.

Ve son gün. Artık o gün canım kadar sevdigim Türkiye'den ayrılacaktım. Eskişehir'in otogarında Tamilla Hoca beni Ankara'ya uğurladı, eğer buna uğurlamak demek mümkünse. Bir birimize sarmaşıp ne kadar ağladık. Yol boyu gelincikli tarlalara baktım, gelincikleri dünyalar kadar seven can dostumu çerkezimi hatırladım. Gelincikler solana kadar masamın üstünde onun kendi elleriyle derdigi gelincikler olardı. Hasretle otobüsün ardından boylanan gelincikler sanki benden onu sordular. Ben ise onu koruyamadım dedim. Ezrayıl daha güclü çıktı, aldı, kaçtı-dedim. Bu da tarihlere ün salan, şehit kanı ile yazılan Türk tarihinin baş kahramanı olan Anadolu'nun güzeller güzeli başkenti Ankaram. Senin ne kadar hasretini çekti, güzel şeherim. Televizyonda ismini duyanda gözlerim yaşla doldu. Dudağım dokuz yerden çatladı. Şimdi görüşecektim onunla. Egilib seni öpecem, belke bundan sonra sana olan hasretim bir az hafifliyer. Sen koynunda dünyaca şöhretlli bir dehanı uyutursan. Ona her gün bizim adımızdan da ninniler okuyorsun. Onu üzülmeye koyma. O sadece senin koynunda değil, o her bir türkün kalbindedir. Bak, ben de onu onun çok sevdiği diyardan Azerbaycan'dan geldim, ona onun çok sevdiyi hazardan rüzgar getirdim, ona onun çok sevdigi Azerbaycan türkülerinin selamını getirdim. Beni aştı da Türk dünyasının ferhadı Prof. Dr. İsa Kayacan karşıladı. Zaten Tokat'a gederken de İsa Hocam beni uğurlamışdı. İsa hocamı görürken dilimden bu mani süzüldü:

Azizim yara sızlar,
Yürekte yara sızlar,
Yaralılar derdini,
Ne bilir yarasızlar.

İsa Hocamla ben aynı derdde idik. Her ikimizin sevgili yarımız bizi terk edip gitmişdi. Şimdi o da, ben de onları bulmak için her yeri arıyoruz, ama yine Yahya Kemal Beyatlı demişken: Görünür yerlerinden memnun ki, geri dönmürler. İsa Bey beni anıt mezara atamızın uyudugu mekana götürdü. Yolboyu Tokat'tan, benim Türkiye teesuratımdan, Azerbaycandan, İsa Hocamın oradaki dostlarından konuştuk. Anıt mezarın ezemeti karşısında lal oldum, konuşamadım. Ezemetli insanın- dehanın mezarı böyle olar- dedim. Ter karanfiller koydum atamın mezarına. Dualar okudum. Sanki ayaklarım heyecandan yerden üzülmüşdü. Döne-döne rahmet dedim ona. Bugünkü Türkiye senin eserindir atam dedim. Dünyaya

ün salan, dostu sevindirip düşmeni kederlendiren, günden güne gelişen bu ülke senin eserindir atam. Onu gözbebeğimiz gibi koruyacağız, sen rahat uyu dedim.

Atamızın özel eşyalarına baktım, dahiyane sözlerini okutum, Çanakkale savaşını gösteren sahnelere baktım. Kendimi o savaşın içinde duydum. Allahım, bu ülke evlatları aç-susuz, ilaçsız, çılpak neler yapmışlar? Bu ülkeyi nasıl korumuşlar, nasıl yükseltmişler . Onlar gözlerini kırpmadan bu vatan uğrunda tatlı canlarından geçmişler. Havaalanına kadar İsa Hocamla anıt mezarda gördüklerimizden konuştuk. Bu da son dakikalar. Birazdan üzerinde ay-yıldızlı üçrenkli bayragım olan mavi kuş beni sevdiklerimden ayırıp sevdiklerime kavuşturacak. Ayağımın biri gediyor, o biri yok. Gözümün biri gülüyor, o biri ağlıyor. Çünkü vatanımdan vatanıma gediyorum. Ama ne etmek olar. Bu hayatın kuralı. Esas mesele odur ki, her birimiz bu duygularla yaşayak. Türkiye ve Azerbaycan'ı vatan sayak. Ondan sonra her birimiz bu ifadeni demeye hak ederiz:

Ne Mutlu Türküm Diyene.

HÜLYALARIMIN ESİRİ

Korkuyorum
gözlerim dolu
kirpiklerim ıslak
konuşmak yasak...
zifiri karanlıklarımın
parlayan yıldızı
hülyalarımın esiri
gönül sarayımın hırsızı
sana olan sevdam bitmez
bu sevda bu yürekte tükenmez
sensizliğimin başladığı yerde
sessizliğimin başladığı yerde
gözlerim başlar konuşmaya
gözlerim de anlatamazsa
yüreğim boğuşur mısralarla.....
yine
su gibi akıyorsun kalbime
haykırıyorsun tüm benliğime
gönlüme vurup gittiğin günden beri
yüreğimde tutuklusun
nasıl da bensiz mutsuzsun
şairlik bu ya,delilik bu ya
korkuyorum yaklaşmaya
seni yazmaya sana dokunmaya
yine de korkularım faydasız
kim ne söylerse anlamsız
adın kazınmış bir kere yüreğime
zarar gelmez bileğime.....
hayallerinle avunurum
kalemimle konuşurum
ılık bir rüzgar estikçe yüreğimde
buruk bir acı yaşar
seni anarım
andıkça yokluğuna ağlarım
hüzün dolu dizelerim
çaresiz yollarını gözlerim
vuslat yakındır bilirim
seni bekler
seni özlerim

Nermin TERZİ

CUMHURİYET ERDEMİ

Cumhuriyet, dinler halkın sesini
O yoksa,monarşi saltanat gelir
Alt eder diktanın idaresini
Yoksula,yetime kol kanat gelir.

Emekçiyi koyar adam yerine
Hak verir köylünün alın terine
Harç koyar ülkemin temellerine
Alime, Arife can hayat verir.

Cumhuriyet yüce millet demektir
Hukuka dayanan devlet demektir
Saltanat keyfiyet zillet demektir
Hürriyet giderse istibdat gelir.

Cumhuriyet batmaz güneşe benzer
Atatürk'le ikiz kardeşe benzer
Uygarlığı sönmez ateşe benzer
Her taraftan, ince bir sanat gelir.

Cumhuriyet demokrasi kaynağı
Güneşe uzanan tek gönül bağı
Özgürlük, hak, egemenlik ocağı
O yoksa ne rahat ne huzur gelir.

Süreyya KAYA

Bir Yanda İnsan Bir Yanda İnsanlık

Mahir ADIBEŞ*

Çocuklarımla, mayıs ayında Efes ve Meryem Ana evine bir yolculuk yaptık. Bu geziler; çocukları düşünmeye, araştırmaya sevk ediyor, fikir yürütmeye teşvik ediyor. Yaşamadıkları devirler için yorum yapıp insanlığın geçmişi hakkında gezerek görerek düşünmeleri hoşuma gidiyor.

Sabah erkenden evden çıktık. İlk durağımızı Efes olarak düşündük. Dolayısı ile otobandan çıktıktan sonra Selçuk'a gidip oradan Efes'e geçecektik.

Efes'e ulaştığımızda saat dokuz, dokuz buçuk civarıydı. Bizden önce gelenler vardı ama etraf henüz tenhaydı. Vakit erken olmasına rağmen hava sıcaklığı otuz dereceye yaklaşıyordu. Dolayısıyla sıcak ve sıkıcı bir hava erkenden başlamıştı. Hani biz baharın bu ayında, tarih ve yeşile doyacağımız bir gezi düşünürken sıcak ve bunaltıcı bir havanın olacağı daha sabah erkenden belli olmuştu. Hafta sonları kalabalık olur diye, çocuklar için okullarından izin alıp hafta içini seçmiştik.

Kapıdan girerken arabaya park parası aldıktan sonra iç geçişlerden öğrenciler için para almıyorlardı. Ama öğrenci olmayanlar için aldıkları fiyat, ülkemizde bir yeri gezmek için çok yüksek sayılır.

Efes, Ege'nin zengin topraklarının ortasında Bülbül Dağıyla Panayır Dağı arasındaki vadide kurulmuş. Zamanın en zengin tüccarlarının oturduğu, altı bin yıllık bilinen bir geçmişe sahip bir şehir. Eskinin dünya harikaları arasında bulunan, şehircilik olarak çağımıza parmak ısırttıran bu şehirde şu an oturan bir insan yok. Kuruluşunda ve geçmişinde ticaret ve sanatı, çok öne çıkaran Efes'in hayatında tanrılar ve tapınaklar olmasına rağmen buranın geçmişinde inançlar öne çıksa bile akıllı idareciler tarafından her şeyin insanlığın hizmetinde kullanıldığı kesindi. Şehrin ilk ilahi dinle karşılaşması da Meryem Ana'nın bu bölgeye gelmesiyle olmalıydı. Türkiye'de daha önce Tarsus, Lice, Kahramanmaraş ve başka bölgelerde de bulunan Yedi Uyuyanların bir tanesi de burada karşımıza çıkmaktaydı. Demek ki daha önce buralarda da dinler arası sürtüşmeler acımasız ve kanlı olmuştu…

Şimdi asıl sorgulamak istediğim şey bu şehirde yaşayan insanların ne olduğu? Kafamı hep buna yormuşumdur. On yıl önce buraya bir defa daha gelmiştim. O zaman Bülbül Dağı eteklerindeki yamaç evlerinde kazı yapıldığından girememiştim. Şimdi ise buraları ziyarete açılmıştı. Buranın girişinde öğrenci, yetişkin farkı olmadan yüksek bir ücret tahsil ediliyor. Yani girişte ödenen park parası, Efes'e giriş ücreti ve Yamaç evlerine giriş ücreti kişi başı yirmi beş Yeni Türk lirasını buluyor.

Bu evlerin görüntüsü ve desenleri günümüzden çok ileri, zengin bir süsleme sanatı içeriyor. Yani geçmişte şehrin çok ihtişamlı dönemler geçirdiği bu evlerden belli olmaktadır.

Aslında, şehir ilk girişten itibaren insanları büyülüyor. Taş yolların ve yol kenarındaki sütunların ihtişamı geçmiş hakkında bilgi vermekte. Büyük Tiyatro'nun karşısındaki Liman Caddesini ben hep tören yeri gibi düşünür; kafamın içinden, kralın önünde orduları yürütürdüm. Ama sonunda orası şehrin sadece bir caddesi olarak bu güne kadar antik görünümüyle gelmişti.

Büyük Tiyatro akıllara durgunluk vermekte!.. Sanatın o zamanki ihtişamı ve sembolüydü bu yapı. Hele o zamanki umumi tuvaletler ve kanalizasyonların bu güne kadar gelmiş olması bu şehrin muazzam alt yapısı hakkında düşünceye sevk etmektedir. Sık sık künkleri gö-

* *Şair-Yazar*

rülüyor gezerken! Bazısı bir yerlere istif edilmiş, bazısı ise yerlere döşeli olarak durmakta. Topraktan fırınlanarak yapılan su taşıma borularının sapa sağlam durması bu şehrin çok modern bir yer olduğunu göstermektedir. Parlamento binaları, toplantı salonları ve insanın en gerekli ihtiyacı olan tapınaklar zengin ve haşmetli bir görünümüyle ortaya çıkarılmıştı.

Romalılar döneminde yaşayan bu şehir ondan sonra neden terk edildi? Eğlence yerleriyle öne çıkan şehre, o dönemlerde Atina ve Kudüs'ten bile ziyaretçilerin gelmekte olduğu da biliniyordu. Şehir İyonlar, Yunanlılar ve Romalılar arasında el değiştirmekteydi. Onun için ilk çizgileri daha çok şark çizgilerini andırsa da (iyon) daha sonra Yunan ve Roma figürleri içermekteydi. Kütüphane varlığı ve görüntüsüyle eğitime çok önem veren bir görüntü sergilemekteydi. Bir kere heykel ve caddelerin düzenli yapılışı ve sanatı içermeyen bir taş bile konulmaması, çeşmelerin yer seçimleri şehir mimarisi ve sanata önem verdiklerini göstermekteydi. Aydınoğulları bu bölgeye geldiğinde burasının boş olduğu anlaşılıyordu ve yeni yerleşim yeri Selçuk olarak öne çıkıyordu.

Biz gittiğimizde kütüphanenin önünde roma giysili birinin heykel yontması ve orada İzmir Sanat Tiyatrosu oyuncularının sergilediği gladyatörlerin gösterisi vardı. O zamanki yönetici ve seyircilerin makyaj ve kostümleri güzel bir görüntü veriyor ve öğlene doğru kalabalıklaşan seyirciler tarafından ilgiyle izleniyordu.

Bu oyun, yörenin geçmiş zenginlikleri ve sosyal yapısı hakkında bize ipuçları vermekteydi. Şimdi gelelim Efes'in insanlarına… Durup dururken bu şehri lanetleyen kimdi? Üstelik burada Yunanlılarda olduğu gibi çok fazla tanrıların öne çıkmadığını görüyorduk. Başka milletlerin, zaman zaman el değiştirip halkını sürdüğü de bilinen gerçekler arasındaydı. Böyle de olsa yerine yeni insanlar geliyordu. Üstelik dünyanın o zamanki en güzel şehriydi. Hadi savaşta yerli halkın hepsi öldürüldü diyelim, fethedenler burada neden oturmadı? Ya da bir hastalık salgını mı bütün yaşayanları yok etti? Peki, neden buraya sonradan birileri gelip yerleşmedi? İşte o zamanlar dini inançlar öne çıkıyordu! Lanetli şehir. Lut kavmi gibi yere gark olup gitmemiş ama ıssız bir yere dönüşmüş olamaz mıydı? Peki, bu efsane neden yoktu? İşte ben bu hikâyenin peşindeydim. Sezgi ve hayal gücüne güvenen Heraclitus bunu yazmadan önce ölüyordu. Dini karakterleri sağlam ve siyasi yönden iyi organize edilmişti. O,

hukuki düzenlemelere kafasını yorarken buranın ıssız kalacağını hiç düşünmemişti. Çünkü o bir insandı! Fikirlerini insanlığın hep var olması yönünde açıyordu. Bir gün Bizanslıların emrine giren şehrin taşları tek tek İstanbul'a taşınıp Ayasofya'nın yapımında kullanılacaktı.

Gelelim Türklere! Burası konuşulurken kazılar da dâhil eğer girişlerde para alınmasaydı adı geçmeyecekti! Müslümanlar buraya gelince bu modern kente yerleşmeleri gerekirdi. Yerleşmiyorlardı! Üstelik burası Türklerin yaşantısına çok uygun bir kentti. Neden?

Bütün insanlığın malı, geçmişi burada gizliydi!.. Sonunda bu eserler insanlığın geçmişiydi. Ben her taşında ne olmuşun izlerini arıyordum. Bir zamanlar buralarda insanlar yaşamıştı. Kıyamazdım bunların yok olmasına. Çocuklarıma onun için buraları göstermek istedim. Bir zaman makinesi olsa da o insanları seyredebilseydik, ne güzel olurdu… Hep merak ediyordum ne oldular? Nereye gittiler?.. Bir ana düşünün!.. Oğlu gözünün önünde çarmıha geriliyor ve yaralarından kanlar sızıyor! Bir ana

düşünün!... Gözünün önünde can veren oğlu ve bir şey yapamıyor! Yüreği yanıyor, ne zorluklarla bu hale getirmiş!.. Bir ana düşünün!... Yakın arkadaşı oğluna ihanet etmiş!...

İşte o ana, Meryem Ana…

Hazreti İsa çarmıha gerildikten sonra Kudüs'ten ayrılma kararı almıştı. Şüphesiz bu genç dine inananları, bu karar çok üzmüştü. Kimsenin bilmediği çok uzak diyarlara gidiyordu. Gidiyor muydu, kaçıyor muydu, yoksa sürülüyor muydu bilen yoktu. Eğer kendi isteğiyle gidiyorsa şüphesiz amacı yeni dini tebliğ değil, insanlardan kaçışı olsa gerekti. Bu yerin birçok işarete göre Efes olduğu sanılıyordu. Aslında burasını bilen yoktu ama bir rivayete göre onun güvendiği adamlarından biri olan Aziz Paul, Meryem Ana'nın Efes'e sürüldüğünü biliyordu. Mr. F. Stricher tarafından yazılan bir makalede, "Efes'teki kutsal Az. Mary'ye saygı duyun, Roma'ya değil" diyordu. İşte Meryem Ana böyle çileli bir ömür sürmüş, sonunda Kudüs'ten kalkıp dünyanın en güzel ve zengin şehri Efes'e gelmeye karar vermişti. Ama oradaki insanlardan ve onların tanrılarının gazabından korkarak kuş uçmaz, kervan geçmez dağlara konmuştu. Ege'yi yükseklerden seyrediyordu. Oğlunu kaybetmiş, yurdundan ayrılmış bir anne nasıl olurdu? Burada ne kadar yaşadı bilinmez ama Allah'la baş başa kaldığı kesindi.

Panaya-Kapulu Dağında Meryem Ana'nın evi bulunmuştu. Bulunan yer, Efes'ten yedi, sekiz kilometre kadar uzakta, dağların başında yer almakta ve ulaşım çok zor olmaktaydı. Her taraf çalı ve ağaçlarla kaplanmıştı. Ev bulunmadan önce buralara pek insanlar gelip gitmezdi hatta buraya patika bir yol bile yoktu. Bulunan ev kalıntısında ocağın külüne rastlanması ve binanın tarihi geçmişi burası olduğunu düşündürmekteydi. Meryem Ana'nın mezarının yeri bilinmemekteydi. Ölürken yanında kim vardı o da bilinmiyordu ama yalnız olmadığı kesindi. Eğer ev burasıysa Meryem Ana'nın mezarı da buraya yakın bir yerdeydi ama aynı mekân da olma şansı düşüktü. Ömür boyu insanlardan kaçan birinin mezarını kolay bulunacak bir yere konulması söz konusu olamazdı. O zaman oraya yakın bir yerde olması muhtemeldi, belki o mezarı bulmakta Müslümanlara nasip olacaktı. Çünkü Meryem Ana'nın isminin geçtiği her yer Müslümanlar tarafından kutsal mekân olarak korumaya alınmıştı.

Burada insanı ürperten bir şey vardı!.. Efes'teki insanlık. Biraz ötelerindeki Peygamberin anasından haberleri yoktu. O tek başına çile çekerken şehirde eğlence hâkimdi. Yaklaşık Meryem Ana'nın ölümünden iki yüz yıl sonra Efes Hıristiyanlığın farkına varacaktı. Hem de ne farkına varma! Efes'in tapınaklarına asla dokunulmayacak, şehir bütün haşmetiyle yaşamasına devam edecekti.

Beklenmedik son, bir dönemde gelip çatmıştı. Bu son, günün herhangi bir vaktinde geliyordu! Ya öğlen vakti ya da gece uykuda ama hiç öyle görülmüyordu. Şehirde eski mezarlardan başka, yerlerde insan kalıntılarına rastlanmıyordu. Sanki bir emir orayı boşaltıp herkesi bilinmeyen bir yere sürgüne gönderiyordu. O insanlar sürgün utancını taşıdıklarından gittikleri yerlerde kimseye anlatamıyorlardı. İşte karanlık nokta burada başlıyordu, tarih duruyor biz yorum yapıyorduk…

BİR TANEMSİN

Gözlerime baktığın anda, gönlüme aktın.
O an aşk ateşin yaktın, bir tanemsin inan.

Solmayacak gülümsün, yaşadığım ömrümsün.
Hicranınla ki, ölümümsün, bir tanemsin inan.

Ufukların yalnızıydım, silinmez yazım oldun.
Aşk ateşinin közüyüm, bir tanemsin inan.

Aşk değil mi, Anka'yı, Kaf dağından uçuran,
Aşk değil mi, Selim'i Sîna çölünden aşıran.

Aşk sabırdır, gönüllere ilaç, hem vefâdır,
Ruhu doyuran, gönülleri nûş eden sefadır.

Umutsuzluk değil, umuda doğru yolculuk,
Kavuşmak için çekilen zahmet, sonu mutluluk.

Mecnunu yakan Leyla gibi, can evimden yaktın,
Gözümün nûru oldun, kâh gözlerimden aktın.

Bu aşkı Allah verdi, gönül alemim bildi.
Başka gönülleri sildirdi, bir tanemsin inan.

Ebubekir TAHIROĞLU

AZERBAYCAN'IN İSTİKLAL ŞAİRİ AHMET CAVAT

Rehman SALMANLI*

Türk dünyasının büyük şairi Ahmet Cavat - Ahundzade 1918-1920-cı yıllarda kurulan Azerbaycan Halk Cumhuriyetinin kurucularındandır. A. Cavat ilk Azerbaycan Parlamentosunun üyesi ve sekreteri seçilmiştir. Şair Azerbaycan'ın dünyaca ünlü bestecisi Üzeyir Hacıbeyovla yakın dost olmuştur. Azerbaycan'ın devlet himninin sözleri A. Cavatın, musikisi Üzeyir Hacıbeyov'undur. Üç renkli bayrağımız da onun faaliyetinin sonucunda ortaya çıkmıştır. A. Cavat Azerbaycan'ın devlet müstakilliği uğrunda da büyük işler görmüştür. Şair şiir-sanat alemine atıldığı ilk günden Türk dünyasının en ünlü şairi olmuştur. Onun "Çırpınırdın Kara deniz" şiirine Ü. Hacıbeyov musiki bestelemiş ve bu şarkı 75 yıldan çoktur ki, Azerbaycan'ın ve Türkiye'nin radyo-televizyonlarında gece-gündüz seslenmektedir. Türk dünyasında yaşayan insanların kanına-canına işleyen bu şarkını ölmez Atatürk de çok severdi. Atatürk "Çırpınırdın Kara deniz "şarkısını ilk defa dinlerken çok duygulanmış, gözleri yaşarmıştı. A. Cavat asırlarca azatlık yüzüne hasret kalmış halkımıza istiklal armağan eden Azerbaycan Halk Cumhuriyetine, onun yenilmez al bayrağına ithaf ettiği bir-birinden güzel şiirleri halk arasında dilden-dile dolaşmıştır. Şairin üç renkli bayrağımıza yazdığı şiirden görünür ki, bu bayrağa sevgi, saygı, hürmet onun ömrünün manasıdır. 1918 yılında şair Gence'den iftihar ve onur hissiyle bütün Türk dünyasına seslenerek çağdaşlığı, Türkçülüğü, İslamcılığı kendinde birleştiren bu bayrağın yolunda canından-kanından geçmeye hazır olduğunu bildirir:

Bayrağına hain bakan,
Hain göze ben dikenim.
Vurulursam gölgesinde,
Helal olsun ona kanım (1)

* *Araştırmacı - Yazar*

O zamanlar Azerbaycan'ın realist yazarları çağdaşlığa, romantik yazarları ise Türkçülüğe ve İslamcılığa meylediyordular. Bu fikirleri ve simgeleri kendinde aks ettiren devlet bayrağı ilk defa 1918-ci yıl Aralık ayının 7-de Azerbaycan Halk Cumhuriyeti Parlamentosunun açılışı zamanı binanın çatısına kaldırılanda kalbi vatan aşkı ile çırpınan aydınlar, sade insanlar coştular. Gördüklerini mısralara döken A. Cavat yüzünü bayrağa tutarak böyle diyordu:

Türkistan yelleri öpüp alnını,
Söylüyor derdini sana, bayrağım.
Üç rengin resmini Kuzgun denizden,
Armağan yollasın yara, bayrağım!

Şair Parlamento binasının üzerindeki üç renkli bayraktan onur duyan şairin kalbi sevinçten çırpınır, sevinci yere-göğe sığmıyor. O, milli bayrağın gölgesi düşen yeri bele kutsal sayır, diz üste çökerek o yeri öpmek istiyor. Bu olaydan birkaç ay sonra- yani 1919 yılında dillerde ezber olan "Al bayrağa" şiirini yazan şair bu bayrağı gül leçeyine, onun kırmızı rengini şehit kanına benzetir. Bayrağın renginin kırmızılığı, ortasındaki hilal ona başka bir güzellik verir. A. Cavat'ın fikrince, "Koynunda Allah'ın yıldızı" ile Ayın gölgesine sığınan böyle bir bayrağın gölgesi düşen yer - Vatan toprağı tabii ki, secdeye hak ediyor. Şair "Al bayrağa", "Azerbaycan bayrağına" adlı şiirlerinde bayrak sıradan bir kumaş olmaktan çıkıyor, o çok yükseklere yücelir, kutsallaşır, canlı bir varlık gibi insanlarla ve şairin kendisi ile konuşur:

Gül renginde bir bayrağın,
Ortasında bir hilal.
Ey, al bayrak, senin rengin,
Söyle neyçin böyle al?

Doğu ülkeleri tarihinde ilk demokratik devlet olan Azerbaycan Halk Cumhuriyetinin kurulması A. Cavat yaranıcılığında büyük sevince, ciddi dönüşe neden olmuştur. 1918 yılından

sonra şairin yaranıcılığının ikinci dönemi başlar. Şair Azerbaycan Halk Cephesinin teşkilatlanmasında faallik gösterir, bayrağına şiirler, devlet himninin metnini yazıyor, Türk halklarının birliğini terennüm ediyor. Araştırmacı-yazar, Prof. Dr. Ş. Kurbanov "Mehmet Emin Resulzade"(2) kitabında yazıyor: -A. Cavat Azerbaycan Demokratik Cumhuriyetinin yaranması ile ilgili devlet bayrağına sevgisini böyle ifade ediyordu:

Sen kudretin aşıp-coşan vaktinde,
Meleklerin gülüşünden yarandın.
Sihir dili bir fırçanın eliyle,
Geyiklerin duruşundan yarandın.

Milli istiklalin, manevi ve cismani özgürlüğün oluşturduğu bu onur duygusu, aynı zamanda sevinçin, vatana olan isteyin, sevginin tezahürü idi. Ünlü bilim insani, Ord. Prof. Bekir Nebiyev "Yolun başlangıcı" makalesinde yazıyor ki, şairin bir tür şiirsel kimlik belgesi olan "Neden yarandın?" şiiri yürekleri sevindiren, onurumuzu göklere kaldıran tarihi bir olayın izi ile yazılmıştır"(3). 1919 yıllarında A. Cavadın şair kalbinin derinliklerinde aynı zamanda bir rahatsızlık var. Şair yıllarca, asırlarca azatlık, birlik, beraberlik yüzüne hasret kalmış milletinin, yenice doğmuş müstakil Azerbaycan Cumhuriyetinin taliyinden rahatsızdır.

A. Cavat ömrünün sonuna kadar Azerbaycan'ın özgürlük mücadelesine sadık kalmıştı. 1920. yılın Nisan ayının 28inde Azerbaycan Sovyet İmperiyası tarafından işgal olunduğu zaman A. Cavat milli bayrağa hitaben yazıyordu:

Çoktan ayrı düştüm,
Üç renkli bayraktan.
Ay dostlar, ben yoruldum,
Bu gizli ağlamaktan.

Müstakil olmak arzusu ile yaşayan milyonlarla insanın kalbindekileri gösteren şairin bu arzusu 74 yıldan sonra gerçekleştirildi.

A. Cavat'ın hayatında dünyayı daima rahatsız eden kanlı-kadalı savaş konusu da silinmez izler koymuştur. Asrın evvellerinde ömrünün gençlik çağını yaşayan şair kardeş dediği Anadolu Türkleriyle birğe Balkan Savaşlarına katıldı. Birinci Dünya Savaşında Doğu cephesinde savaşırken Ermenilerin günahsız Türklerin başına getirdiği facialarıgördü. Şair burada olarken köçkünle, diderginle, esirle ünsiyyetde oldu. Şair savaşın zor duruma soktuğu insanlara maddi ve manevi yardım eder. Savaştaki acılar şairin ince kalbini çok incitmişti:

Karları boyamış mezlumların kanı,
Ölenler çok, fakat mezarı hanı?
Ayaklar altında şövketi-şanı
Kalanları görüp feryada geldim.

O dönemde Ermeniler Azerbaycan Türklerine kanlı divan tutturdular. Onlar çocuğa, ihtiyara, kadına acımıyordular. Ermeni Lalayan 1936 yılında o günlerin manzarasını yaratarak yazıyordu: "-Taşnak desteleri tarafından ele geçirilen Türk köyleri bütün canlılardan temizlenir, harabeye çevrilirdi. ". Bunları gören ve duyan A. Cavat acılarını, feryadını mısralara döküyordu:

Soranlara ben buyurdum,
Anlatayım, ben kimim:
Ben çiğnenen bir ülkenin,
Hak bağıran sesiyim.

Şair şiirin gücüne güvenerek, dünyanın hak-adalet isteyen insanlarını bu vahşiliğe son koymağa, günahsız Türk'ü savunmağa çağırırdı.

Müstakil Azerbaycan devletinin ilk istiklal marşının sözlerini yazan, üç renkli bayrağa en güzel şiir ithaf eden A. Cavat 1937 yılında ünlü Azerbaycan şair ve yazarları ile Sovyet dev-

leti tarafından ölüme mahkum edildi. A. Cavat ömrü boyu şair gibi yaşadı şair gibi de ebediyete kavuştu.

Ömrünü Azerbaycan devletinin müstakilliği uğrunda mücadeleye, dünyanın dört bir köşesinde yaşayan Türklerin özgürlüğü için feda eden A. Cavat inanıyordu ki, dünya Türkleri onu unutmayacak, onun ölmez hatırasını sevgi ve saygı ile anacaklar.

İstifade olunmuş edebiyat:

1. "Gençler Yurdu" gazetesi, 14 Ağustos 1918 yılı

2. Ş. Kurbanov. M. E. Resulzade. Bakü, "Nurlan" neşriyyatı, 2001, s. 80

3. B. Nebiyev. Ahmet Cavat. Bakü, "Ozan" neşriyyatı, s. 54

4. E. Salettin. "Ahmet Cavat", Bakü, 1992, s. 57-58

ÇINARIN ALTINDA

Haşmetli ulu bir çınar
İçtim altında bir bardak çay
Çınarın haşmetli dallarında
Kim bilir ne hatıralar var
Esti serin bir rüzgar
Salladı dallarını
Dalların arasından
Bakıyor eski zaman
Yapraklar hışırdadı
Sanki kulağıma
Eski zamanlardan
Bir şeyler fısıldadı
Ruhum uçtu
Çok eski zamanlara
Sanki yüzyıl
Önceyi yaşadım
Altında bu çınarın
Ruhum uçuyor sanki
Bir kuş gibi dallarda
Hayaller kuruyorum
Eski zamanlarda
Çok mutlu oldum ben
Gölgesinde çınarın
Sanki yüzyıl
Önceyi yaşadım
Altında bu çınarın

Nurten EMRE

MASAL

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde,
Bizlerse çıkageldik âhir zaman içinde...

Ezel yurdundan sürgün sen ey ebed yolcusu!
Mahkûmsun,dönüyorsun, durma nisyan içinde.

Eğlenir kalırsın gurbet yurdunda bir zaman,
Yanar durursun bir âteş-i hicran içinde.

Bir gölgelik ,bir han,bir çarşı pazarmış dünya,
Dinlen,kalk gez,dolaş ,dön, kâr ve ziyan içinde.

Bu gün burda,yarın başka yer ve zamandasın,
Hayat böyledir işte ; toz ve duman içinde.

Çırpınır durur can, kafesinde bülbül gibi,
Koma gülzâr yanar nâle vü efgân içinde.

Öteler gibi bu diyarların da sultanı O,
Sahibin de O'dur bul ,dönme hüsran içinde.

Bedeni ruhuna râm et,kurtul ebediyyen,
Ruh tuzakta; bir kuyu,bir zindan içinde.

Bir bir oku ,anla şu varlık ayetlerini,
Dercedilmiş kâinatı gör Kur'an içinde.

Varlığa hudut var; sonsuzluk bütün Allah'ın,
Her nesne mûti kul, âlem-i imkân içinde...

Yıldızlar,güneşler,ardarda nice dünyalar...
Ne varsa seferdedir,ulu kervan içinde.

İman ettikten sonra sınanacaktı insan,
Sabret, dayan; ulu dağlar kar boran içinde.

Kuşlarla söyleşir,tahtıyla gezerdi gökte,
Kim vardı? Düşün,sor Sultan Süleyman içinde.

Rüzgârlarla ayrılır samanından daneler,
Varlık serilir, dövülür şu harman içinde.

Ambarlara dökülür,sofrana konar bir gün,
Ekip yeşerttiğin şu bağ u bostan içinde.

Kıyamet kopmuş,ukba hazır,defterler tamam!
O Hâlık...Kullar mahpus, zaman mekân içinde.

Âlem de seninle göçer...Bir varmış,bir yokmuş,
Evvel zaman içinde kalbur saman içinde....

Saffet ÇAKAR

ZERAA KÖYÜ VE BURADAN YETİŞEN MÜMTAZ BİR ŞAHSİYET

- MUHARREM TUNCEL -

Yürür yeşil,
Karadeniz'den dalgalarla coşarak
Kardelen olur,bahar olur
Yaz olur, yayla olur Çamiçi'nde

Yürür yeşil Niksar'da
Zera'dan inerek basamak basamak
Bağ olur ,bahçe olur,
Güz olur,kestane olur Derebağ'da

Hasan AKAR*

Niksar için yazdığım şiirlerden en iyisi olduğuna inandığım bu dizelerde bahsettiğim Zeraa'ya görev yaptığım süre içinde altı yedi kez gittim. En son 2005 yılında aynı köyden genç, kültürlü kardeşlerimizden Erkan ALPARSLAN, Niksar Endüstri Meslek Lisesi Tarih Öğretmeni M. Necati GÜNEŞ, Edebiyat Öğretmeni Hasan KESKİN ve Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü'nde çalışan Lütfi YILMAZ kardeşimiz ile birlikte saha araştırması için gitmiş oldukça zengin resim ve belgelerle maceralı bir yolculuktan sonra Niksar'a dönmüştük.

Özellikle ilgimizi çeken, çağlayanı ile birlikte Kuş Kayası mevkiindeki kayalar üzerine çizilmiş değişik figürlerin varlığından-Niksar'ın son zamanlarındaki malûm definecileri hariç- hâlâ pek çok kimse haberdar olmadığını burada belirtmek isterim.

Eski bir yerleşim bölgesi olduğu için isimlerde ona göre konulmuş. Bugün her ne kadar Gülbayır adıyla anılsa da Zeraa ismi bana daha tatlı ve derin geliyor. Altın manasındaki "zer"deki güzellik Gülbayırı'na göre daha kuvvetli değil mi?

Niksar'ı Çamiçi Yaylasına bağlayan yolun sağındaki o tatlı kanyonlu vadi sizi tatlı virajlarla Zeraa'ya götürüyor. Bugün karşıdan büyük bir kasaba görünümündeki evlerin manzarası sizi aldatmasın; onların pek çoğu artık İstanbul'da, Ankara'da, Antalya'da yaşayan Zeraalılar'ın ancak yaz mevsiminde dinlendikleri, hasret giderdikleri birer yazlık mahiyetinde. Bir zamanlar cıvıl cıvıl seslerin yükseldiği evlerden şimdi az sayıdaki orta ve yaşlı kuşağın mütevazi hayatları dolduruyor bu haneleri.

Doğrusu bu köyü takdir etmek lâzım yazında olsa memleketlerini unutmuyorlar. Havasını teneffüs etmek, suyunu içmek için dahi olsa her yaz köylerine koşuyorlar. Zeraalıla'rı İstanbul'da ki Kelkit Platformu'nun 30-31 Ağustos 2003 yılı Beyoğlu Caddesi'ndeki yürüyüşlerinde daha yakından tanımış, Niksar'ı tanıtmak için Taksim'e şevkle, birlik beraberlik içindeki koşuşmaları zihnimde silinmez bir anı olarak kalmıştı.

* *Eğitimci - Şair - Yazar*

Yeşil Niksar Gazetesi'nin 2 Eylül 2004-3 tarih ve 4050 sayılı nüshasında o günü köşe yazımda şu satırlarla yorumlamaya çalışmıştım.

"Sade bunlar mı Cahit KÜLEBİ
Doğup büyüdüğün Niksar'da
Kadınlar görmedin mi?
Kaybolup gider sanırdın
Tarla çapalarken güneş altında
Karanlık odalarda tütün dizerken
Yanıp sönerdi ıslak ıslak
Yeşil tütün renginde gözleri.
………………………………

Yürüyenler işte bu kadınlar ve onların çocukları. Çamiçi'nin, Gülbayır'ın Serenli'nin, Gürçeşme ve pek çok kasaba ve köy insanının, derneklerin. vakıfların o eski başkentlerinin gururuyla Niksarlı ile el ele omuz omuza, büyük küçük Beyoğlu Caddesi'nde Kelkit, Çanakçı gibi Taksim'e tek yürek akıyorlar.

Beyoğlu'nun tarih kokan heybetli binalarının arasında tramvay yolunu adeta burçak tarlasından ellikleriyle eliyorlar. "

O gün sanırdınız kortejin sevk ve idaresini onlar almışlar, irili ufaklı pankartların arkasında Taksim'e davullu zurnalı tatlı bir şenlik sonrası iki saatte gelinebilmişti.

Elimde o köyü tanıtmak için 1993 yılında kurulan "Tokat İli Niksar İlçesi Gülbayır Köyü Yardımlaşma Dayanışma Derneği'nin bir yayını olan kitapçık var. Yapanların ellerine sağlık hem köyü, dernek çalışmalarını kısaca anlatıyor hem de insanlar arasında bu yolla sağlam bir köprü kuruyor.

Bizim de o köyden değerli dostlarımız, öğrencilerimiz oldu. Hepsi çalışkan dürüst, vatansever, misafirperver insanlar.

Kitapçığı hazırlayanlar arasında yer alan Teknik Öğretmen Duran AYHAN'nın yapmış olduğu çalışmalara göre köye ilk gelenler Cevizlik Mevkiindeki Derviş Mehmet Efendi Tekkesi civarına yerleşiyorlar. AYHAN, yıl olarak 1473-1520'e tarihliyor bu gelişi. Bir ticaret ve yerleşim alanı olarak değerlendirilen bölgede altın ve mücevherat işlerinin Rumlar tarafından yapıldığı dolayısıyla adını da buradan aldığını belirtiyor. Bunu da Fatsa-cer-altın-oba-yurt kelimeleri ile bütünleştirerek Zerova kelimesine ulaşıyor.

Ayrıca 1550'li yıllarda Hamza Ağa ismindeki bir şahsın bu bölgeye gelerek yerleştiğini ilave ediyor. Oğuzların Kayı Boyu'ndan olan Sarısakallar adlı ailenin, Çepni Boyundan da Fatsa'dan Keleşlerin şimdiki adıyla Salif ağaların 1560'lı yıllarda Zerea'ya geldiğini söylüyor.

Bizim çalışmalarımızı da buna katarsak ortaya Zeraa ile ilgili daha somut bilgiler çıkacağına inanıyoruz. 937/1530 Tarihli Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rûm Defteri kayıtlarına ve o dönemi gösteren haritada Zeraa ismine rastlamadık. Dolayısıyla Duran AYHAN Bey'in ileri sürdükleri ile bizim bulabildiklerimiz örtüşüyor.

2002 yılında şahsım, M. Necati GÜNEŞ ve arkadaşlarımızca çalışılarak Niksar Kaymakamlığı ve Niksar Belediyesi tarafından yayınlanan "Niksar'da Tarihi Eserlerimiz Ve Vakıflar" adlı eserimizde Zeraa ile ilgili bazı belgeler yayınladık

216 Nolu Sivas Fihrist Defteri'nin 16-126 Sayfalarında yer alan kayıtlara göre Niksar Va-

Muharrem Tuncel arkadaşı Rıza Kaplan ile birlikte

kıfları bölümünde 34. sırada Zeraa Köyüne ait Banisi Odabaşıoğlu Ali Ağa İbn-i Hasan'ın 1000 kuruşluk Nukud (para)Vakfı bulunmaktadır.

Yine Vakfiye Fihrist Defterlerinin Tetkiki sonucu Tespit edilen Niksar'la ilgili Vakfiyeler arasında 18. sırada Odabaşıoğlu Ali Bin Hasan Hopcaoğlu Ahmet Ağa İbn-i Osman Vakfiyesinden bahsedilmektedir. Osmanlıca olan Zeraa Köyü Camiine ait 1000 kuruşluk Nukud tan ibaret vakfiye 1318/1900 tarihini taşımaktadır.

Ayrıca Zeraa'nın bu vatanın bölünmez bütünlüğü için Milli Mücadele öncesinde ve sonrasında da kayıplar verdiğini hatta bir şehidimizin de Azerbaycan Bakü'de yattığını görüyoruz.

"Milli Mücadele Yıllarında Niksar" adlı Müjdat ÖZBAY Bey ile birlikte hazırlayıp Niksar Belediyesi'nce 1998 yılında yayınlanan eserin 251. sayfasında 1303 doğumlu Mustafa oğlu Süleyman'ın Çanakkale Cephesinde yaralanarak 14 Haziran 1333 tarihinde Haydarpaşa Hastanesi'nde şehit olduğu; 259. sayfasında 1312 doğumlu Sığırcı Lakaplı Mustafa oğlu Ahmet'in 15 Teşrinsani 1340 tarihinde İstiklal Savaşı'nda şehit düştüğü; 265. sayfada Sığırcıoğulları'ndan 1312 doğumlu Mustafa oğlu Ahmet'in Birinci Dünya Savaşında Kuttul Ame-re'de (Irak) 2350 rakımlı tepede 25 Haziran 1332 tarihinde şehit düştüğü; 273. sayfada Bumalanoğulları'ndan Hasan oğlu 1292 doğumlu Salih'in 3 Eylül 1334 tarihinde Bakü civarında şehit olduğu; 274. sayfada Pak lakaplı Salih oğlu 1315 doğumlu Mehmet'in 31 Ağustos 1338 tarihinde Adatepe Muharebesinde şehit olduğu verileri bulunmaktadır.

Muharrem TUNCEL adını Niksar'da iken işyerine giderek ara sıra sohbet ettiğim değerli bir ağabeyimiz Hüseyin UÇAR Bey'den işitmiştim. Özellikle onun mücadeleci yönünü bana farklı örnek bir hayat hikâyesi olarak vermiş, hemşerisi olarak onun gibi insanlardan daima gurur duyduğunu belirtmişti.

2007 yılında mahalli basından ismini daha önce duyduğum Muharrem TUNCEL Ağabeyin Niksar'a yaptıklarını öğrenince oldukça sevindim. Hüseyin uçar Ağabey, tanışma imkânı bulamadığım bu insanın hayat hikâyesini ihtiva eden bir eseri bana verdi. Arkadaşı Rıza KAP-

Emirler Köyünde 1. senede yaptığı hizmetlerden. Okul bahçesine getirilen su ve merdiven

Emirler Köyünde yaptırdığı yolu Vali incelerken

LAN tarafından büyük bir titizlikle bir vefa örneği olarak hazırlanan "Muharrem TUNCEL'i" okuyunca Hüseyin UÇAR Ağabeye hak verdim.

Allah dürüst insanlara "Yürü kulum" deyince bir yerlere ulaşılabiliyordu demek ki. Bu arada eserin Niksar'da dağıtımı konusunda bazı yöneticilerimizin yapmış olduğu zayıflığı da öğrenince oldukça üzüldüğümü belirtmeliyim. Çünkü biz bir milletin evlatlarıyız. Eserde de eksiklikler, beğenilmeyen yönler olabilir ama ortaya bir ürün konulmuştur ki bu emeğe saygı duymak gerekir.

Bu değerli insanı tanımak, onunla görüşerek bir şeyler yazmayı kendime borç bildim. Sağ olsun Hüseyin Ağabey bu konuda üzerine düşeni yapacağını belirtti. Bu yüzden kendisine müteşekkir olduğumu belirtmeliyim.

Bu yazı dizisine başlamadan önce onu yakından tanıyan kırk yıllık dostu Hüseyin UÇAR Ağabeyle mülakat yapmak istedim. Doğrusu önce "O duygusal insandır, eksik anlatırım, üzerim. " diye sıcak bakmadı ama ısrarım üzerine onunla sadece nasıl tanıştığı konusunda bildiklerini anlatması konusunda anlaştık.

(Hüseyin UÇAR 1939 Niksar doğumlu. 1963 yılında başladığı Askeri görevinden Jandarma Uzman Başçavuş olarak 1981 yılında emekli oldu. Hâlen Niksar'da esnaflık yapıyor. Evli ve iki çocuk babası)

"1972 yılında Antalya İl Jandarma Alay Komutanlığı Narkotik Araştırma Bölümü'nde idim. Karslı bir Başçavuş arkadaş "Senin burada değerli bir hemşerin var. Seni gel onunla tanıştırayım" dedi. Ben yaptığım görev anlayışı içinde onun sözlerine evvela pek kulak asmadım. Lâkin baktım bir gün "O da seni merak ediyor. " deyince beraber gittik.

O yıllarda Antalya Valisi Hüseyin ÖĞÜTCEN idi. İlerde bir turizm merkezi olacak şehri gecekondu olayından korumak için güzel bir proje geliştirmiş, çevredeki vakıf arazilerini hazine adına satın alarak konut yapımına girişmişti. İşin başına da daha önceden bu konularda başarısını öğrendiği hemşerimiz Muharrem TUNCEL'i getirmişti. Pek kolay olmayan bu işi yıllarca titizlikle yürüttü ve yüzünün akıyla çıktı.

Daha sonra Antalya'da Niksar'ımızı temsil eden bu başarılı, dürüst insanla dost olduk. Ai-

Köyde yaptırdığı hizmette konuşması

lecek de görüşmeye başladık. 2006 yılında ziyaretine gittiğim Antalya Korkuteli'ndeki yazlığında yemek sırasında bana: "150 milyar civarında bir yere bağış yapmayı düşündüğünü" söyledi. Ben de: "Bunu Niksar'a, doğduğunuz topraklara, kendi memleketimize yönlendirseniz iyi olmaz mı?" dedim. Önce bu teklifime o an taraftar olmadı. Zira elinden tutarak Antalya'ya getirdiği, iş güç sahibi yaptığı bazı hayırsız hemşerileri hak etmediği bir şekilde onu çok üzmüştü. Bazılarının yaptığı olumsuz davranışların memleketimize yansımasının doğru olmadığını anlattım. Eşi Ümmü Hanım da aynı konuda düşüncelerini paylaşınca ikna oldu. O akşam Ben de sofradan Niksar'a bir şeyler kazandırabilme adına mutlu kalktık.

Niksar'a gelince İlçe Milli Eğitim Müdürü Mahmut ÖZDEMİR'i iş yerime davet ederek müjdeyi verdim. O da elbette işin başındaki bir eğitimci olarak çok mutlu oldu. İsminin yeni yapılan Anadolu Öğretmen Lisesi'nin Yurduna verebilmesi konusunda çalışma yapabileceğini belirtti. Hemen Antalya'yı arayarak durumu kendisine bildirdik. O da bu gelişme ve ilgiden dolayı memnuniyetini iletti. Niksar'a gelerek önce Kaymakam Mustafa KARABİNA ile görüşüldü. Daha sonra Tokat'a giderek Valilikte Erdoğan GÜRBÜZ'ün makamında 27. 11. 2006 tarihinde protokol yapıldı. 03. 04. 2007'deki "Muharrem TUNCEL Erkek Öğrenci Yurdu"nun temel atma törenine eşiyle birlikte geldi. Tüm bu görüşme ve imza törenlerinde yanında oldum. "

Bu hayır sever, mütevazi insan ve eşiyle bizim tanışmamıza gelince; 18 Mayıs 2008 tarihinde "Niksar'a Onur Verenler" programı için geldiği Niksar'da Şöhretoğlu Tesisleri'nde gerçekleşti. İstanbul'dan Niksar'a bu etkinliği yapmak için gelenlerden Saygıdeğer Mine SELİMBEYOĞLU Hanımefendi onun hayatını anlatan kitabı okumuş, otobüste ondan bahsetmişti. İşte merak ettiğimiz Muharrem TUNCEL Ağabey ve muhterem eşleri yılların verdiği hayat tecrübesinin çizgileri yüzlerine yansımış bir şekilde, tüm yorgunluklarına rağmen karşımızda gülümsüyorlardı.

Salondan ayrılarak hep birlikte oldukça verimli geçen bir sohbet içerisine girdik. Şimdi de değerli insanın yakın arkadaşı Rıza KAPLAN'ın ifadesiyle "Ekmeğini farelerle paylaşan bir köylü çocuğunun, memleketinin en büyük hayırsever iş adamı oluşunun gözleri yaşartan hayat hikâyesi"ne geçelim.

Muharrem TUNCEL 1938 yılı Ekim ayında Niksar'a bağlı Zeraa Köyünde doğdu. Babası Hafız İsmail diye anılan, çiftçilikle uğraşan köyün sevilen kişilerinden biridir. O dönemde okullaşma bugünkü gibi olmadığından babası, Cer Köyündeki İsmail Efendi'den dini dersler almış bunun yanı sıra da kendi imkânlarıyla okuma yazmayı öğrenmiştir.

Babası, Muharrem henüz altı aylıkken askere gitmiş. Okumayı yazmayı bildiği için o dönemde askerde kalmasını istemişler ama o köyüne dönüp tarımla meşgul olmayı düşünmüş. Yine o dönemlerde okuma yazmayı hızlandırmak amacıyla ihdas edilen eğitmen kadrolarına dahil ol tekliflerine de pek sıcak bakmamış.

Muharrem henüz bir yaşında iken Erzincan, Reşadiye, Erbaa ve Niksar'ı kasıp kavuran 1939 depremi ile acılar yaşamış. Beşiğinde uyurken üzerine düşen ağaç bir kiriş onu korumuş. Köylerde oranın mesleği diyebileceğimiz sığırtmaçlık (çobanlık) küçük yaşlarda başlar. Dolayısıyla Muharrem de azık torbasını dört beş yaşlarında iken almış sırtına Zeraa'nın bayırlarını gezmeye başlamış.

Niksar'da göreve başladığım yıllarda yukarı köyler tabir ettiğimiz Zeraa, Buhanı, Cer gibi yerleşim bölgelerinin insanlarının pek çoğu Niksar'a kaçak odun getirirlerdi. Muharrem'de bu işe şartların gereği altı yedi yaşlarında baltayı eline alarak çok yakın arkadaşları olan İsmail POLAT ve Hasan ÖZ'le birlikte başladı. Keçi yolu tabir ettiğimiz patika yollarda geçen serüvenli bu hayat daha sonra ona büyük şehirlerin yolunu açtı.

Köy deyince eski dönemlerde hemen ilk akla gelen harmanlardır. Çünkü köylünün bir yıllık emeğinin orası adeta vitrini, ambarıdır. Bir yıllık plan orada çıkan ürüne göre şekillenir.

Muharrem işte bu verimsiz tarlaların yolunda, yanık sesleriyle Anadolu türküleri söyleyen kağnıların üstünde, geçim kaygısıyla tek aracı olan eşeğinin sırtında, tozlu, dumanlı harmanların içinde büyüdü. Ayağındaki eski kamyon lastiklerinden yapılmış ayakkabısı, öküz gönünden yapılmış çarıkları onu bir Niksar'a bir Zeraa'ya, yaylalara, değirmenlere getirip götürdü. Çağının yörede en modern ayakkabısı olan Niksar kale lastik ayakkabılarına çok sonraları kavuşabildi.

Nihayet okul çağı geldi ama köyde okul yoktu. Niksar'a okumaya gidenlerin ilkokul kıyafetleri onu cezbediyor ama elden bir şey gelmiyordu. Okuma istekleri babası tarafından "Seni nasıl okutayım. İşte durumumuzu görüyorsun. " sözleriyle geçiştiriliyordu.

Köye gelen bir jeepten inen insanlar onun solmaya başlayan umutlarını yeniden yeşertmeye başlar. Zeraa'ya okul yapılacaktır. Muharrem'in içi içine sığmaz. Alır eşeğini, başlar okul için taş, kum çekmeye. Kalbindeki okuma sevgisi bu bina ile birlikte yükselir. Ancak o zaman bugünkü gibi kısa sürede yapılamıyor inşaatlar. 1949-1950 Öğretim yılında Yazıcık Köyünden Fikri KURT adındaki bir öğretmen buraya görevlendirilerek Tepe Mahalledeki camide eğitime başlar. On bir yaşında olmasına rağmen yaşı nüfusa küçük yazdırıldığı için onu okula kaydetmek istemezler.

Bu duruma çok üzülen Muharrem evden kaçmayı planlarken amcası Hüseyin 'in gayretleriyle okula başlar. Yıl 1944 tür. Hiç unutamadığı numarası da 56'dır. Daha sonraki yıllarda Halil ÖZKAN, Rahmi COŞKUN onun öğretmeni olur. İnsanın sosyalliği küçük yaşta belli olur. Muharrem'de okuldaki müsamerelerde hep ön saflarda, başrollerde yer alır. İlkokul beşinci sınıfta arkadaşı Rıza Kaplan'la çok uzun olduğu için KELOĞLAN piyesinin rollerini paylaşırlar.

İlkokulu 1953-1954 Öğretim yılı sonunda başarı ile tamamlar ama fazla sevinemez zira ortaokula gitme isteklerine babası maddi durumu iyi olduğu halde "Hayır olmaz ben evladı bana yardım etsin diye büyütüyorum. Bana faydası olmayan evladı ne yapayım. Ben bana

Antalya' ya geldiği 1970 yılında, Sivas Belediye Başkanı Rahmi GÜNAY ile çekilen fotoğraf

yardımı olmayan evlada evlat demem" diyerek şiddetle karşı çıkar. Elden bir şey gelmez bir yıl yine odun satma telaşıyla Niksar yollarında zamanın meşhur zabıtası Hamdi Çavuş'a yakalanmamak için mücadele eder.

Ertesi yıl samimi okul arkadaşı Rıza KAPLAN da ilkokuldan mezun olup ortaokula kaydını yaptırınca o da iyiden iyiye ortaokula gitmeyi kafasına koyar. Bu sırada Seçkin Otel'in başkâtibi Sadık Bey karşısına çıkar. Odun satma günlerinde nasihatlarını dinlediği bu muhterem insan Muharrem'in elinden tutar. Niksar Ortaokulu'na kaydını yaptırarak velisi olur. Bunu duyan babası küplere binse de artık Muharrem kararını vermiştir. Şartlar ne olursa olsun, evden de dahi kovsalar okula gitmeye karar vermiştir.

İşte bu şartlar altında Sadık Bey'in Ziraat Fakültesi'nde okuyan oğlu Fahri SEÇKİN'in eski elbiselerini ve Niksar Kale lastik ayakkabılarını giyerek dört arkadaş Gazi Ahmet İlkokulu'nun yanında kiraladıkları bir barakada Niksar Ortaokulu'na devam ederler.

Kolay değildir o yıllarda ki olumsuz şartlar altında okumak. Arkadaşlarından İsmail POLAT, Dursun SUCU okulu bırakırlar. Ramazan GÜNAL da başka bir eve taşınınca yalnız kalan Muharrem de tek başına ödeyemeyeceği 10 liralık kira yüzünden ortada kalır. Ayvas Önü mevkiinde Cin Mustafa denilen bir ailenin evindeki bodrum katına yerleşerek sıkıntılı günlerine devam eder.

Ortaokul yıllarının bir bölümünü Ayvas önündeki Cin Mustafa'nın evinde zor şartlarda kalarak devam ettiren Muharrem TUNCEL çaresizlik içinde kalınca tekrar otel işleten Emekli Başkatip Sadık Bey'e müracaat ederek orada kalmak isteğini bildirir.. O da "Senden para falan istemem, hangi oda boş olursa git, yat" der. Bu otelde hayatında unutamayacağı bir olayla karşılaşır. Duvara astığı erzak çantasına bir gün fare girmiş ekmeğinin içini yemiştir. O da farenin oyuntularını çakı bıçağı ile kazıyarak kalan kısımları Gürcü Dursun'un kahvehanesinde çaya batırarak yer.

Muharrem'in okuma aşkına inat babası onu vazgeçirmek için Hüseyin Amcasının kızı ile emrivaki ile Cer Köyündeki bir tarikat mürşidinin de zorlamasıyla "Oğlun okumak istiyor, bırak okusun" itirazlarına rağmen nişanlar. Bu durum karşısında bocalayan Muharrem o yıl ikmale kalır. Arkadaşı Rıza'nın ders çalıştırmasıyla ancak ortaokul ikinci sınıfı geçebilir. Niksar Çarşıbaşı'nda sırtında palto, yaşlı bir adam

onun bu gayretlerini uzaktan takip ederek "Otelde kalan adamın dersleri iyi olmaz" diyerek evinde bir oda verir. Hayatından mutludur artık. Kaldığı evin hayvanlarına zevkle bakar, tımar eder. Bu ihtiyar bir dönem Niksar'da popüler bir şahsiyet olan, Türk Hava Kurumu ve Kızılay Başkanlığı da yapan Citçili Mehmet Amca'dır. Onun şu sözlerini hayatı boyunca düstur edinir:"Oku, oku!Senin okuman sel önünden kütük kapmaya benzer. Kütüğü kapamazsan gider bir daha yakalayamazsın.!"

Ortaokulu1957-1958 Öğretim yılında tamamlar. Daima ileriyi düşünür ama yollar engebelidir. Zeraa'nın yokuşları ve babasının inatları bir türlü yol vermez. Ortaokuldan öğretmeni Ahmet AKTAŞ onun Sanat Enstitüsüne gitmelerini isterler. Hocaları elinden tutar zamanın Belediye Reisi Hacı Ahmet KANAR'a götürerek ondan Sivas Belediye Reisi Rahmi ÇELTEK'e mektup yazarak yardımcı olmasını ricasında bulunurlar. O da bu isteği geri çevirmez. Muharrem oldukça sevinçlidir. Aldığı mektupla Sivas'a giderek Belediye Reisi'nin makamına çıkar. Orada Belediye yurdundan yer ayarlanır. 15 lirada burs sağlanır. Sivas Erkek Sanat Enstitüsü Özel Motor Bölümü'ne kaydı yapılarak velisi de kendisi olur. Çok sevdiği arkadaşı Rıza KAPLAN'da Sivas Dört Eylül Lisesi'ne başlar. Kader bu iki vefalı dostu yine bir araya getirmiştir.. Birlikte ders çalışırlar, çoğu kez yurtta kalır, yaz aylarını birlikte değerlendirirler. 1959-1960 Öğretim yılında okulunu başarıyla bitirerek Yedek Subay Öğretmenlik hakkını elde ederek köyüne döner tekrar tarımla uğraşmaya başlar. Sıra iş aramaya gelmiştir. Konu komşunun "Okudu da ne oldu. Babasını ve kendisini sıkıntıya koydu. Yine köyüne döndü. "diyenlerin sözleri ağrına gider. Sabırdan başka çaresi yoktur.

Muharrem TUNCEL, 1964 Ekim ayında yedek subay öğretmen olarak Fethiye'de görevlendirilir. Daha önce veli olarak ta büyük yardımlarını gördüğü Sivas Milletvekili Rahmi GÜNAY'ın yanına uğrayarak (Sivas Belediye Eski Başkanı)Muğla Valisi Şerif TÜTEN'e verilmek üzere bir mektup alır. Muğla'ya gittiğinde asıl görev yapacağı yerin Fethiye'nin Eldirek Köyü olduğunu öğrenir. Ziyaretine gittiği Valinin "Şayet yerini beğenmezsen değiştiririz "sözüne teşekkür ederek ayrılır.

Köye giden kamyonun muavin koltuğunda altı saatlik bir yolculuktan sonra bir saatte yaya olarak Eldirek Köyü'ne ulaşır. Zaten yolculuk sırasında nasıl bir okulla karşılacağını az çok tahmin etmiştir. Zamanın zor şartlarına rağmen devlet oraya bir de lojman yaptırmıştır. Niksar'a telgraf çekerek annesini ve küçük kardeşi Hulusi'yi yanına getirir. Artık okulun hem müdürü hem de öğretmenidir. 150 Lira da aylıkla beraber 25 Lira müdürlük makam maaşı onu rahat geçindirir.

Mücadeleci ruhu ile doğru dürüst yolu ve suyu olmayan bu köye eğitim hizmetinin yanında asıl mesleği olan teknik adam gözüyle neler yapabileceğini düşünür. İlk işi su problemini halletmek için köyün ileri gelenlerini toplayarak işçiliğini kendileri yapmak üzere söz alır. Bunun üzerine Muğla Valisi Şerif TÜTEN'in makamına çıkarak durumu arz eder. Vali galiba yer değiştirme isteği için geldi zannettiği bu genç öğretmenin teklifi karşısında çok sevinir. İlgililere talimat vererek su için gerekli malzemenin teminini sağlar. Bu projeyi önce beş km. ikinci etabında da iki km. olmak üzere yedi kilometrelik köy yolunun yapımı takip eder. Önüne çıkan bazı engelleri yeri geldiğinde ikna ile yeri geldiğinde de kolluk kuvvetlerinin yardımı ile çözmeyi başarır.

Ayrıca yıllardır bakımsız halde kalan okulun onarımını yaptırır. Amasya'dan elma fidanları getirterek hem okulun bahçesine hem de köylülerin bahçesine diktirir.

Okul için Atatürk Anıtı da yapılarak 1965 Mayısında Muğla Valisi Köye davet edilir. Oldukça görkemli geçen tören basına da konu olur. Ulusal gazetelerden Hürriyet ve Milliyet haberi geniş açıklamalarla geçerler. Vali burada yapılanları Türkiye'ye örnek çalışma olarak gösterir. Milliyet Gazetesi Muharrem TUNCEL'i bu başarısından dolayı 300 Liralık para ile ödüllendirir. O da bu parayla kendi köyündeki evini yeniden yaptırır. İş böyle olunca köy muhtarları Muğla Valiliğine müracaat ederek bu öğretmenin kendi köylerine verilmesi için dilekçe yağdırırlar. Artık onun yeni yeri aynı ilçeye bağlı Bağlıağaç Köyü'dür. Ancak burada çocuklar okul olmadığı için öğrenimlerini bir caminin tahtalarla bölünmüş bir yerinde tamamlamaktadırlar. Köyün hayırsever bir insanını ikna etmeyi başaran Muharrem TUNCEL, onun bağışladığı arsa üzerinde okul yapımını başlatır. Bu arada Vali Şerif TÜTEN'in tayini Antalya'ya çıkar. Bu başarılı öğretmeni de kendi iline götürmek ister.

Bu isteği memnuniyetle kabul eder zaten askeri görevi de Denizli'de verilen bir eğitimle sona ermiştir. Antalya'da YSE Müdürlüğünde Sular Şantiye Şefi olarak yeni görevine başlar. Vali Şerif TÜTEN Ankara 'da başka bir göreve atanınca yerine Ömer Naci BOZKURT getirilir.

Yeni vali bir gün YSE Müdürünü arayarak Muharrem TUNCEL'i makamına çağırır. Giden vali onun başarılarından bahsetmiştir. Ömer Naci Bozkurt. "Vakıf arazilerine yapılan gecekondular ilerde bu şehrin gelişmesini engelleyecektir. Ben senin emrine yeteri kadar polis ve jandarma vereceğim. İşin başına da seni getireceğim, bu işi çözeceksin. "der. Bu oldukça zor ve riskli bir iştir ama Muharrem TUNCEL, hazırladığı projeyi titizlikle uygulayarak hem şehri bir gecekondu şehri olmaktan kurtarır hem de yaptığı planlamalarla vatandaşların ucuz bir şekilde ev sahibi olmalarını sağlar.

Sıra evlenmesine gelmiştir. Burdurlu komşusu Necip YILDIRIM'ın yardımlarıyla Burdur-Çavdır'da Tefenni ilçesinde görev yapan öğretmen Ümmü DEMİREL'le tanışır. Kısa bir tanıma sürecinden sonra 26 Mayıs 1968 tarihinde evlenirler. Tayini de Antalya'nın yakınındaki Yeni Köy'e olur.

Memleketini ve insanını çok seven Muharrem TUNCEL Antalya'daki bu imkânlardan onların da yararlanması için elinden geleni yapar. Kimisine de iş imkânı bularak pek çoğunu bu şehre yerleştirir. Elbette atalarımızın dediği gibi merhametten maraz doğar sözünde olduğu gibi onu zaman zaman çok üzerler. Elinden tuttuğu bazı insanların onulmaz vefasızlıklarıyla karşılaşır.

İlk çocuğu İlknur'un 1970'de doğumuyla babalık duygusunu tadar. İki yıl sonra da oğlu İlker dünyaya gelir. Arkadaşı Rıza KAPLAN'ın davetiyle 1972 yılında Almanya'ya giderek orada bu düşüncelerden biraz uzaklaşmaya çalışır.

1970 sonrası oluşan siyasi dalgalanma ve buhranlar sırasında herkesin düşüncesine saygı gösteren, çevresinde çok sevilen bir insan olan Muharrem TUNCEL bağlı olduğu kurumun sendika başkanlığına seçilir. İnsanları siyasi görüşlerinde asla ayırt etmez aksine bütünleştirmeye çalışır. Bu yüzden bazı arkadaşları yanında yer almak istemezler, hatta onu ajanlıkla suçlamaya kalkışırlar. 12 Eylül 1980 'e kadar sendika başkanlığını yürüten TUNCEL'İ geçte olsa anlarlar ama iş işten geçtikten-kardeşkanı akıtıldıktan- sonra bunların çok fazla anlamı olmaz. Tuncel, 15 Ocak 1984 tarihinde emekli olur. O çalışmaya düşkün birsidir. Aldığı ikramiyeye biriktirdiklerini de katarak müteahhitliğe başlar. Bu işi yaparken de hemşerilerinin olumsuz davranışlarıyla karşılaşır. Hayatta adım atmadığı mahkemelerde hâkim karşısına çıkar ama hepsinde aklanır.

Evet, Muharrem TUNCEL'in kısa hayat hikâyesi böyle. Şimdi oğlu İnşaat Mühendisi İLKER Tuncel Antalya'da büyük bir firmanın genel müdür yardımcılığı görevini başlarıyla yürütüyor. Kızı İlknur İngilizce Öğretmenliği yapıyor. İkisi de evli ve mutlu bir yuva içindeler. TUNCEL de eşi Ümmü Hanımla birlikte, memleketini unutmadan mütevazı hayatına devam ediyor.

Biz de Niksar'ı unutmayan, yaptıklarıyla herkesin kalbinde geniş bir yer bulan, adı Niksar'da bir okulun yurdunda ölümsüzleşen TUNCEL Ailesine ömür boyu esenlikler diliyoruz.

BAŞEFENDİ

M. Necati GÜNEŞ*

1923 yılında Ahmet ve Adile Boynudelik çiftinin beş çocuğunun ikincisi olarak Niksar'da dünyaya gelen Necmettin, İlk öğrenimini Gazi Ahmet Mektebinde tamamladı. İlk okuldan sonra girdiği imtihan neticesinde yatılı sanat mektebini kazanmış, orta öğrenimini Kastamonu Sanat, lise öğrenimini de İstanbul Sanat Mektebinde tamamlamıştır.

Naci Boynudelik, babasının orta öğretim sınavlarına girmesini şöyle anlatıyor: "İlkokulu bitirdiği senenin yazında Başmuallim Ahmet Efendi, Okul yıllarında zekiliği ile öğretmenlerinin dikkatini çeken Necmettin ve iki arkadaşını okula çağırttırır ve onlara, "Oğlum, siz üçünüzde çok zekisiniz. Yatılı okul imtihanlarına girerseniz birer okul kazanır, hayatınızı kurtarırsınız. Burada kalırsanız perişanlık çekersiniz, belki babalarınızın dilekçe yazma imkanı bile yoktur. Dilekçelerinizi yazıp müracaatlarınızı yapıyorum" der. İlkokulu yeni bitirmiş bu üç çocuk imtihana girmek için Samsun'a giderler. 2. Dünya Savaşı yıllarıdır ve tüm ülkede yokluk ve kıtlık hüküm sürmektedir. İmtihana girdikten sonra Samsun'dan trenle Turhal'a geldiklerinde açlıkları pek ziyadedir, fakat ekmek karne ile verildiğinden ekmek bile alamamaktadırlar. Durumlarını bir esnafa anlatırlar, ileride köprünün üzerinde üç kişiyi göstererek içlerinden birini tarif eder ve onun Belediye Başkanı olduğunu kendilerine yardım edebileceğini söyler. Necmettin, Belediye Başkanına giderek hallerini arz eder ve ondan aldıkları pusulayla fırından ekmek alıp karınlarını doyururlar.

Ortaokul yıllarında

Açlıkları geçtikten sonra Niksar'a doğru yayan yola çıkarlar. Akşam saatlerinde Gümenek'e girerler. Orada bir adam balık tutmaktadır, selam verip konuşurlar. Balık tutan adam oranın bekçisidir ve bu üç çocuğun akşam saatinde yolda olmasının sebebini sorup öğrenir. Karanlıkta yola devam edemeyeceklerini, onları misafir edeceğini söyleyerek evinde güzel bir akşam yemeği ikram eder. Gece bekçinin evinde kaldıktan sonra kahvaltılarını yapıp tekrar Niksar'a doğru yola çıkarlar. Niksar'a geldiklerinde yorgun ve yine acıkmışlardır. Üç arkadaştan birinin şehrin dışında bağları vardır. Meyvelerle açlıklarını yatıştırırlar. Daha sonra kendi evlerine gitmek için dağılırlar. Necmettin Karşı bağda ki evlerinden içeri girdiğinden annesi sofrayı kurmuş, aile yemeğe oturmak üzeredir. Gözüne ilk olarak sofradaki kızartma takılır; anne babası dâhil hiç kimseyle görüşmeden sofraya dalar. "

Kastamonu Sanat Mektebi'nde ortaokulu bitiren Necmettin, Liseyi de İstanbul Tophane Sanat Okulu'nda tamamlamıştır.

Naci Boynudelik, babasının İstanbul'daki öğrenim hayatında Beşiktaş'tan ve bir de hastalığından çok bahsettiğini anlatıyor:

"Babam, çocukluğundan beri futbola meraklıdır ve koyu bir Beşiktaş taraftarıdır. Lise

---

* *Eğitimci - Yazar*

tahsilini İstanbul Tophane Sanat Mektebi'nde yaptığından hem kendisi futbol oynamış hem de Beşiktaş'ın maçlarını izleme imkânına kavuşmuştur. O tarihlerde Beşiktaş maçlarını Ortaköy'deki Şeref Stadı'nda yapmaktadır. Tophane ile Ortaköy yaya olarak uzun bir mesafede bulunmasına rağmen her fırsatta Şeref Stadı'na giderek maçları izlemeye çalışır. Stada giriş ücreti talebe harçlığı için çok fazladır. Fakat stadın yanındaki Yahya Efendi Mezarlığı'ndaki ağaçlardan stadın belli bir bölümü gözükmektedir. Maç günleri mezarlıktaki ağaçları kabadayılar bölüşerek, maçı izlemek isteyenleri cüzi bir ücret karşılığı ağaca çıkarmaktadırlar. O da bu yöntemi kullanmakta maç sonrası tramvaylar çok kalabalık olduğundan binemeyerek, hava yağmur yağışta olsa Tophane'deki okuluna yayan dönmektedir. Fakat fazla top oynama ve izleme neticesinde çok şiddetli hastalıklara yakalanır. Zatürre olup uzun bir süre hastalık dönemi geçirecektir. Validebağı Senatoryumunda aylarca süren tedavi süreci başlar. 40° yüksek ateşle yatmakta, hatta doktoru her sabah geldiğinde "Necmi sağ mı? " diye personele sormaktadır. O tarihlerde İstanbul'da öğrenim gören Niksarlı talebeler, bilhassa Tıp talebesi olan Süleyman Kihtir kendisi ile çok yakından ilgilenmektedir. Doktorları, Amerika'da hastalığı ile ilgili yeni bir ilacın çıktığını, zengin bir ailenin çocuğu için sipariş verildiğini fakat çocuğun vefat ettiğini, bu ilacı kendisi için kullanabileceklerini ama ilacın pahalı olduğunu söylerler. Arkadaşları Niksarlı tüccarlar vasıtasıyla parayı temin etmeye çalışırlar ama muvaffak olamazlar. Durumu babasına yazmasını, belki hallolabileceğini söylerler. Durumu öğrenen babası hemen parayı temin çabasına düşer. Oldukça fazla ceviz ağaçları vardır ve çıkan cevizi Ateşoğullarından bir tüccara vermektedirler. Gerçi ceviz döküm zamanına daha çok vardır ama durumu arz ettiğinde, tüccar o seneki ceviz karşılığında ödeme yapar. İlaç satın alınarak kullanılır. Necmettin kısa sürede sağlığına kavuşur. Doktorları tamamen iyileşebilmesi için çam ormanlarının bulunduğu bir yerde nekahat dönemi geçirmesini tavsiye ederler. Taburcu olunca Çamiçi Yaylası'na gelir, gündüzleri balık tutarak, geceleri kitap okuyarak istirahat eder. Okula döndüğünde öğretmenleri, dönemin Milli Eğitim Bakanı'nın okulu ziyaret edeceğini, ilaçla ilgili durumu bakana anlatmasını isterler. O Bakana vaziyeti anlatır. Bakan hemen yanında bulunan müsteşarına not almasını ve ilaç parasının geri ödenmesi talimatını verir. Yaşanan sıkıntılı süreç, bir nebze de olsa olumlu bir netice ile sona ermiştir. "

İstanbul'da öğrencilik yıllarında

Mezun olduğu 1950 yılında, lise mezunları Askeriyede direk göreve başlayabildiği için, Astsubay üst çavuş olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinde memuriyete başlamıştır. Gelibolu, Kilis, Ankara ve yurdun değişik bölgelerinde görev yapmış, o yıllarda dokuz sene olan mecburi hizmeti tamamladığında istifa edip Niksar'da serbest meslek hayatına atılmıştır.

Fahrettin Boynudelik amcasının evliliğini şöyle anlatıyor; Amcamın eşi Muazzez aynı zamanda teyzesinin kızıdır ve ona aşıktır. Muazzez, amcama istenir. Ancak evin tek kızı olduğu için astsubay olduğu ve dışarıda çalışacağı için kızı vermek istemezler. Uzun uğraşlar sonucu mecburi hizmeti dolunca istifa etmek şartıyla vereceklerini söylerler ve kabul edip evlenirler. Başefendi'nin mecburi hizmeti dolunca kayınpederi olan Yasin (Gökgör) Efendi: "Oğlum, bir kızım var. Her şeyim senin, çiftliğim sana yeter. Astsubaylığı bırak gel" diye ısrar edince, kayınpederini kıramayarak görevinden istifa etmiş ve Niksar'a dönmüştür.

O dönemde Astsubay Başçavuşlara halk arasında "Başefendi" diye hitap edildiğinden çevresi tarafından bu isimle çağrılmış, isminden çok bu hitapla tanınmış ve adlandırılmıştır.

1959'da askeriyeden ayrılıp Niksar'a geldiğinde kayınpederinin dükkanında çalışmaya başlar ama sığıntı gibi yaşamak zoruna gider. Bir gün kafayı çeker dükkana gelip anahtarları bırakıp, "Ben çalışmıyorum" der. Topçuoğlu Ahmet Efendiyle ortak bir jeep alıp taşımacılığa başlar ve özverili çalışma temposuyla 1972 yılına kadar nakliyecilik yapar.

O yıllarda Niksar'da araç sayısı azdır. Bu durum, kısa sürede şehirdeki hemen herkesle tanışma ve hastalık, düğün, mahkeme, keşif vs. gibi durumlarını öğrenme ve de geniş bir dostluk kurma imkanını sunar. Nüktedan kişiliği, samimiyeti, güvenilirliği, sıcaklığı, ileri görüşlüğü, gündeme ve hadiselere olan vukufiyeti tercih edilmesine ve müşteri dost ilişkilerini oluşmasına sebep olur.

Başefendi'nin jeepçiliğe başladığı yıllarda Turan Aydın, Mustafa Uludağ, Fehim Çamlıca, Geyranlı Haydar, Bardakçıoğlu Ahmet, Turgut Başaran taşımacılık yapıyorlardı. 1960'lardan sonra ise jeep ve minibüsleriyle Hazık Karasoy, Garip Hasan (Subaşı) , Fatlılı Bahri, Mehmet Karabacak, Gavur Musa, Hüsemoğlu Orhan (Keskinkılıç) , Süslü Orhan, Karşıbağlı Zalım Avcı, Jet Hüseyin ve Şuzi İneci Kardeşler, Arap Seyit, Bizim Seyit (Ünyeli) , Bakırçalığın Selahattin (Gülcü) , Sığırcı Mehmet'in Hikmet, Selahattin Taşçı, Deli Ziya (Subaşı) , Niyazi Subaşı, Dişçi Ferhat, Derebağlı Kara Salih, Derebağlı Şevket, Ceğli İsmet (Erdem) , Selektör İsmet (Ünsal) , Jipçi Kenan (Eraydın) bu hizmeti sürdürmüşlerdi. Kayanur Argun'un söylediklerine göre Niksar'daki ilk taksiciler ise Yüksel Karataş, Şağanlılı Orhan, Şağanlılı Halis, Hızarcıoğlu Mustafa, Ateşoğlu Zeki (Ateşer) , Cavcav Fuat idi.

Astsubay olduğu yıllar

15 sene civarında yaptığı taşımacılık esnasında enteresan olaylar yaşar. Bu hadiselerin belli bir kısmını senatör Zihni Betil ile yapmış olduğu seçim ve sonrası teşekkür gezileri oluşturur. Çalışkan ve sırcı kişiliği Zihni Bey tarafından bu gezilerde tercih edilmesine sebep olur. Onunla yaşadığı çok hatıraları vardır.

Seçim zamanıdır ve bölgemizden Zihni Beyle beraber, Reşadiye Kaymakamı da istifa edip

bağımsız aday olmuştur. Reşadiye'de seçim konuşması vardır, fakat çoğunluk kaymakamı desteklediği için zor olacaktır. Başefendi, Zihni Beyi Reşadiye'ye seçim meydanına götürür. Çok büyük bir kalabalık vardır; Kaymakam konuşmasını tamamlamış sıra Zihni Beydedir. Kalabalık tarafgirlik saikiyle kaymakam harici konuşmalara sıcak bakmamaktadır. Zihni Bey durumu hissettiğinden Reşadiye ile Niksar'ın ateş komşusu olduğu v. b gibi dostluk mesajları vermektedir. Ancak konuşmasını engellemek için davullar çalınmakta, hatta işi daha ileri getirerek kürsüye bir şeyler atılmaktadır. Durumun vehametini gören Başefendi jeepini kürsüye iyice yaklaştırır. Kendini tanıyan Reşadiyeli bir jeepçi arkadaşı yanına gelerek, aracı hemen oradan uzaklaştırmasını yoksa galeyana gelen topluluğun aracı yakacağını söylemiş, fakat böyle bir davranışı o aklının ucundan bile geçirmemiştir. Zihni Bey kısa bir konuşma yapıp, üzgün ve kızgın bir şekilde kürsüden inerek jeepe biner. Nüktedan kişiliği, onu rahatlatacak bir şeyler söylemesi gerektiğini düşündürür ve O'na "İstanbul'da büyük bir hukuk büron, şu kadar arsan, şu kadar mülkün, bunun yanında sadece bir kızın var, bu sıkıntılara değer mi? " diyerek lafa girer. Zihni Bey de, doğru söylediğini, fakat meydanı böylelerine bırakmamak gerektiğini Niksar'a yapmış olduğu hizmetleri anlatmakla cevap verir. Maksat hasıl olmuş, bu sohbet neticesinde Zihni Beyin hırsı ve üzüntüsü geçip, rahatlamıştır.

Fahrettin Boynudelik: "Amcam D. P. `liydi. Bilindiği gibi Zihni Bey C. H. P`lidir. Niksar`da ki C. H. P`liler, neden kendi partililerden birini çalıştırmadığını sorarlar. Zihni bey de onlara, yıllardır beraber çalıştığını bir gün dahi yolda kalmadığını, yanında konuşulanların bir kelimesinin dahi sızmadığını, verilen randevu saatini bir dakika bile geciktirmeden hazır beklediğini, bizim partiden böyle bir kişi varsa getirin onu çalıştırayım der. "

Turgut Başaran anlatıyor: "Jeep yazıhanesinin üst katında bir odamız vardı. Arkadaşlar müşteri beklerken orada çay içer, kağıt oynarlardı. Yine bir yaz günü Başefendi ayakkabılarını çıkartmış, sandalyede bir ayağını diğerinin altına almış vaziyette oturarak oyun oynarken jipinin kornası çalınca, müşteriyi kaçırmamak için aceleyle ayakkabıları giymeden, kağıtlar elinde olduğu halde merdivenlerden aşağıya koşmuş. O vaziyette direksiyona oturunca müşteri: "Ne o Başağa, ayakkabısız, elde kağıtlarla mı yola gideceğiz" deyince Başefendi durumun farkına varmış ve başlamışlar gülmeye."

Yazın, jiple yaylaya gidilir, gece orada kalınır ve sabah dönülürdü. Yayla ücreti 2, 5 Lira idi. Müşterileri Fehmi Selçuk, Rasim Erdemir, Topçuoğlu Ahmet Efendi, Salih Özden, Yılsar Başar vd.

O yıllarda jiplerde muavinde çalıştırılıyor. Başefendi'nin muavini ve aynı zamanda kayınbiraderi olan Arslan Gökgör (Arslan Çocuk) anlatıyor:

Ben okumadım. Bir gün Başefendi babama: "Bu çocuk bu gidişle salahana olacak, ben bunu yanıma alayım, adam edeyim. " demiş. O zaman jiplerde muavin vardı. Babam da "Tamam, olur. " deyince, beni yanına muavin olarak aldı.

Ustamla yolculuklarım sırasında bir çok ilginç olayla karşılaştık. Ama en çok korktuğumuz olay, Ünye'de soyulmamızdı. Olay şöyle gelişti:

1970 yılının Eylül ayı, bir bayram arifesi. Naci okula başlayacak. Başefendi büyük bir heyecanla oğluna çanta almak için gitti. Ben jipin yanında bekliyorum. O sırada bir müşteri geldi ve Ünye'ye gidip gidemeyeceğimizi sordu. Hemen ustamın yanına gittim, söyledim. Zaten çantayı almış olan ustamla hemen jipin yanına geldik. Müşteri "Ünye'ye gider misin" diye sordu. Başefendi, "Evet, giderim" dedi. Adam, "Borcumuz ne olur" diye sorunca, "250 Liranı alırım, yolda müşteri çıkarsa ücreti de senin olsun " dedi. Adam hiç itiraz etmeden kabul etti. O sırada yazıhanede hiç jip yok, kimseye söyleyemedik.. Jipe bindik, hareket ettik. Çarşıbaşı'na gelince müşteri, "Üç arkadaşım daha var" dedi, onları da aldık. Altı kişi ikindi sonrası Ünye'ye doğru yola çıktık. Cer Köyü istikametine gelince, üstten aşağı Arap Seyit'in jipiyle geldiğini gören Başefendi, selektör yaparak Onu durdurdu ve "Seyit, biz Ünye'ye gidiyoruz, evin haberi yok, sen haber ver" dedi ve yola devam ettik.

Yolda güle oynaya gidiyoruz. Sohbet koyu, müzik çalıyor, sigaralar içiliyor.. Ünye'ye 7-8 km. kala, taş ocaklarının orada, "Biz burada

ineceğiz" dediler. Başefendi, "Biz Ünye'ye kadar konuşmuştuk" deyince, adamlar, "Bizim evimiz burada dediler.

Müşterilerden bir tanesi sağ kapıdan indi, Başefendi'nin yanına gitti "Borcumuz ne kadar dedi". Başefendi, "Konuşmuştuk ya" deyince, adam elini iç cebine attı ve tabancayı çıkarır çıkarmaz, namluya mermiyi sürdü. "İn aşağı" diyerek, bizi indirdiler. Başefendi'ye, "Sökül paraları" dediler. 50 Lira çıktı. Banka cüzdanını ve saatini de aldılar. Başefendi, o gün bankaya para yatırmıştı, herhalde takip ettiler. Paraları, hesap cüzdanını ve saatini aldıktan sonra, "Haydi, geri dönüp, Niksar'a gidin" dediler. Başefendi, " Sizi kimseye söylemeyiz, bizi öldürmeyin. Ünye'den benzin alıp, öyle dönelim" deyince, adamlar sert bir şekilde, "Olmaz, Ünye'ye gidemezsiniz. Arkaya bakmadan Niksar'a gidin, çabuk olun" diye bağırdılar.

Torunlarıyla birlikte

Biz Niksar istikametine döndük ve süratle oradan uzaklaştık. Yaklaşık bir km. gitmiştik ki şoförü Niksarlı olan bir Akkuş jipi bizi geçti. Şoförü (Niyazi Subaşı) tanıyan Başefendi, selektör yaparak hayli ileride zorla durdurdu. O'na kızdı, azarladı. Ne olduğunu anlayamayan Niyazi Subaşı, "Hayrola Başağa, ne oldu" deyince, " Soyulduk oğlum. Her şeyimizi aldılar. Yol kenarında dört kişi görmedin mi? " dedi. O'da, "Yok, görmedim" dedi. Daha sonra Akkuş'a kadar peş peşe geldik.

Bir otele gittik. Ustam, otelciye durumu anlattı, " Sabah olunca paranı bulup getireceğim" dedi. Otele yerleşince, "Karnımız aç" dedik. Otelci, "Bu saatte yemek yok" dedi, şerbet yaptı, ekmek getirdi. Sabah olunca Başefendi, tanıdığı bir esnaftan parayı buldu ve otelin ücretini ödedi ve Niksar'a doğru yola çıktık.

O zaman ben 14 yaşındaydım. Yolda Niksar'a doğru gelirken, bana "Çok korktum, aha burada bizi öldürecekler dedim. Naci'yi önlüklü kıyafetiyle göremeyeceğim diye çok üzüldüm. Seni kaybetmekten de korktum. Ne yapacağımı şaşırdım bir anda. " diyerek o anki duygularını anlattı. Niksar'a gelince hemen Jandarmaya gittik ve şikayette bulundu.

Bu hadiseden sonra mesleğini uzun sürdürmedi ve jipini satarak, sanayide yedek parça dükkanı açtı. Bu soygun olayı Başefendi'nin mesleğini değiştirmesine sebep olmuştu.

Gün geldi, zaman geçti, biz yetiştik, evlendik, çoluk çocuğa karıştık. Beni gördüğü zaman gururlanır, " Oğlum, aranan bir kaptansın, namazlı niyazlı iyi bir aile babasısın, seni ben yetiştirdim, seninle gurur duyuyorum derdi.

Ben mesleğimi Başefendi'ye borçluyum. Sayesinde bir meslek sahibi oldum, insanlığa hayırlı bir evlat oldum. Düğünümü yaptı, evlendirdi, iyi bir aile babası oldum. Ehliyetimi aldı, topluma hayırlı bir evlat olarak saldı. Allah O'ndan razı olsun, mekanı Cennet olsun.

Hazırcevaplılığıyla ilgili bir anısını yeğeni Fahrettin Boynudelik şöyle anlatıyor: "Minübüsçülük yaptığı yıllarda, Niksar minübüsleri

Tokat`tan Topçam yazıhanesinden kalkıyordu. Kendi sırasını beklerken Topçam yöneticileri Niksar yolunun ekmekli olduğunu oraya girmek istediklerini konuşurlar, gazete okurken onları dinleyen amca kalkar ve beyler Niksar Minübüsçülerinin en fakiri benim, benimde 3565 dönüm arazim var bir yıl bedava çalışsam bize bir şey olmaz der. Amcamdan sonra Hacı Arif Kihtir`in sırası vardır. Ona bunu sorarlar O'da ben traktörcülük yaptım, tarlasının bir ucundan öbürü görünmez der, onlarda bu yola girmekten vazgeçerler. "

1972 yılında sahip olduğu araçları satarak Başefendi Oto isimli iş yerini açmış, ticarete oto yedek parça alım satımı ile devam etmiştir. Eski mesleğinden kopamaz ve 1983'te bir otobüs alır. Şoförlüğünü eski muavini olan Arslan Çocuk yapar. Hatta, O'na küçük bir hisse de verir. Otobüs geldiğinde bir kutlama yaparlar, ve bu sırada şoförü ve ortağı olan Arslan Gökgör'e, "Oğlum, çalma yok, çırpma yok. Yemek serbest, içmek serbest" diyerek işine sahip çıkmasını istemiştir. Ancak otobüsü altı ay sonra satarak otobüsçülükten de ayrılmıştır.

Çalışma hayatına, oğlunun öğrenimini tamamlayıp Niksar'a geldiği 1987 yılında kısmen, 1990 yılında da tamamen son verip, kalan ömrünü emekli olarak ve hobi olarak yaptığı çiftçilikle tamamlamıştır.

Başefendi, hayır hasenat işlerine yardımcı olmayı çok sever, böyle bir ihtiyaç hâsıl olduğunda zamanını ve imkânlarını seve seve kullanırdı. Bu özelliğine ve şakacı kişiliğine örtüşen şu hadise çok hoştur;

Bahçelievler cami yapılmaktadır ve maddi yardımlarına ihtiyaç vardır. Görevli iki imamla çarşı esnafından yardım istemeye çıkarlar ve bayağı bir miktar yardım toplarlar. Öğlen zamanı olunca, yanındaki imamlara, hem karınlarını doyurmak hem de yardım talep etmek için Akasya Restorana gitmelerini önerir. Fakat imamlar, bu lokantanın içkili olduğunu gitmelerinin uygun olmayacağını belirtirler. Başefendi nasıl olsa kendilerinin içmeyeceğini, bir köşede oturup karınlarını doyuracaklarını ısrarla söyler ve gitmelerine sebep olur. Yemek esnasında bir ara masadan kalkarak, yanındakilere fark ettirmeden müftülüğe telefon açıp, imamların içkili lokantada yemek yiyip yiyemeyeceğini sorar. Müftülükteki muhatap böyle bir şeyin kesinlikle uygun olmayacağını belirtince, yanındaki imamların isimlerini vererek şu anda içkili lokantada yemek yediklerini söyler. Ertesi gün imamlar müftülüğe çağrılır, yaptıklarının uygun olmadığı ve hakkında şikâyet olduğu bildirilir. Şikâyet eden şahsı merak edip sorduklarında Necmettin Boynudelik olduğunu öğrenince, Başefendi'nin bunu şaka olsun diye yaptığını, kendilerini oraya zorla götürenin de o olduğunu izah etmeye çalışırlar.

Yeğeni Fahrettin Boynudelik; Başefendi'nin, babasını anlatırken, O'nun çok renkli bir kişi olduğunu, hoş sohbet, namazında niyazında ama aynı zamanda uygun ortam olduğunda içkisini içip hovardalık yaptığını da söyledikten sonra, "Babam Kel Ahmet'ten; Hacı Ali ağabeyime namaz, kardeşim Abdullah'a hovardalık, bana da içki kaldı" dediğini naklediyor.

Yine Fahrettin Boynudelik, amcasının Çamiçi'ndeki hastalığı döneminde devamlı olarak çeşme başına gelerek yattığını ve istirahat ettiğini, yemeklerinin yengesi tarafından oraya götürüldüğünü, O'nun bakımından, hizmetinden çok fayda gördüğünü anlatıyor.

Çamiçi Yaylası'nda altında dinlendiği çam ağacı, O'nun adıyla anılmaktaydı.

Onun en önemli özelliklerinden birisi de kuvvetli hafızası, güzel söz ve şiirleri derlemesi, ezberlemesi ve arkadaş ortamlarında, sohbetlerde okumasıdırr. Bu özelliği sayesindedir ki Başefendi insanlar tarafından sohbetlerde aranan bir kişi olmuştur. Güzel söz ve şiirleri kaydettiği cep defterini oğlu Naci Boynudelik'e vasiyet ve emanet etmiştir. Bu defterde ünlü düşünürlerin sözlerinden, meşhur şairlerin şiirlerine; ozanlarının deyişlerinden, özdeyiş, martaval ve yöresel türkülere kadar her türlü yazın çeşidi bulunmaktadır.

Bu cep defterinin girişinde şunları yazmış Başefendi;

"Vasiyetimdir: Bu defterdeki bütün söz ve şiirler derlemedir. Öldüğümde bu not defterim sadece Naci Boynudeliğe aittir. Bütün insanlığa ve ailemin hepsine uzun ömürler ve mutluluklar dilerim. Necmettin Boynudelik 18 Ocak 2004"

Başefendi'nin not defteri Necip Fazıl'ın geçmeyen zamanı ve özlemle beklemeyi anlattığı dörtlüğüyle başlıyor:

Ne hasta bekler sabahı
Ne taze ölüyü mezar,
Ne de şeytan bir günahı
Seni beklediğim kadar.

Daha sonra defterin değişik yerlerinde Yahya Kemal'den, F. Nafiz Çamlıbel'den ve daha birçok şairden şiirler yer alıyor.

İsveçli ünlü sinema yönetmeni İngmar Bergman'dan güzel bir söz;

Yaşlanmak bir dağa tırmanmak gibidir.

Çıktıkça yorgunluğunuz artar, Nefesiniz daralır. Ama görüş açınız genişler.

İmam-ı Rabbani'nin güzel bir sözü;

Geçici lezzetlere
Çabuk biten tükenen dünyalıklara
Aldanmamalıdır.

Ve bir başka güzel söz;

Başka birini memnun edeyim derken
Kendinizi sıkıntıya sokmamak için,
Hayır demesini bilin.

Sıtkı Aybak'tan dinleyip not aldığı dizeler;

Takdiri İlahi dizi dizidir
Her kula ayrı yazı yazılır.
Bakarsın beklenen sıra bozulur,
Can tende emanet, gün olur solar,
Tanrıdan gelenler Tanrıya döner.

Mevlânâ'dan, Hacı Bektaş-ı Velî'den, Yunus Emre'den de bir çok dize yer alıyor.

Anadolu'nun sahipsiz olmadığını anlatan şu dörtlük de çok hoş;

Tut kâseyi kulpundan
Höldürtmeden iç haaa.
Kıl abayı, çul şalvarı görüpte
Anadolu'yu boş sanma haaa.

Bir kişinin mutluluğunu veya mutsuzluğunu ifade eden şu dizelere ne demeli;

Deh demeden yürürse at
İyi huyluysa avrat,
Bir de hayırlıysa evlât
Düğüne ne hacet,
Gir oyna, çık oyna.

Kırbaç ile yürümezse at
Huysuz ise avrat,
Bir de hayırsızsa evlât
Cenazeye ne hacet,
Gir ağla, çık ağla.

Ekin ektim deme,
Ambara girmeyince,
Sadık karım var deme
Yok günü görmeyince,
Sadık dostum var deme,
Zor günü görmeyince,
Hayırlı evlâdım var deme,
El koynuna girmeyince.

Başefendi'nin defterinde hem çok sevdiği hem de takılmadan edemediği hocaları hicveden dörtlükler de yer alıyor;

Gelin gelin getirin
Serin serin oturun.
Burası Hoca evi
Ne yiyin, ne için ne de götürün.

Seyidi Kainata salâvat
Ver beş milyon kâğıt.
Mevlüdüm iyi olsun dersen
Peşin peşin cebime at.

Bulanuha haramuha
İmamuha helâlhuka,
La bacak, velâ sacak
İlla hepsi imamın olacak.

Alevinin dedesinden
Sünninin hocasından,
Hele de sakallıdan
Hayır çıkmaz

Cim yutmuş hocadan
Kum çiğnemiş hacıdan,
Karanlık geceden korkulur.

Erkeğin, kadınlara karşı dikkatli olmasını şu dizelerle ifade ediyor;

Altını ateş
Kadını altın,
Erkeği ise kadın eritir.

Çadırın damlaması
Karının inlemesi,
Erkeği öldürür.

Memuru batırır süslü avrat,
Cıbırı batırır kuru inat,
Zengini batırır hayırsız evlât.

İnsanları iyi tanımak gerektiğin ise şu dizelerle ifade ediyor;

Genç abdalım herkesi
Mest olur sanma.
Her kurban derisinden
Post olur sanma.
İçi şeytan, dışı Müslüman çoktur.

Toplumumuzdaki değişik grupların özelliklerini de aşağıdaki dizeler ifade ediyor;

Çerkez'i At
Gürcüyü İnat
Alevi'yi Kanaat,
Kürdü armut Hoşafı
Muhaciri Acı Biber
Arnavut'u Pırasa
Memuru Süslü Avrat,
Zengini Hayırsız Evlat BATIRIR.

Yöremizde sıkça kullanılan özdeyişleri de defterimizde bolca görüyoruz;

Tarlada izi olmayanın
Harmanda yüzü olmaz.

Yazın gölgeyi hoş bulan
Kışın ambarı boş bulur.

At yularıyla, eşşek semeriyle satılır.

Yaya gözüyle at
Bekâr gözüyle avrat alınmaz.

Asıl azmaz bal kokmaz
Kokarsa yağ kokar,
Aslı ayrandandır çünkü.

Av etinden karın doymaz
Elden gelen öğün olmaz
O da vaktinde bulunmaz.
Zengin olmak istiyorsan
Kuşu kaz, otu saz olan yere.
Yaşamak istiyorsan
Otu kekik, kuşu keklik olan yere yerleş.

Başefendi, dinlediği yöresel türkülerin sözlerini de defterine kaydetmiştir;

Münür Beyin evinin önü
Dardır daracık.
Mehmedin başındaki
Sırmalı başlık.
Atma zalim Pehlül atma
Al kanım akıyor,
Kırmızı kaytan bıyıkların
Al kana batıyor.
Atma zalim Bibo atma
Al kanım akıyor,
Kırmızı kaytan bıyıkların
Al kana batıyor.

Başefendi, arkadaşı olan Karacaörenli Aşık Ahmet Pehlivan'ın 1950'li yıllarda yazdığı ve İskesür'ü anlattığı şiirini kendisinden dinleyerek not defterine kaydetmiştir.

İSKEFSÜR

Yüksektir yeri yağıyor Boran
Ta ezelden beridir, Karacaören.
Sürekli okurlar, hepsi de Kur'an
Adam aldatmada Şeytana benzer.

Ne güzeldir Başçiftlik köyü
Serindir havası, soğuktur suyu.
Fitnedir insanı, kötüdür huyu
Değdiğini yakan ısırgana benzer.

Ovanın yüzünde Hatipli köyü
Yerlerde doymazlar koca dünyayı.
Muşmuluk mu oldun, be koca ay
Ormanda dolaşan hayvana benzer.

Bereketli köyünde kurulur Pazar
Hepsi kömüş koşar, değmesin nazar.
Yarısı dilenci olmuş, dünyayı gezer
Yarısı sokakta dolaşan zağara benzer.

Yüksektir yaylası, her gün yağıştır
Bozcalı'nın bir tarafı ağadır.
Kötüdür huyları, adam aldatır
Cambazlık yapan Çingene benzer.

Aşık Ahmet, sarsuk söze başladın
Sevdiğin köyleri gene taşladın.
Gelyeme, Büşürüm'ü de yokladın
Onlar da sır saklayan insana benzer.

Yetmiş altı yıllık ömrü boyunca çok renkli bir hayat sürmüş, küçük büyük herkesle çok çabuk kurduğu dostluklar, hayır hasenat işlerindeki gayreti, nüktedan kişiliği, kuvvetli hafızası ve zekası, güzel söz ve şiirleri derleyip ezberleyerek okuması, spora özellikle de futbola ve Beşiktaş'a olan ilgisi, duygusallığı, iyi niyeti ve de hoş sohbet oluşu gibi bir çok güzel özelliği onu topluma mal etmiştir.

2005 yılı nisan ayında aniden rahatsızlanarak, sıhhatli ve dolu dolu yaşadığı 76 senelik hayatı son bulmuş, geride 3 çocuk ve eş, 5 torun ve de onu her zaman tebessümle ve hayırla yad eden anılar bırakarak hayata veda etmiştir. Ruhu Şad Olsun.

9. SÜRMELİ FESTİVALİ İZLENİMLERİ

Hüseyin POLAT*

4-5-6 Temmuz tarihleri arasında düzenlenecek olan Sürmeli Festivali'ne iştirak etmek üzere 5 Temmuz Cumartesi sabahı can dostum Yusuf KARABACAK'la birlikte, Tokat'tan yola koyulduk. Zile'den dernek üyemiz, şair ağabeyimiz Ahmet DİVRİKLİOĞLU'nu da alarak Çekerek üzerinden Yozgat'a geçtik.

Yozgat Şairler ve Yazarlar Derneği Başkanı Ahmet SARGIN, Kent Parkta toplandıklarını telefonla bize bildirdi. Oraya ulaştığımızda şenlik havasını hissettik. Hemen kahvaltının hazır olduğu ve kahvaltıya geçmemiz istendi. Sıkı bir kahvaltı yaptık, çaylarımızı yudumlarken Türkiye genelinden gelen şair ve şiir dostlarıyla tanışma fırsatımız oldu. Programın içeriği hakkında Ahmet Bey'den bilgi aldık. Şiir programının İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü binasında saat 14_00'a başlayacağını söyledi. Baktık biraz vakit var, Emin Ulu hocamızın yapmakta olduğu bir araştırmayla ilgili olan ve aslen Tokat'ta bir bey evine ait olduğu rivayet edilen "aslan başlı"musluğu görelim ve resmini alalım düşüncesiyle Yozgat Müzelerini gezelim dedik, gezdik fakat! musluğu bulamadık, resmini de alamadık. Müze yetkilileri o eserin kayıtlarında olduğunu ama yer darlığından bu ve buna benzer yüzlerce eseri depolarda tutmak zorunda kaldıklarını söylediler. Müze gezimizde gördük ki Yozgat gerçekten çok köklü bir tarihi mirasa sahip, adeta medeniyetin beşiği gibi, etkilenmemek mümkün değil. Henüz kahvaltıda yediklerimizi eritemeden öğle yemeğine geçileceği bildirildi. Bizde öyle yaptık, yemeğin verildiği lokantaya geçtik. Yemekte Yozgat Testi Kebabı vardı. aşçıdan ayaküstü yemeğin yapılışı ile ilgili bilgi aldık. Yozgat Kebabımızı da yedik, ne söyleyeyim! hakikaten Tokat Kebabı kadar lezzetliydi. Baktık daha vakit var, Yusuf kardeşimde bende fazla protokolü sevmeyiz,

Eğitimci - Şair

biraz caddede yürüdük, aralarda bir yerde çay bahçesine benzer bir yerde çaylarımızı içtik, tuhaf! Yozgatlılarla kebapları arasında bir benzerlik var. Yozgat'ın insanı ilk bakışta sessiz sakin, kendi hallerinde, öylesine insanlar, fazla konuşmayı da sevmiyorlar gibi görünüyor. Yozgatlıyı tanımak için biraz sabır gerekiyor. Kebapla Yozgatlının benzerliği de burada, testi kebabını testiyi kırmadan, içini göremezsin ve tadamazsın, Yozgatlıları da tanımak için iç dünyalarına girmeniz gerekiyor. İşte o an "haa.. Anadolu İnsanı…"dedikleri bu olsa gerektir diyorsunuz. Candan, yapaysız, yüreklerindekileri ve ellerindekileri oracıkta hesapsızca paylaşan insanlar, Yozgatlılar bunlar. Akabinde şiir programının yapılacağı salona geçtik. Salonda halkın katılımının azlığı dikkat çekmiyor değildi. Salon ziyadesiyle Türkiye genelinden gelen şair ve şiir dostlarınca doldurulmuştu.

"Sürmeli Şiir Şöleni" programına Adana'dan Münevver Düver, Mansur Ekmekçi, Halise Tekbaş, Ankara'dan Murat Duman, Pakize Altan. İLESAM Başkanı İhsan Işık, İmdat Gümüş, Antalya'dan Aslan Bayır, Aydın dan Kerim Özbekler, Bursa'dan Şaziye Çelikler, Zafer Kılınçer, Denizli'den Hüsamettin Tat, Kayseri'den Bayram Durbilmez, Hüseyin Türkmen, Manisa'dan Gündüz Aydın, Şebinkarahisar'dan Hikmet Okuyar, Kırıkkale'den Çelebi Öztürk, Kosava'dan Osman Baymak. Sivas'tan Sabiha Serin, Halk Ozanları Aşık Derdiyar, Aşık Şehriyar, Cem Çulha, Hasan Erdinç, Aşık Kul Fani, Tokat'tan Ahmet Divrikoğlu, Hüseyin Polat, Yusuf Karabacak katıldılar. Katılımcılar kendi şiirlerinden birer örnek sundular. Yozgat'ın vali açısından çok şanslı olduğunu gördük. Sayın Vali Amir ÇİÇEK, güleç yüzü mütevazi tavırlarıyla katılımcılarla bire bir ilgilendi. Yozgat'taki şiir programından sonra şairlerle hep birlikte Yozgat İleri Gazetesi'ni ziyaret ettik.

Yozgat'taki program bitmişti, sırada Sorgun İlçesi'ndeki bu yıl olan Aşık Dindari ve Şair Kasım Kazancıklıoğlu anısına 2. si düzenlenecek olan şiir programı vardı. Sorgun Şairler

Derneği Başkanı Durali DOĞAN beyin büyük emek ve titizlikle hazırladığı programa katılmak üzere Şair Şaziye ÇELİKLER ve Pakize ALTAN hanımefendileri yanımıza alarak Sorgun İlçesine geçtik.

Sorgun'da yine mükemmel bir yemek ziyafetinden sonra programın yapılacağı salona geçtik. Salon, Yozgat'takinin tersi şiir dostları tarafından hınca hınç doldurulmuştu. Şiir okuma sırası Tokatlı şairlerde anonsu ile salonda ciddi bir alkış koptu. Ben şiirimi okumak üzere kürsüye çıkıp -Tokat'tan Yozgatlı şiir dostlarına selamlarla geldim dediğimde salonda yine ciddi bir alkış sesine boğuldu. Akabinde Yusuf Karabacak kardeşimde kürsüye geldiğinde salonda aynı heyecan devam ediyordu. Gördük ki Yozgatlı Tokatlıları çok seviyor ve apayrı bir sevgi besliyor.

Şiir dolu bir günün akşamında, Durali DOĞAN ve Ahmet SARGIN beylerden müsaade isteyerek Yozgat'tan ayrıldık.

YOLCUYUM DOKTOR

Dertlerim çoğaldı sızım dinmiyor,
Benim çektiğimi kimse bilmiyor,
Doktor da derdime çare olmuyor,
Boşuna uğraşma yolcuyum doktor.

Uğraşma doktorum bilemezsin sen,
Yaram derindedir bulamazsın sen,
Çağrıldım yolcuyum gidiyorum ben,
Sen beni yolumdan eğleme doktor.

Çağırın dostlarım gelsin başıma,
Azrail bakmıyor gözüm yaşına,
Yorulma doktorum boşu boşuna,
Vadem doldu artık yolcuyum doktor.

Silem gözüm yaşımı verin peçete,
Doktorum boşuna yazma reçete,
Bilmez misin insan burada göçebe,
Hakiki âleme yolcuyum doktor.

Yalan derler bu dünyanın adına,
Kim demiş ki erdim ben muradıma,
İşte gidiyorum bindim atıma,
Haydi, durdur gücün yeterse doktor.

Dertli Hasan der ki yanıyor özüm,
Yaşları tükendi akmıyor gözüm,
Ölüm hak Allah'a çevirdim yüzüm,
Boşuna uğraşma yolcuyum doktor.
Bu yolun dönüşü olmuyor doktor.

Hasan KOÇAK

2008'DE KÜLTÜR-SANAT ETKİNLİKLERİNDE GÖNÜL DOSTLARI İLE ŞİİR YOLUNDA GÜZELLİKLER

Şaziye ÇELİKLER*

11-12-13 Nisan 2008 Bodrum I. Uluslararası Kültür Sanat Şöleniyle sezonu açtık. Bodrum Kaymakamı saygıdeğer Abdullah Kalkan'ın ışık tuttuğu şölende Tertip Komitesinde bulunan İbrahim Uçar, Nusret Turan, Fatma Satı, Serdar Karlıova, Ahmet Canbaba, Çiler Çelikler, Gülşen Yontarlar'ın çabaları da takdire şayandı. Katılım çok yüksekti.

Böyle kaymakamlara ihtiyaç var. Ağlamamız sevinçten olsun Sayın Abdullah Kalkan.

13. SİMAV ULUSLARASI ŞAİRLER ŞÖLENİ: 6. Kez katılmanın onurunu yaşadığım şairler şöleninde gönül dostum araştırmacı yazar Osman Karaaslan ile rahmetli Ali Abdülkerimoğlu babamızın başlattığı ve Simav Kaymakamı Sayın Samet Ercoşkun'un katkılarıyla çok renkli geçti. Her yıl Mayıs ayının ikinci haftasında gerçekleştirilen Simav şairler şöleninde bu sene bir ayrıcalık daha yaşadık. 3'er kişilik guruplar halinde okullarda söyleşi yaptık. Esat Anık, Sabiha Nevin İslam'la birlikte Sağlık Meslek Lisesinde şiirlerimizi okuduk. Zafer öğretmenim de bizimle yakından ilgilendi. Bende Ata'yı Söyler (Söz: Ülkü Aker) KURŞUNA DİZER (Söz: Osman Karaaslan) parçalarını sonuna kadar seslendirdim. Ozan kıyafetim öğrencilerin dikkatini çekti. Bol bol resim çektirdiler. Elazığ Folklorunu Simav'da izlemek beni 1966'lı yıllara götürdü. Öğretmen okulunu yeniden yaşadım. Çok mutlu oldum.

4. ULUSLAR ARASI TÜRKİYE MURAT ÇOBANOĞLU KARS ÂŞIKLAR BAYRAMI: Âşıklar Bayramı Murat Çobanoğlu'nun Asri Mezarlıkta bulunan anıt mezarında yapılan törenle başladı. Âşıklar, mezara kırmızı karanfil bıraktı. Âşıklar daha sonra eski Erzurum yolu üzerinde bulunan Murat Çobanoğlu'nun heykelinin yanına geldi. Burada toplu olarak hatıra fotoğrafı çektiren halk ozanları, sazlı sözlü yürüyerek Kars Sanat Merkezi'ne geçti.

Açılış programı Murat Çobanoğlu'nu anlatan bir slayt gösterimi ile başladı. Davet edildiğim şölende "Kars'tan Selam Olsun Anadolu'ya" adlı şiirim 3. lük ödülü aldı.

44. TEKİRDAĞ KİRAZ FESTİVALİ: 17 Haziran 2008 de meslektaşım Cahide Ulaş'ın daveti ile Bursa Büyükşehir Belediyesi Yerel Gündem 21 Sanatçılar Çalışma Grubu olarak 44. Tekirdağ Kiraz Festivali'nde Bursa rüzgârı estirdik. Grup üyelerinden şair - yazar Emin Zeybek, şair Faruk Ambarcıoğlu, Hayatcan Öztürk, Gülşen Yontarlar, Serpil Kılıç, şair Muhsin Aktaş, Devlet Tiyatrosu sanatçısı Hafize Gün ile birlikte katıldık.

Belediye başkanını ziyaretimizde Cahide Ulaş'ın Tekirdağ'da bir caddeye veya sokağa adının verilmesini istedik. Başkan kabul etti.

Tekirdağ Kiraz Festivaline Bursa dışından çok değerli araştırmacı şair hocamız sayın Abdullah Satoğlu, Nuri Parmaksız, Pakize Altan, Özen Gülay Atacan, Kadir Güven, Kosova'dan Balkan Aydın Birliği Başkanı sayın Osman Baymak'ta katıldı.

4. ULUSLARARASI ÂŞIKLAR BAYRAMI ve ŞAİRLER ŞÖLENİ: 1-2-3-4 Temmuz 2008'de Bursa'da Yıldırım Belediye Başkanı saygıdeğer şair - yazar Özgen Keskin'in düzenlediği 4. Uluslararası Âşıklar Bayramı ve Şairler Şölenine ev sahipliği yaptık. 102 âşık, ozan, şairin katıldığı etkinlikte çok renkli geçti. Sayın Özgen Keskin gibi aktif yöneticilere ihtiyacımız var. Yine Sayın Abdullah Satoğlu'nun katıldığı şölende, Şeref Taşlıova, Mürsel Sinan gibi çok değerli ozanlarımızın yanı sıra yurtdışından da birçok şair, ozan katıldı. 4 Temmuz akşamı sunuculuğunu Bedirhan Gökçe'nin yaptığı Barış Manço Kültür Merkezi'ndeki programı saat 22.

** Şair*

olan araştırmacı gazeteci şair, yazar değerli gönül dostum, meslektaşım Hasan AKAR'ın yaptığı programa katıldım. Mehmet Akif Ersoy Görme Engelliler İlköğretim okulu yöneticilerin ödüllerini vermek için sahneye davet edilince duygulandım.

Törene Tokat Valisi Sayın Recai Akyel, Vali Yardımcısı Bayram Gale'nin, Emniyet Müdürü Ömer Aydın'ın, Milli Eğitim Müdürü Yaşar Petek'inde katıldığı programda birinciliği Tokat Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu aldı. Törenden sonra Vali Yardımcısı Şükrü Çakır ile birlikte yemek yeme fırsatımız oldu. Kitabımı imzaladım.

00 civarlarında izleyemeden Yozgat 9. Sürmeli Festivaline gazeteci şair yazar meslektaşım Yozgat Şairler Derneği Başkanı Ahmet Sargın tarafından düzenlenen şiir dinletisi programına katılmak üzere can dostum ozan Didarı ile birlikte yola koyulduk...

9. YOZGAT SÜRMELİ FESTİVALİ: Gece 23. 30'da otobüse bindik. Ertesi gün saat 11. 00'de Yozgat'taydık. Ozan Zafer Kılınçer de bize katıldı. Ayağımızın tozu ile programa katıldık. 5 Temmuz akşamı Sorgun Âşıklar Bayramını izlemek için Sorgun'da Şairler Yazarlar Derneği'nde toplandık. Daha sonra programın yapıldığı salondan saat 22. 00 sıralarında Tokat'tan gelen şair, yazar, araştırmacı gazeteci Ahmet Divrikoğlu, şair Yusuf ve Hüseyin öğretmenlerle birlikte Tokat'a doğru yola koyulduk.

TOKAT: Çok değerli şair, gazeteci Gündüz Aydın (Sevgi Yolu Dergisi sahibi) İlesam Başkanı İhsan Işık, sevda şairi İmdat Gümüş, Osman Baymak, Ozan Didari'yi Yozgat'ta bırakmanın hüznüyle saat 01. 00 gibi Tokat öğretmenevindeydim. Ahmet Divrikoğlu Zile'de Kınalı Ali Anıtını gezdirdi. Kınalı Ali Destanının yazarı. Tam 78 kıta. Ezgi Kınalı (Kınalı Ali'nin torunun torunu) tarafından çok duygulu bir şekilde okundu. Divrikoğlu hocamın kalemine sağlık.

07. 07. 2008 günü Tokat Öğretmenevinin hemen yanı başında Gazi Osman Paşa Lisesi Konferans Salonunda Eğitimde Kalite Yönetimi ve Uygulamaları III. Paylaşım toplantısı ve ödül töreninde sunumu da aynı okuldan mezun

Gerçektende bir hafta konuk olduğum öğretmenevi bu ödülü hak etmişti. Kendimi evimde gibi hissettim. Yurdumuzun her köşesi cennetten bir parça. Tokat'ta kaldığım süre içinde Hasan Akar ve eşi Emine Akar, Yusuf Uçar, meslektaşım Nevin ve diğer gönül dostlarım Remzi Zengin, Turan Erdoğan, Emin Ulu -sağ olsunlar- beni hiç yalnız bırakmadılar. Tarihi yerleri gezerken Tokat Mevlevihane Vakıf Müzesi'ndeki odaya adım atar atmaz dönmesi ilgimi çekti. Sizlerde Tokat' a uğrarsanız müzeyi mutlaka gezin, görün. Hele Niksar'ın Çamiçi Yaylası. Misafirperverliklerinden dolayı Akar ve Uçar ailelerine ve gönül dostlarıma sonsuz teşekkürler.

Almus'taki Şiir şöleni de tek kelimeyle kusursuzdu. Almus Kaymakamı Tolga Toğan ve Belediye Başkanı Hüseyin Arıkan şair ve ozanlarla yakından ilgilendiler. Ertesi sabah Almus Baraj Gölü kıyısında Ramazan beyle Zübeyde hanımların bahçesindeki kahvaltıda buluştuk. Bu güzelliği Emin Ulu, Osman Baymak, M. Nuri Parmaksız, İsmet Bora Binatlı, Ozan Mustafa Bilir ve Ozan Yavuz'la birlikte paylaştık.

Bu sıcak ağırlama karşısında tabiki Tokat'tan ayrılırken terminalden beni uğurlamaya gelen Tokat Şairler Yazarlar Derneği Başkanı Mehmet Emin Ulu'ya Canım kardeşlerim Hasan Akar'la eşine gözyaşlarımı silerek el salladım.

İşte şiirin güzelliği ve büyüklüğü böyle unutulmayan dostluklar oluşturuyor.

Şiir güzelliğinde kalmanız dileğiyle...

Zile Belediye Başkanlığı ile Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği'nce Düzenlenen Mustafa Necati Sepetçioğlu Sanat ve Edebiyat Ödülleri 2008 Yılı Hikaye Yarışması Sonuçları 05/09/2008

S.No	Rumuz	İsim	Katıldığı Şehir	Hikaye Adı	Derece
1	Hatem	Hasan Kurt	Ankara	Yarası Kanayanlar Vadisi	Birinci
2	Kuyu	Ömer Saraç	Ankara	Bacaksız	İkinci
3	Kalender	Nihat Malkoç	Trabzon	Çelişkiler Yumağı	Üçüncü
4	Okyanus	Filiz Yıldırım	Tokat	Yap Bir Beste Necati	Mansiyon
5	Hattat	Asuman Güzelce	İstanbul	Aşk Sustu	Mansiyon
6	Seyyah	Salim Nizam	Balıkesir	Bandırma Yanıyor	Mansiyon
7	Alarga	Hasan Ildız	Bişkek	Gül Satan Çocuk	Mansiyon
8	Toprak	Rahmi Özen	Samsun	Beyaz Karanlık	Mansiyon
9	Bilerek	Işıl Eker	Ankara	Özlemek	Mansiyon
10	Palmiye	Mahir Adıbeş	İzmir	Bir Küçük Yürek	Mansiyon

JÜRİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Muhammed NURDOĞAN
İst Ünv. Öğretim Üyesi

Prof. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL
Sakarya Ünv. Öğr. Üyesi

Doç. Dr. Ertuğrul YAMAN
Gazi Ünv. Öğr. Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Mehmet YARDIMCI
Dokuz Eylül Ünv. Öğr. Üyesi

Yahya AKENGİN
TÜRKSAV Bşk.

Hasan AKAR
Eğitimci-Yazar

Emin ULU
Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği Bşk.

Murat AYVALIOĞLU
Zile Belediye Başkanı

HİKÂYE YARIŞMASI BİRİNCİSİ HASAN KURT

1968 yılında Trabzon Sürmene İlçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Zonguldak'ta, yüksek öğrenimini 1989'da Karadeniz Teknik Üniversitesi-Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde tamamladı

1990 yılında Tarsus Abdulkerim Bengi Anadolu Lisesi'nde Edebiyat Öğretmeni olarak göreve başladı. Daha sonra Zonguldak İmam Hatip Lisesi'ne atandı. Halen Ankara Özel Yavuz Selim Lisesi'nde görevine devam etmektedir.

Yazı hayatına Tarsus'ta arkadaşları ile birlikte çıkardıkları Kül adlı dergide başladı.. 1994-1995 yıllarında Zonguldak Akses FM Radyosunda edebiyat-sanat programları yaptı. Çeşitli dergi ve gazetelerde hikâye, makale ve denemeleri yayımlandı. Muştu Yayınlarının 2003 yılında düzenlediği Hikaye Yarışmasında birincilik, Ümraniye Belediyesi'nin 2007 yılında açtığı yarışmada da üçüncülük ödülü aldı.

HİKÂYE YARIŞMASI İKİNCİSİ ÖMER SARAÇ

1973 yılında Ankara'da doğdu. İlk ve ortaokulu burada tamamladı. 1991 yılında Ankara Abidin Paşa Endüstri Meslek Lisesi'nden mezun oldu. Askerlik görevini Malatya Erhaç Hava Üssünde ifa etti. 1999 da Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde başladığı görevini devam ettirmektedir. 2004 yılında Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Kamu Yönetimi ve Organizasyonu Bölümünü bitiren Ömer Saraç'ın yazıları Ankara'da bazı gazete ve dergilerde yayınlanmaktadır.

HİKÂYE YARIŞMASI ÜÇÜNCÜSÜ NİHAT MALKOÇ

1970 yılında Trabzon Sürmene 'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı.. 1972 de Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Gümüşhane Lisesi'nde başladığı Edebiyat Öğretmenliği görevini Akçaabat Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde devam ettirdi.

Türkmenistan'da Mahdumkulu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde ve İlahiyat Lisesi'nde üç yıl Türk Dili ve İslami Edebiyat dersi okuttu. Aşkabat TÖMER'de Türk Dili Derslerine girdi

Halen Trabzon Anadolu Lisesi'nde Türk Dili Ve Edebiyatı Öğretmeni olarak görev yapmaktadır

1990 yılından beri edebiyat dünyasının içinde olan Nihat Malkoç'un yazı ve şiirleri Türk Edebiyatı, Çınar, Bizim Çocuk, Bizim Azerbaycan, Yedi İklim, Kümbet, İklim gibi dergilerde;Karadeniz Olay, Demokrat Gümüşhane, , Kuşakkaya, Hizmet, Hüryol gibi mahalli gazetelerle Hergün, Ortadoğu ulusal gazetelerde yayınlandı.

Karadeniz Yazarlar Birliği kurucularındandır. Çeşitli yarışmalarda birincilik, ikincili, üçüncülük ve mansiyon ödülleri kazanmıştır.

CANSIZLAR

Haber var ötelerden,
Buluşalım "Gel! " diyor.
Ayrı kalsak dünyada,
Muhakkak ki can sızlar.

Gönüller hep bir olsun,
İçimiz sevgi dolsun.
Aşka uzanır yollar,
Yol olmazsa can sızlar

Nefesler bir solusun,
Sen muhabbet gülüsün.
Aynı şey söylenmezse,
Elbette ki can sızlar.

Aynı türkü dillerde,
Gönülde dostça sevda.
Farklı ses varsa eğer,
Mutlaka bin can sızlar.

Dostlarımız sevinsin,
Düşman daim dövünsün.
Bunu başaramazsak,
İnan dostum can sızlar.

Ellerimiz buluşsun,
Gözlerimiz bakışsın.
Hala duygu yok ise,
Bize derler can sızlar..

Burhan KURDDAN

TOKAT-KERKÜK KARDEŞLİĞİ VE KERKÜK'TE TOKATLILARIN İZLERİNE DAİR

Sadun KÖPRÜLÜ*

Irak Türkleri, Türk milletlerine canı gönülden, içten, doğru bir aşkla bağlı olarak, her zaman özveri ile mücadele ettiler. Türk yollarından milli ilkelerinden dönmeyerek bu uğurda yorularak şehitler adayarak çalıştılar. Irak Türkleri Türkiye, dünya Türkleri ile bir millet bir bağ soydan, bir dilden, bir ırktan olarak hiçbir zaman tüm baskı, korku, işkenceye karşı ayrılmadılar. Birbirlerini severek, özveride bulundular ve bulunmaktalar. Nerede bir Türk'e baskı, işkence yapılırsa, acı, baskı, çileler olursa tüm milletimiz birlikte birleşerek, milli Türk duygusuyla coşarak, mücadele etmeye ön sırada canlarını, kanlarını vermeye hazır olarak, davaya sarılmışlardır.

Kıbrıs, Tebriz, İran Türklerinde, Karabağ, Kerkük, Telafer, Tuzhurmatu, Altunköprü de olduğu gibi tüm Türkler birbirlerine gönülden Türk duygularıyla bağlı olarak, kan kardeş olarak birbirlerinin dertlerine, acılarına sevinçlerine ortak olmuşlardır, Kıbrıs harekâtı 20 Temmuz 1974 tarihinde başlarken yüzlerce Irak Türkü Türkiye'nin, Kıbrıs'ın yanında savaşa katılmaya, gönüllü olarak yazdırdılar gitmeyi istediler. Irak Türklerinin Çanakkale Savaşında şehit oldukları gibi Çeçenistan, Karabağ, tüm Türklerle birlikte düşmanlara karşı savaşmak istediler, Türklerin büyük utkular elde etmesine Ulu Tanrıya dua ederek yalvardılar. Çünkü Türklerin utkusu dünya Türk'ünün utkusu, kahramanlığı, yiğitliği demektir. Tüm Türkler bir soydan bir boydan, bir oymaktan olarak Türkiye'de İran, Irak Türkleri Aleviler, Bektaşiler bir Türkmen boyundan, bir oymağından olarak Kerkük, Tuzhurmatu, Tazehurmatu, Telafer, Diyarbekir, Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adana, Çorum, Konya Adıyaman ve Türkiye'nin her bir yerinde bulunan oymaklar aileler, boylar Alevilerle birlikte Türkmen sayılmaktandırlar.

Günümüzde yüzlerce Irak Türkü Türkiye'de bulunarak evlenmişlerdir ve Türkiye'de uzun yıllardan beri yaşamaktadırlar. Onlar artık Türk vatandaşı olmuşlardır, ayrıca çok sayıda Türkiyeli kardeşlerimiz Kerkük'te Irak Türklerinin bulunduğu topraklara yerlere giderek evlenip oralarda yaşamışlardır.

Bugün Irak'ın her yerinde bulunan Oğuzhan boyundan olan Bayatlılar, Türkiye'de Azerbaycan, 40 milyon İran Türklerin bir çoğunluğunu kapsamaktadır. Ayrıca Urfalı, Anadolu, Özbekli, Tatarlı, Bayraktar, Alemdar, Silahtar, Karakollar, Paşalar, Çavuşlar, Defterdar, Köprüler, Tokatlılar, Erzurumlar ve başka oymak, boylar Irak'ın Bağdat ve birçok şehirlerinde yaşamaktadırlar. Özellikle bugün Kerkük ve tüm Irak Türklerinin topraklarında onlarca oymakları, boyları, aileleri en önemli oymaklardan ise Bayat bugün Türkiye'nin her yerinde bulunmaktadır.

Kerkük'te bulunan Tokat hamamı büyük bir tarihi saklamaktadır. Hamamın olduğu yerde bugün Tokat Sokağı Piryadı, Bulak, Avcılar, Musalla Mahallesini uyuşturmaktadır ve Tokat Mahallesi diye tanınmaktadır ve Kerkük'ün en meşhur tanınan Türk mahallelerindendir.

Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği ile Tokat Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birlik Başkanlığı'nca 9 Mart 2007 tarihinde Tokat'ta 16 Haziran Atatürk Kültür Sarayı'nda düzenlenen "Irak'ın Geleceği ve Türkmenler" konulu panelde katılmıştık. Değerli kan kardeşlerimiz Mehmet Bekçi, Hasan Akar, Mahmut Hasgül, Mehmet Emin Ulu ve başka kardeşlerimiz güler yüzle iç Türk duygularıyla iyi karşılayarak her türlü yardımda bulundular. İçli güzel milli görüşleriyle ağırlayarak, Tokat Televizyonda, dergi ve gazetelerinde Irak Türkleri ile ilgili konuşmalar yaparak, bilgiler vererek Tokat halkı ta-

* *Irak Türkmen Cephesi Basın - Halkla İlişkiler Müdürü, Araştırmacı - Yazar*

rafından sevgiyle alkışlanarak çok iyi büyük Türk sevgisiyle uğurlandık.

Panelde benimle birlikte Eski Devlet Bakanı Reşat Doğru, Tokat Milletvekili Orhan Diren, Emekli Tuğgeneral Abdullah Kılıçarslan, Araştırmacı Yazar Habib Hürmüzlü, Sabri Kerküklü, Niksar Kaymakamı Uğur Turan Zile Belediye Başkanı Murat Ayvalıoğlu, Erbaa Belediye Başkanı Ahmet Yenihan, Reşadiye Belediye Başkanı Rafet Erdem ile birlikte kalabalık bir davetli topluluğu katılmıştır.

Tokat'ta bulunan ve Kerkük şehrinin önemli milliyetçi mahallelerinden sayılan çok sayıda şehitler veren mücadeleciler yetiren Musalla Mahallesi, Kerkük'e bağlı Altunköprü ilçesinde buluna Kayabaşı ve Kerkük' bağlı olan Kömbemler, Türkalan köylerinin tanınmış oymaklarından olan Hürmüzlü adında bir cami bir mahalle bugün Türkiye'nin Tokat şehrinde bulunmaktadır. Bu da bellidir ki Tokat ile Irak Türkleri kan kardeş oldukların bir kanıt belgesidir. Aynı adlar, yerler iki tarafta bulunmasının tek neden milli sevgi kan bağlılığının birliğini göstermektedir. Irak'ta, Türkiye'de bulunan Alevi Bektaşilerin Türkmen olmalarını bir kanıtını göz önüne sürmektedir.

Kerkük'te bulunan Tokat Hamamı Tokat Mahallesi 18- 20 yaşlarında Ahmet Çavuş oğlu, Muhsin Çavuş oğlu iki kardeş Tokat'tan Kerkük'e yerleşerek, Kerküklü biriyle evlendikten sonra, bir kaç çocukları dünyaya gelmiştir.

Kerkük Bulak, Piryadı Mahallesi'nde Tokat adında bir hamam yaptıktan sonra mahalle Tokat Hamamı Mahallesi diye adlandırılmıştır ve tanınmıştır. 18 Mart 1915 tarihinde Çanakkale savaşına katılmak için böylece Kerkük'ten ayrılan iki Tokatlı kardeşlerle yüzlerce Irak Türkleri Türk kardeşleri ile Çanakkale savaşında katılarak, Vatan, Toprak, Türk Milleti uğrunda şehit olmuşlardır.

Tokat bize
Yâr attı, tokat bize
Canımızdan yakındı
Kerkük'le Tokat bize

BAĞIMSIZ MİLLETİM

Ey Gök ! Bir şiir düştü toprağa, perdelerini eyle inkisar
Merhem ol sineme, deşme yaramı, gözyaşlarımı etme nisar
Ferda'ya müjdelenmiş her bir sözün bin bir edvar
Canım, desen vatanıma feda olsun vad'olunan rahmet
Malım, desen escadıma kefen alırlar belki nimet
Şanım,desen var mı tahtım geçsin başka kudret
Değmesin marşımıza sabah rüzgarı, diye bekliyor Mehmet
Bir nefer karşısında neyi bekler titreyen gölgeler
Ey yaver! iman dolu sineme hürriyetime de ver
Ay ışığında parlayan ışıklı yol, denize dökülmüş
Bulutlara buharlaşmış, mehtabın gözünü kan bürümüş
Hürriyetin rengi, gözümden akıp mabedime düşmüş
Al bayrağıma sarılıp gönlümün salıncağına çökmüş
Kesif bakışlı ordun, sanma altına aldırır seni bu ayaklar !
Şehidim vurulmuş kanadından bayrağımı şahadetle selamlar
Batan her güneş hilal olur serpilir ecramlar
Sırtında toprağım, göğsünde bayrağım, alnında mühür misali kanar
Arş'a değmiş kopmuşta yedi kat cihan
Kutsal mabedimin kapısıdır cennet vatan!
Çeşmesi bile şehidimin uğrunda döktüğü asil kan
Ay yıldızlı bayraktır oluk oluk akıp dalgalanan
Yeniden yazdırmasın marşımızı Rabbim !
Bir hilal uğrunda batan güneşlerim
Yeni söken şafakta hür'üz duyuluyor mu tekbirlerim !
Türkiye Cumhuriyeti, bağımsız Milletim !

Merve YEŞİLYURT

TOKAT ŞAİRLER VE YAZARLAR DERNEĞİ
2008 YILI ETKİNLİKLERİ

* 9 Mart 2008'de Avrupalı Tokatlılar Yardımlaşma Derneği'nin davetine temsilen Tokat'ı tanıtmak amacıyla derneğimiz üyelerinden Mahmut HASGÜL Almanya'ya giderek sunum yapmıştır.

* 11-13 Nisan 2008 tarihleri arasında Bodrum'da düzenlenen 1. Uluslararası Bodrum Kültür ve Sanat Festivali'nde davet edilen derneğimiz; Hasan AKAR, Ahmet DİVRİKLİOĞLU, A.Turan ERDOĞAN ve Nihat AYMAK tarafından temsil edildi. Ekip, Bodrum Kaymakamı Abdullah KALKAN'ı ayrıca makamında ziyaret ederek Tokat Valiliği'nin ve Tokat Belediyesi'nin gönderdiği hediyeleri takdim etti.

Dernek Üyeleri Abdullah Satoğlu ve Yahya Akengin'le

Bodrum Kaymakamı Abdullah Kalkan'la

* 11 Nisan 2008 'de Muğla Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde düzenlenen "Taşrada Dergiciliğin Problemleri" konulu panele konuşmacı olarak üyelerimizden A.Turan ERDOĞAN, Hasan AKAR, Nihat AYMAK, Ahmet DİVRİKLİOĞLU katıldılar. Paneli Muğla Üniversitesi Öğretim üyelerinden Doç. Dr. Ali AKAR yönetti. Ayrıca Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği ile birlikte dernek bünyesinde yayımlanan Kümbet Dergisi'nin de tanıtımını yaptılar.

*Zile Belediyesi ile birlikte derneğimiz Çağımızın Dede Korkut'u Mustafa Necati Sepetçioğlu adına Hikâye Yarışması açtı. 100'e yakın eser derneğimiz bünyesinde oluşturulan Ön İnceleme Komisyonu'nca değerlendirildikten sonra üst komisyona gönderildi.

* Tokat Vali Yardımcısı Şükrü ÇAKIR'ın çıkardığı "Kendini Anlatabilmek" adlı şiir kitabının tanıtımı dernek binasında düzenlenen programla basına ve kültür sever halkımıza tanıtıldı.

* Araştırması derneğimiz üyesi Ahmet DİVRİKLİOĞLU tarafından yapılarak belgeselleştirilen Çanakkale Şehitlerinden Kınalı Ali'nin Zile Belediyesi tarafından yaptırılan "Kınalı Ali Anıtı'nın açılış törenine dernek adına iştirak edildi.

*Türkiye Okuyor Kampanyası dâhilinde Tokat Kent Konseyi Eğitim Çalışma Grubuna destek olunarak 26 Haziran Atatürk Kültür Sarayı'nda düzenlenen "Dilimiz, Kimliğimiz, Kültürümüz ve Çocuklarımız" paneline katılındı.

* Tokat ve ilçelerinde değişik okullarda düzenlenen "Tokat Okuyor Kampanyası" na ve toplantılara dernek üyelerimizden M. Emin ULU, Nihat AYMAK ve Hasan AKAR konuşmacı olarak katılmışlardır.

* "Taşhan Kültür -Sanat Günleri" programları çerçevesinde Türk Sinemasının değerli senaryo yazarlarından Yücel ÇAKMAKLI' ile GOP Üniversitesi Öğretim Görevlilerinden İsmail TUNA tarafından aynı salonda "Türk Sinemacılığının Bugünü" konulu söyleşi yapılmış, yeniden düzenlenen Kuruluş Filmi davetlilere izlettirilmiştir.

*Tokat Eski Valisi Recep YAZICIOĞLU Tokat Belediyesi Sosyal Tesisleri bünyesindeki bir birimde özellikle basın mensuplarıyla birlikte Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği Başkanı M. Emin ULU, Kent Konseyi Kültür ve Sanat Çalışma Grubu Başkanı Remzi ZENGİN, Gazeteci Cemalettin YARKIN, Ermeni Çetecilerinin Katliamına Uğramış Mağdurlar Derneği Başkanı Kamil ALTINTAŞ, Tacettin GÜNAYDIN,Emekli Eğitimci Mustafa ÖZCOŞAN, Dr. Köksal PAPUÇCU,Tokat Eğitim Vakfı Başkanı Mehmet SAMUR, Eğitimci-yazar Hasan AKAR ve A.Turan ERDOĞAN'ın katıldığı programla 8 Eylül 2008 tarihinde anılmıştır.

*Tokat Kent Konseyi Kültür ve Sanat Çalışma Grubu ile birlikte 28 -31 Mayıs 2008 tarihleri arasında "Taşhan Kültür ve Sanat Günleri " çerçevesinde 5. Yeşilırmak Şiir Şöleni düzenlenerek Azerbaycan'dan Sona ÇERKEZ KULİYEVA, Doç. Dr. Tamilla ABBASHANLI ülkemizden Rıfat ARAZ, Osman ARSLAN, Gülsüm IŞILDAR, Nurullah GENÇ, Ekrem KAFTAN, Sebahat GÜMÜŞ, Mehmet Ali KALKAN, Süreyya KAYA, Bedrettin KELEŞTİMUR, Ahmet Mahir PEKŞEN, Ahmet SARGIN, Ramazan YAVUZARSLAN, Bestami YAZGAN, Şener BULUT katılmışlardır.

* "Taşhan Kültür-Sanat Günleri" programları çerçevesinde Beşir AYVAZOĞLU tarafından 29 Mayıs 2008'de Tokat GOP Lisesi'nde "Gençlik ve Edebiyat" konulu konferans verilmiştir.

Taşhan Kültür Sanat Etkinlikleri Açılışı

Beşir Ayvazoğlu'na Kent Konseyi Kültür Sanat Çalışma Grubu Başkanı Remzi ZENGİN tarafından plaket takdimi

* Elazığ Valiliğince 4-5-6 Temmuz 2008 tarihleri arasında düzenlenen "Cengiz Aytmotov`a Saygı" programları çerçevesinde Elazığ`a davet edilen Tokat Kent Konseyi Kültür ve Sanat Çalışma Grubu ve Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği üyelerinden Tokat Kent Konseyi Kültür ve Sanat Çalışma Grubu Başkanı Remzi ZENGİN, Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği Başkanı M. Emin ULU, Tokat Belediyesi Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü Ali POLAT, Burhan KURDDAN, Hasan AKAR, A.Turan ERDOĞAN, Nihat AYMAK tan oluşan bir ekip Elazığ-Tokat Kültür Buluşması'nı gerçekleştirerek ilimizi ve kültür sanat çalışmalarını anlatmışlardır.

* Ayrıca Elazığ Valisi Muammer MUŞMAL makamında ziyaret edilerek Tokat Valisi Dr. Recai AKYEL ve Belediye Başkanı Doç. Dr. Adnan ÇİÇEK'in selâmları ve gönderdikleri hediyeler sunulmuştur.

* Tunceli-Pertek Şiir Günleri'ne davet edilen derneğimiz şairlerinden bir grup; ziyaretinde bulundukları Pertek Kaymakamı Cihangir GÜLER ve Belediye Başkanı Kenan ÇETİN'i bu tür etkinliklere verdikleri destekten dolayı onurlandırmışlardır. Gecede yaptıkları konuşma ve sundukları şiirlerle de tüm ülke insanlarının kardeşçe yaşaması mesajını vermişlerdir.

* 4-6 Temmuz 2008 tarihleri arasında düzenlenen 9.Sürmeli Festivali'ne üyelerimizden Hüseyin POLAT, Ahmet DİVRİKLİOĞLU ve Yusuf KARABACAK katılmışlardır.

*Almus Kaymakamlığı-Belediye Başkanlığı ve Tokat Şairler Yazarlar Derneğince ortaklaşa düzenlenen "Almus'ta Bir Yudum Şiir" programına yurt dışından Osman BAYMAK, ülkemizden İsmet Bora BİNATLI, Mehmet Nuri PARMAKSIZ, Şaziye ÇELİKLER, Ali AKBAŞ, Mustafa BİLİR yöremizden İlhan KOÇGÖZ, İdris DEMİR M. Necati GÜNEŞ, Ahmet DİVRİKLİOĞLU, Ramazan YAVUZARSLAN, Ali CİHANGİR, Ezgi KINALI katılmıştır. Dernek üyeleri Almus Kaymakamı Tolga TOGAN ve Belediye Başkanı H.Hüseyin ARIKAN'ı makamında ziyaret ederek Türk kültürüne yaptıkları katkılardan dolayı teşekkür etmişlerdir.

*II Ekim 2008 tarihinde Zile'de düzenlenen Mustafa Necati SEPETÇİOĞLU 2008 Hikaye Yarışması Ödül Töreni'nde dereceye giren eser sahiplerine ödülleri Zile Belediye Başkanı Murat AYVALIOĞLU tarafından takdim edilmiştir.

* 22 Eylül 2008 tarihinde Tokat Öğretmenevi Ballıca Restaurantta tüm üyelerimize ve basına iftar yemeği verilmiştir. Yemeğe katılan Tokat Vali Yardımcısı Şükrü ÇAKIR ve İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Hüsamettin TURAK birer konuşma yapmışlardır.

*Derneğimiz üyelerinden M. Emin ULU'nun "Hey Onbeşli Onbeşli"(10 Romanlık Set), Muhsin DEMİRCİ'nin "İskevsür Ağzı" ve Nihat AYMAK'ın "Artova "adlı kitaplarının basımı gerçekleştirilerek dağıtımına başlanmıştır.

*Tokat Valiliği tarafından derneğimizce araştırılması istenerek 2009 yılında basılması düşünülen TOKAT BİBLİYOGRAFYASI" konulu çalışma oluşturulan komisyonumuzca yoğun bir şekilde devam etmektedir.

*Türkiye Yazarlar Birliği'nce yayınlanan Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı'nda Tokat Şairler ve Yazarlar Derneği bünyesindeki Kümbet Dergisi ve bazı makaleler örnek değerlendirmeler arasında yer almıştır.